

วารสารการวิจัยประยุกต์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

APPLIED RESEARCH JOURNAL NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (2568): กรกฎาคม - ธันวาคม 2568

Vol.4 No.2 July-December 2025

ISSN : 2985-1122 (Online)

บทบรรณาธิการ

ท่ามกลางบริบทโลกที่เผชิญความผันผวนรอบด้าน ทั้งความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างประเทศ ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรง และผลกระทบจากสงครามในหลายภูมิภาค เทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ยังคงเร่งให้สังคมมนุษย์ต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ในสถานการณ์เช่นนี้ “วัฒนธรรม” มิได้เป็นเพียงมรดกจากอดีตที่ควรถูกเก็บรักษาไว้เท่านั้น หากแต่เป็น “พลังอำนาจฉลาด” (Smart Power) ที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมอัตลักษณ์ สร้างความเข้าใจข้ามพรมแดน และเป็นกลไกทางสังคมที่ช่วยประคับประคองความมั่นคงทางจิตวิญญาณของผู้คนในยามวิกฤต การอนุรักษ์วัฒนธรรมในยุคปัจจุบันจึงจำเป็นต้องก้าวข้ามกรอบการเก็บรักษาเชิงรูปธรรม ไปสู่การตีความใหม่ (Reinterpretation) และการสร้างการมีส่วนร่วม (Engagement) อย่างมีพลวัต โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ การบูรณาการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับนวัตกรรมดิจิทัล การสื่อสารสมัยใหม่ และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ไม่เพียงเป็นโอกาสทางเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ท่ามกลางกระแสความขัดแย้ง ความแตกแยก และข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนในโลกยุคปัจจุบัน วัฒนธรรมที่ได้รับการปรับรูปแบบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตร่วมสมัย จึงมีศักยภาพในการพัฒนาเป็น Soft Power ที่ทรงอิทธิพล ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และภาพลักษณ์ของประเทศในเวทีโลกท่ามกลางโลก ที่เต็มไปด้วยความตึงเครียดและการแข่งขันทางอำนาจ ความขัดแย้ง การสร้างกระแสชาตินิยมอย่างสุดโต่ง

วารสารการวิจัยประยุกต์ฉบับนี้ มุ่งนำเสนอผลงานวิจัยจากหลากหลายสาขาวิชา ทั้งด้านการจัดการความรู้ การอนุรักษ์และสื่อสารวัฒนธรรมในบริบทใหม่ การตลาดเชิงสร้างสรรค์ และนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งไม่เพียงตอบโจทย์การสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเท่านั้น หากยังสะท้อนความพยายามในการแสวงหาคำตอบต่อปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมไทยและสังคมโลก บทความต่าง ๆ ในฉบับนี้เป็นผลจากการทำงานของนักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่พยายามเชื่อมโยงภูมิปัญญาเดิมเข้ากับบริบทแห่งความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน กองบรรณาธิการเชื่อมั่นว่าการวิจัยประยุกต์จะเป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยน “วัฒนธรรม” จากทรัพยากรที่ถูกมองว่าอยู่นิ่ง ให้กลายเป็นพลังเชิงรุกที่ช่วยสร้างความยืดหยุ่น (Resilience) ให้กับสังคมและเศรษฐกิจ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างสมดุล ท่ามกลางความท้าทายทางการเมือง เศรษฐกิจ และความขัดแย้งระดับโลก เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและคุณภาพภูมิใจร่วมกันของคนในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล

บรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review) ประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา	จารุเพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี	หงษ์ศิริวัฒน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย	ปานจันทร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.มานิกา	วิเศษธร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวต์	มณีโชติ	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิปไตย	โสธรวิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลทิพย์	ศรีหาเศษ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา	เดชโฮม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารุณี	ลัภณ์โชคดี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิศา	โชติจันทิก	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ดร.เกียรติศักดิ์	จันทร์แก้ว	มหาวิทยาลัยมหิดล

วารสารการวิจัยประยุกต์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

APPLIED RESEARCH JOURNAL NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ISSN: 2985-1122

สาขาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ และนักวิจัย
2. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ และนักวิจัย สร้างองค์ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ
3. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิทยาการที่หลากหลาย

เจ้าของ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร	ประวัติดูเรื่อง	อธิการบดีมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา	รูปสุพรรณกุล	รองอธิการบดีอาวุโสมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.มนต์ชัย	เทียนทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์	สามัคคีธรรม	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา	นันทะไชย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.พร้อมพิไล	บัวสุวรรณ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ สุนา	สุทธิเกียรติ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา ไตลังคะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา แก้วมณี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แสงอุทัย มอโท	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงยศ แก้วมงคล	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

กำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน
- ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

ผลงานที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนบุคคลของผู้เขียนซึ่งต้องรับผิดชอบ
ต่อผลทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้และไม่มีผลต่อบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

สารบัญ

บทความ

E-008202	การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	เจษฎา อารมณ์
E-008602	บทบาทของชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริม ธุรกิจการท่องเที่ยว จังหวัดระยอง	ศิริเพ็ญ งามนุช
E-008658	การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทิง ตำบลหนองกระทิง อำเภอ ลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์	พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต ธนพันธ์ ดู่เดชาเศรษฐกุล ปิ่นพร ชมภูผิว
E-008801	แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย	ปองพล สุชะตุงคะ อัญญาณีย์ เกตุพันธ์ สุทธดา ชัดติยะ
E-009845	ความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1	กมลภัทร ยูพาสวัสดิ์
E-009848	การพัฒนาระบบเสริมพลังการสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการเนื้อหา และภาษา (CLIL) บนฐานกรอบการเรียนรู้ MIAP เพื่อยกระดับสมรรถนะ การสอนของครูอาชีวศึกษา	พรระชล สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา อิสริยา วรพิพัฒน์
E-009849	การพัฒนาแบบการจัดการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับ คุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567	พิชากร สอนศรี
E-009850	การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่ วิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี ปีการศึกษา 2567	ลักษณะชนากาญจน์ อินทร์จ่อหอ
E-009852	ระบบการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ	สมยศ ชินโคตร ณัฐชยาทิพย์ พูนน้อย

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการอ่านและการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

Developing an Active Learning Instructional Model with the Picture Word
Inductive Model to Enhance Reading and Writing Skills of
Second-Grade Students

เจษฎา อารณ

Jessada Arphorn

โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕

Chaopho Luang Upatham 5 School

Corresponding Author, E-mail: arphorn95@gmail.com

Received : 19 Jun 2025

Revised : 1 Dec 2025

Accepted: 23 Dec 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ศึกษาผลของการนำรูปแบบไปใช้ และประเมินผล โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จากโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คน คัดเลือกโดยวิธีเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยคู่มือการใช้รูปแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะการอ่านและการเขียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ระบบสนับสนุน และการวัดและการประเมินผล ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่การอ่านขั้นโยงภาพจากการอ่าน ขั้นฝึกกิจกรรมอ่านและเขียน และขั้นประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.55) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านและการเขียนหลังการเรียนด้วยแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 59.74 และ 57.95 ตามลำดับ มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.44, S.D. = 0.71) ผู้ปกครองที่มีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมกรรมการอ่านและการเขียนของนักเรียนในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.67, S.D. = 0.84)

คำสำคัญ : การพัฒนาแบบ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, วิธีสอนสร้างคำจากภาพ

Abstract

This research aims to develop a learning management model, examine the effects of implementing the model, and evaluate its outcomes. The target group consisted of 30 second-grade students during the first semester of the 2024 academic year at Chaopho Luang Upatham 5 School Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, selected through purposive sampling. The research tools included a manual for using the model, a lesson plan, an achievement test to measure learning outcomes, an assessment of reading and writing skills, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using percentages, means, and standard deviations. The results revealed that the learning management model based on the active learning approach combined with the Picture Word Inductive Model (PWIM) to develop reading and writing skills of second-grade students consisted of five main components: principles, objectives, instructional processes, support systems, and measurement and evaluation. The instructional process comprised four steps: 1) initiating reading, 2) linking images to reading, 3) practicing reading and writing activities, and 4) assessment. Experts evaluated this model as highly appropriate (mean = 4.55). Furthermore, students' academic achievement and reading and writing skills after using this learning management model were higher than before, with increases of 59.74% and 57.95%, respectively. The students also expressed a high level of satisfaction with the learning management approach (mean = 4.44, SD = 0.71). Similarly, parents were highly satisfied with the students' reading and writing behaviors (mean = 4.67, SD = 0.84).

Keywords: Development of the model, Active learning approach, Picture Word Inductive Model

บทนำ

ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT) การเรียนรู้ภาษาไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็น เพราะเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาชาติได้อย่างสันติสุข การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดูสื่อต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ และใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณญาณและมีคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านและการเขียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เด็กที่มีทักษะการอ่านออกและเขียนได้ดีตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น ส่งผลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในอนาคต เนื่องจากทักษะการอ่านออกเขียนได้ถือเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา จากความสำคัญดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2565 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องอ่านออกเขียนได้ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ต้องอ่านคล่องเขียนคล่อง การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางสังคม เพราะนอกจากจะทำให้เด็ก ๆ เรียนรู้ที่จะอ่านและเขียนแล้ว จะทำให้เด็กเข้าใจมุมมองที่แตกต่าง และพัฒนาทักษะความเห็นอกเห็นใจ และเกิดการเรียนรู้ที่จะสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้ในการแสวงหาความรู้การอ่านช่วยให้ผู้อ่านมีความกว้างขวาง มีความรอบรู้ และทำให้ได้รับความเพลิดเพลิน การรู้จักฝึกฝน การอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานการอ่านที่ดี หากมีทักษะการอ่านอย่างดีแล้วการเรียนรู้วิชาใด ๆ ก็จะมีประสิทธิภาพดีด้วย ทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ทันความคิด ความก้าวหน้าของโลกได้ (ทักษิณ คุณพิภาค. 2561 : 77)

โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีการจัดการเรียนการสอน 2 ระดับ คือ ปฐมวัย และระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และรวมถึงวิชาภาษาไทย จากการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่ผ่านมา พบว่า ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกเสียง ด้านการอ่านรู้เรื่องของนักเรียน ระดับประเทศ จำแนกตามสังกัด รวม 2 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านการอ่านออกเสียงนักเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพในระดับดีมาก ส่วนด้านการอ่านรู้เรื่องอยู่ในระดับดี จากการประเมินและสังเกตพฤติกรรมการอ่านและการเขียนในชั้นเรียน พบว่า มีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่ประสบปัญหาด้านการอ่าน คือ อ่านช้า อ่านลากเสียงยาว อ่านทั้งบางคำ ปัญหาด้านการเขียน คือ นักเรียนเขียนพยัญชนะ และสระไม่มีหัว เช่น ปวด เป็น ปาด เขียนตัวพยัญชนะไม่อยู่บนเส้นบรรทัด คือ เขียนลอยเหนือเส้นบรรทัดหรือลงมาล่างเส้นบรรทัด และปัญหาที่พบบ่อย คือนักเรียนวางสระและวรรณยุกต์ไม่ถูกที่ (โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕ – สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. 2566 : 12)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จึงสนใจการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะสามารถช่วยส่งเสริม และพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนได้ จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งที่มีความน่าสนใจ และเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนรู้แบบวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (Picture Word Inductive Model) เป็นการสอนที่พัฒนามาจากฟังและการพูดคำศัพท์ของนักเรียนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเพิ่มคำศัพท์ในการอ่านและการเขียนเพื่อมุ่งไปสู่การสื่อสารได้ (Bruce, 2017) การจัดการเรียนรู้แบบวิธีสอนสร้างคำจากภาพ จะนำเสนอด้วยภาพของฉากที่คุ้นเคยหรือรูปถ่ายของของใช้ประจำวัน นักเรียนต้องค้นหาคำศัพท์โดยการระบุ วัตถุ การกระทำ หรือคุณศัพท์ที่นักเรียนรู้จักในรูปภาพขั้นตอนต่อไปครูวาดเส้นจากวัตถุไปยังกระดาษ โดยรอบและเขียนคำหรือวลีเป็นกระบวนการของโครงสร้างของรูปแบบการพัฒนาภาษาของเด็กและทำให้นักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้โดยใช้ภาษาร่วมกับรูปภาพ และเมื่อนำมาสอนร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเองมากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อต้องการศึกษาว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมที่ช่วยให้การสอนการอ่านประสบความสำเร็จในระดับใด สามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้หรือไม่ และพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) สำหรับส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. เพื่อศึกษาผลของการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย

1. แหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก วิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) และทักษะการอ่านและการเขียน โดยศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยและพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

2. ผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจากโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 ท่าน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร
2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำผลจากการศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพ โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านหลักสูตรและการสอน การจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Concurrence)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปสอบถามความคิดเห็นจากครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 15 ท่าน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีรายละเอียดดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านหลักสูตรและการสอน การจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และด้านวิจัยทางการศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน ครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Concurrence)

การเก็บรวบรวมข้อมูล นำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 23-25) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไปใช้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น ซึ่งเป็นชั้นที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนและเป็นครูประจำชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง อักษรควบพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 6 เรื่อง ดังนี้

1.1 มารู้จักกับอักษรควบ

1.2 อักษรควบที่มี ร

1.3 อักษรควบที่มี ล

1.4 อักษรควบที่มี ว

1.5 อักษรควบที่มี ร ล ว

1.6 อักษรควบไม่แท้

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อักษรควบพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบประเมินทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ตามองค์ประกอบและตัวชี้วัด 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำ

3.2 ความสามารถในการเขียนตามคำบอก

3.3 ความสามารถในการเขียนประโยค

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินทักษะการอ่านและเขียน เรื่อง "อักษรควบพาเพลิน" สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Concurrence)

2. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยคำนวณหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของบุญชม ศรีสะอาด (2556:155) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบทดสอบทั้งฉบับมีจำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.44-0.78 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.44 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ดังนี้

1. ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินทักษะการอ่านและการเขียน แล้วบันทึกคะแนนไว้เพื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบหลังเรียน (Posttest)
3. จัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด
4. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินทักษะการอ่านและการเขียนชุดเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) แล้วบันทึกคะแนนเพื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ
2. เปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) โดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คน คัดเลือกโดยวิธีเจาะจง ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คน คัดเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียน และ ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้ปกครอง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามความพึงพอใจ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Concurrence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

2. นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ไปทดลองใช้ (Try out) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพ โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับนักเรียน เท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไข แล้วให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน แสดงความคิดเห็นต่อผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕ – สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความเหมาะสม
1. หลักการของรูปแบบ	4.60	0.55	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.50	0.58	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.50	0.58	มากที่สุด
4. ระบบสนับสนุน	4.50	0.58	มากที่สุด
5. การวัดและการประเมินผล	4.20	0.84	มาก
รวม	4.55	0.63	มากที่สุด

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 4) ระบบสนับสนุน และ 5) การวัดและการประเมินผล โดยมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่การอ่าน ขั้นโยงภาพจากการอ่าน ขั้นฝึกกิจกรรมอ่านและเขียน และขั้นประเมินผล

องค์ประกอบหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ

1. หลักการของรูปแบบ การอธิบายถึง รากฐานทางทฤษฎี ที่ผสานระหว่างหลักการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติจริงของนักเรียน และทฤษฎีทางภาษาศาสตร์หรือจิตวิทยาการเรียนรู้ที่สนับสนุน การเชื่อมโยงความหมายของภาพเข้ากับหน่วยคำ เพื่อสร้างความเข้าใจในระบบการเขียนและการอ่านภาษาไทย ตลอดจนการระบุข้อสมมติฐานเกี่ยวกับการพัฒนาการทางภาษาและสติปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ การกำหนด เป้าหมายที่วัดผลได้ในการพัฒนาความสามารถหลักของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์เชิงประสิทธิผลโดยตรง ได้แก่ ความสามารถในการอ่านสะกดคำ การอ่านเพื่อความเข้าใจ ความสามารถในการเขียนสะกดคำ การเรียงร้อยถ้อยคำ และที่สำคัญคือความสามารถในการ สร้างคำใหม่จากภาพ ตลอดจนการเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียน

3. กระบวนการจัดการเรียนการสอน การนำเสนอ ลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ ที่เป็นวัฏจักรตามแนวคิดเชิงรุก มีการบูรณาการ วิธีสอนสร้างคำจากภาพ เข้าไปในแต่ละขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เช่น ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้ภาพ ขั้นสำรวจและค้นหาความสัมพันธ์ของภาพและคำ ขั้นการปฏิบัติการสร้างคำ และขั้นการนำเสนอผลงาน โดยมีการระบุบทบาทของครูในฐานะผู้กระตุ้นและอำนวยความสะดวก และบทบาทของนักเรียนในฐานะผู้ลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. ระบบสนับสนุน ทรัพยากรที่จำเป็นและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นไปที่การออกแบบ สื่อ บัตรภาพ บัตรคำ หรือชุดกิจกรรมการสร้างคำจากภาพ ที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมกับวัย คู่มือการใช้สื่อสำหรับครู รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนและแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการอ่านและการเขียน

5. การวัดและการประเมินผล วิธีการและเครื่องมือวัดผล ที่สอดคล้องกับความสามารถที่ต้องการส่งเสริมเป็นพิเศษ เช่น การประเมินผลงาน (Performance Assessment) จากการสร้างคำ การใช้แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างการทำกิจกรรมเชิงรุก การใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและการเขียน และที่สำคัญคือการพัฒนา เกณฑ์การประเมิน (Rubrics) ที่มีความเที่ยงตรงและชัดเจนสำหรับการวัดประสิทธิภาพในการอ่านและการเขียนอย่างเป็นรูปธรรม

การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.55, S.D. = 0.63)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านและการเขียนก่อนและหลังเรียน

ทักษะ	จำนวนนักเรียน	ร้อยละการพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	30	59.74
ทักษะการอ่านและการเขียน	30	57.95

ผลการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละการพัฒนา 59.74 และมีคะแนนการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็น ร้อยละการพัฒนา 57.95

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.44

และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการอ่านและเขียนของนักเรียนหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.67

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 4) ระบบสนับสนุน และ 5) การวัดและการประเมินผล โดยมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่การอ่าน ขั้นโยงภาพจากการอ่าน ขั้นฝึกกิจกรรมอ่านและเขียน และขั้นประเมินผล จากการประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.55) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วน ได้แก่ การเรียนรู้เชิงรุกซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้อย่างกระตือรือร้นจากประสบการณ์ และวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) ที่ใช้รูปภาพเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงระหว่างภาพและคำศัพท์อักษรควบเพื่อกระตุ้นการเชื่อมโยงจากสิ่งที่รู้ไปสู่ภาษา การดำเนินการสะท้อนคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอภิปรายในชั้นเรียน เพื่อร่วมกันสรุปคำตอบหรือองค์ความรู้ที่ถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบตามแนวคิดของจอยซ์และเวล (Joyce and Weil, 2009) และทิสนา แวมมณี (2560) ซึ่งสอดคล้องกันว่า รูปแบบที่ดีต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ทฤษฎี หลักการแนวคิด และพื้นฐานของรูปแบบ มีการบรรยายและอธิบายสภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการ มีการคัดเลือกและจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสมกับนักเรียน มีการจัดลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน และมีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การนำเสนอรูปแบบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในทุกองค์ประกอบ และมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียว โพธิ์อ่อน (2559) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการสอนอ่าน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนอ่าน หลักการของรูปแบบการสอนอ่าน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนอ่าน เนื้อหาของรูปแบบการสอนอ่าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนอ่านโดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน (การสร้างประสบการณ์ การอ่าน การจับใจความ การประเมินผล) และการประเมินผลรูปแบบการสอนอ่าน โดยมีคุณภาพของรูปแบบการสอนอ่านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของพิกรีษฐ์ อาบุญ (2561) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้หนังสืออ่านประกอบชุดสระพาเพลิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 5 บ้านกาหยี่ ผลการวิจัยพบว่า การสร้างและการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยโดยใช้หนังสืออ่านประกอบชุดสระพาเพลินที่พัฒนาขึ้น

2. ผลการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละการพัฒนา 59.74 และมีคะแนนการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อน คิดเป็นร้อยละการพัฒนา 57.95 เพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีการพัฒนามาจากการนำแนวคิด หลักการพื้นฐานตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดและลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วจนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมดจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการเรียนรู้แบบ PWIM เป็นวิธีการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้การอ่านคำศัพท์ วลี ประโยค และการเขียนคำศัพท์ วลี ประโยคและข้อความต่าง ๆ โดยใช้รูปภาพเป็นสื่อในการเรียนรู้ งานวิจัยของพิภรณ์ บุญสมพร (2561)

ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้นิทานพื้นบ้าน ปักขี้ไต้บ้านเรา สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ ทองพูล และคณะ (2562) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะในการอ่านคำ ควบกล้ำด้วยการจัดการเรียนรู้ Active Learning รูปแบบ GWM ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมคำวิทยา สพป.ศก.1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถบอกคำควบกล้ำ บอกความหมายของคำควบกล้ำและสรุปใจความสำคัญของการอ่านทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองได้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ นักเรียนสามารถจำแนกแยกแยะคำควบกล้ำแท้และไม่แท้ได้อย่างถูกต้อง ในการสร้าง Mind mapping นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วขึ้น งานวิจัยของพิริยา หาญบำรุงธรรม (2564) ได้การพัฒนาหนังสือการ์ตูนเออาร์ด้วยเทคนิค PWIM เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองเก่ง กลาง อ่อน พบว่า กลุ่มทดลองทุกกลุ่มมีความสามารถในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงงานวิจัยต่างประเทศของเพอร์กินส์ (Perkins, 2013) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษระหว่างวิธีการสอน PWIM กับวิธีปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของประเทศสวีเดน พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่เรียนด้วยวิธีการสอน PWIM มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษมากกว่าวิธีการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การประเมินผลการใช้รูปแบบ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนพึงพอใจมากที่สุด ในข้อ 5 ความรู้ที่นักเรียนได้รับ เป็นเรื่องที่น่าสนใจในชีวิตจริง ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.46$) รองลงมามีนักเรียนพึงพอใจ ข้อ 6 นักเรียนมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินเมื่อเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.49$) ตามลำดับ ส่วนด้านความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อพฤติกรรมการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.50$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองพึงพอใจมากที่สุดในข้อ 2 ความสามารถในการอ่านสะกดคำ ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.45$) รองลงมา พึงพอใจมากที่สุด คือ การจับหนังสือถูกต้องขณะอ่าน และนักเรียนของท่านไม่ฉีก พับ หรือขีดเขียนเล่นในหนังสือ ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.49$) ส่วนรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เมื่อท่านกำหนดคำง่าย ๆ ให้นักเรียนของท่านสามารถเขียนคำตามคำบอกได้ถูกต้อง ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.51$) เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นรูปแบบที่เน้นการเรียนรู้ภาษาซึ่งคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ เน้นการสอนภาษาอย่างมีความหมาย เพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษา เช่น ฝึกทักษะการอ่านสะกดคำ การอ่านออกเสียงคำฝึกการเขียนคำและการแต่งประโยคด้วยตนเอง บรรยายกาในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนรู้สึกพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย ของเพียว โพธิ์อ่อน (2559) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของพิริภรณ์ บุญสมพร (2561) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการทดลองใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของสุพัตรา ศรีธรรมมา (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับแผนผังความคิดอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการอ่านออกเสียง การเขียนคำ และการเขียนประโยคสื่อสารในระดับดีขึ้น ดังนั้น การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ควรศึกษารายละเอียด และขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมสื่อประกอบ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ ในการวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน

2. หากต้องการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ครูควรปรับเนื้อหาและระยะเวลา รวมถึงการศึกษาบัญชีคำพื้นฐานของนักเรียนในระดับชั้นนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) ไปพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงวิพากษ์ หรือใช้กับระดับชั้นที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ในบริบทและสาขาวิชาต่าง ๆ

2. ควรศึกษาและเปรียบเทียบการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีสอนสร้างคำจากภาพ (PWIM) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนในบริบทของโรงเรียนที่มีขนาดหรือที่ตั้งแตกต่างกัน ทั้งในเขตเมือง เขตชนบท หรือโรงเรียนในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อดูความแตกต่างในผลลัพธ์การเรียนรู้และปรับใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิราภรณ์ ทองพูล, ปกรณ์ชัย สุพัฒน์, เมธี วิสาพรหม, และจิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์. (2562). การพัฒนาสมรรถนะในการอ่านคำควบกล้ำด้วยการจัดการเรียนรู้ Active Learning รูปแบบ GWM ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมคำวิทยา สพป.ศก.1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 14(1), 3–14.
- ทักษิณ คุณพิภาค. (2561). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับเทคนิคผังความคิดที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือ. *วารสารการวัดผลการศึกษา มศว มหาสารคาม*, 3(1), 22–25.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (ฉบับที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- พเยาว์ โพธิ์อ่อน. (2559). *การพัฒนาแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์].
- พิรภรณ์ บุญสมพร. (2561). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้พื้นที่บ้านพักได้บ้านเรา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย].

- พริยา หาญบำรุงธรรม. (2564). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนเออาร์ด้วยเทคนิค PWIM เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- พักรีย์ห์ อาบุญ. (2561). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้หนังสืออ่านประกอบชุดสระพาเพลินสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา*, 9(2), 344–357.
- โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๕. (2566). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.
- Joyce, B. R., & Weil, M. (2009). *Models of teaching*. Prentice-Hall.
- Perkins, X. J., & Bruner, K. (2013). A conceptual paper on the application of the picture word inductive model using Bruner's constructivist view of learning and the cognitive load theory. *Interdisciplinary Journal of Teaching and Learning*, 3(1), 8–17.

บทบาทของชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว
จังหวัดระยอง

The Role of Local Communities in Tourism Areas and Its Relationship with the
Promotion of Tourism Business in Rayong Province

ศิริเพ็ญ รามนุช

siripen ramnut

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

Graduate students of Master of Arts Faculty of Liberal Arts, Krirk University

Corresponding Author, E-mail: Modloves1999@gmail.com

Received: 24 Sep 2025

Revised: 24 Dec 2025

Accepted: 27 Dec 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับการสร้างโอกาสธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แผนเตรียมความพร้อม และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (2) เพื่อศึกษาระดับปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แผนเตรียมความพร้อม และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (3) เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แผนเตรียมความพร้อม และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (4) เพื่อศึกษาระดับและทิศทางความสัมพันธ์การสร้างโอกาส ปัญหาอุปสรรค กับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างคือประชาชน อาศัยภาคตะวันออกจำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test, ANOVA และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างโอกาสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานและ ปัญหาอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

คำสำคัญ: บทบาทชุมชนท่องเที่ยว ,พื้นที่ท่องเที่ยว, การส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยว, การสร้างโอกาสธุรกิจท่องเที่ยว ,การประกอบธุรกิจท่องเที่ยว

Abstract

The objectives of this research were to: (1) examine the level of tourism business opportunity creation, including tourist confidence, conservation of tourist attractions, preparedness planning, and personnel capacity development; (2) investigate the level of challenges and obstacles in the same dimensions; (3) explore the level of tourism business promotion in terms of tourist confidence, conservation efforts, preparedness planning, and human resource development; and (4) study the levels and directional relationships between opportunity creation, obstacles, and tourism business promotion in the Eastern region. The sample consisted of 400 residents from the Eastern region of Thailand. Data were analyzed using both descriptive statistics—mean and standard deviation—and inferential statistics, including t-test, ANOVA, and Pearson's correlation coefficient.

The research findings indicated that opportunity creation was positively and significantly correlated with the promotion of tourism business in Rayong Province at the 0.05 level, supporting the research hypothesis. Similarly, challenges and obstacles were also found to have a statistically significant positive correlation with tourism business promotion in Rayong Province at the 0.05 level, aligning with the hypothesis.

Keywords: Community tourism roles, tourist areas, tourism business promotion, tourism business opportunity creation, tourism entrepreneurship

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย เริ่มมีการพัฒนาอย่างจริงจังในช่วงต้นทศวรรษที่ 2500 โดยการก่อตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในปี พ.ศ. 2503 ซึ่งมีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในระดับโลก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเริ่มเติบโตและกลายเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะหลังจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ถนน การคมนาคม และสถานที่พัก การท่องเที่ยวในประเทศไทยมุ่งเน้นที่การดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ทั้งในด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวกลายเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ในช่วงทศวรรษที่ 2530 ประเทศไทยได้พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเปิดเสรีทางการบินและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกได้ ประเทศไทยเริ่มเป็นที่รู้จักในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่น ทะเล เกาะ วัด และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม นอกจากนี้ การสนับสนุนจากภาครัฐในด้านการตลาดการท่องเที่ยวช่วยให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็วในระดับนานาชาติ

จากการสำรวจทางเศรษฐกิจ พบว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้กลายเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติถึง 39.8 ล้านคน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 1.91 ล้านล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) การท่องเที่ยวจึงถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย โดยมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการจ้างงานในประเทศ ในแง่ของการจ้างงาน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้สร้างงานในหลายภาคส่วนทั้งโรงแรม ร้านอาหาร การขนส่ง และบริการอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังท้องถิ่นต่าง ๆ รวมถึงช่วยลดปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในหลายพื้นที่ การท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ยังไม่

พัฒนาอย่างทั่วถึง เช่น ภูมิภาคท่องเที่ยวในชนบท ยังสามารถช่วยเพิ่มรายได้และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เหล่านั้น และการท่องเที่ยวในประเทศไทยยังมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ โบราณสถาน และพื้นที่มรดกโลกทางวัฒนธรรมช่วยให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม ภาครัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและช่วยให้ท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยนับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการจะพัฒนาให้ กลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกได้ ซึ่งจากรายงานผลการจัดอันดับประเทศที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด 10 อันดับแรก ที่จัดอันดับโดยองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ(UNWTO) ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวจากทั่วโลกใน ระหว่างปีพ.ศ. 2566 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเยือนประเทศมากเป็น อันดับที่ 10 ของโลก จำนวน 28.6 ล้านคน ในปี พ.ศ 2567 เพิ่มขึ้น เป็น จำนวน 45.0 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 59.6 ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็น อันดับที่ 2 รองจากประเทศจีน

ตารางที่ 1 ประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนสูงสุด 10 อันดับแรกของโลก

ในปี พ.ศ. 2566 (United Nations World Tourism Organization (UNWTO), Online, 2024)

อันดับที่/ประเทศ	จำนวนนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาเยือน (ล้านคน)		อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)
	2566	2567	
ฝรั่งเศส	100.2	100.0	-0.2
สเปน	85.2	98.0	+15.0
สหรัฐอเมริกา	66.5	75.0	+12.8
อิตาลี	57.2	60.0	+4.9
ตุรกี	55.2	57.0	+3.3
เม็กซิโก	42.2	55.0	+30.3
สหราชอาณาจักร	37.2	50.0	+34.4
จีน	35.5	65.0	+83.1
เยอรมนี	34.8	48.0	+37.9
ไทย	28.2	45.0	+59.6

ที่มา : United Nations World Tourism Organization (UNWTO), Online, 2024

ประเทศไทยยังมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับที่ 10 ของโลก (มูลค่า 48 พันล้านเหรียญสหรัฐ) ดังนั้นศักยภาพในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย ที่โดดเด่นกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียน รองจากประเทศจีน โดยประเทศไทยสามารถพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้ขึ้นมาอยู่ในลำดับต้น ๆ ของโลกได้ จนกลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคอาเซียน และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นภาคการบริการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบ เศรษฐกิจของไทย

สำหรับการท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ชายฝั่งทะเล หลากหลายวัฒนธรรม และชุมชนที่มีอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่น่าสนใจ เช่น ชุมชนประมงพื้นบ้าน ชุมชนเกษตรอินทรีย์ และชุมชนเชิงอนุรักษ์ การส่งเสริมบทบาทของชุมชนจึงเป็นประเด็นสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้กับภาคธุรกิจการท่องเที่ยว หากชุมชนมีบทบาทอย่างแข็งขัน ก็จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่มีฐานอยู่บนความต้องการและศักยภาพของพื้นที่จริง ชุมชนมีส่วนเป็นเจ้าของคนในชุมชน นอกจากนี้บริบทของเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเศรษฐกิจหมุนเวียน การท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถเป็นเวทีให้คนในท้องถิ่นสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น การผลิตของที่ระลึกจากวัสดุธรรมชาติ การจัดกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิต หรือการนำเสนออาหารพื้นถิ่น

ในรูปแบบที่ทันสมัย สิ่งเหล่านี้สามารถเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน หากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเหมาะสม

ปัจจุบันจะมีหลายหน่วยงาน ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นที่พยายามสร้างโอกาสและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว แผนเตรียมความพร้อม และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากนักท่องเที่ยวที่หนาแน่นในบางพื้นที่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริม โอกาส สนับสนุน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของชุมชนกับการส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางนโยบาย และกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชุมชนให้เติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อศึกษาระดับการสร้างโอกาสธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แผนเตรียมความพร้อม และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

2 เพื่อศึกษาระดับปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แผนเตรียมความพร้อม และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

3 เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แผนเตรียมความพร้อม และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

4 เพื่อศึกษาระดับและทิศทางความสัมพันธ์การสร้างโอกาส ปัญหาอุปสรรค กับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดระยอง

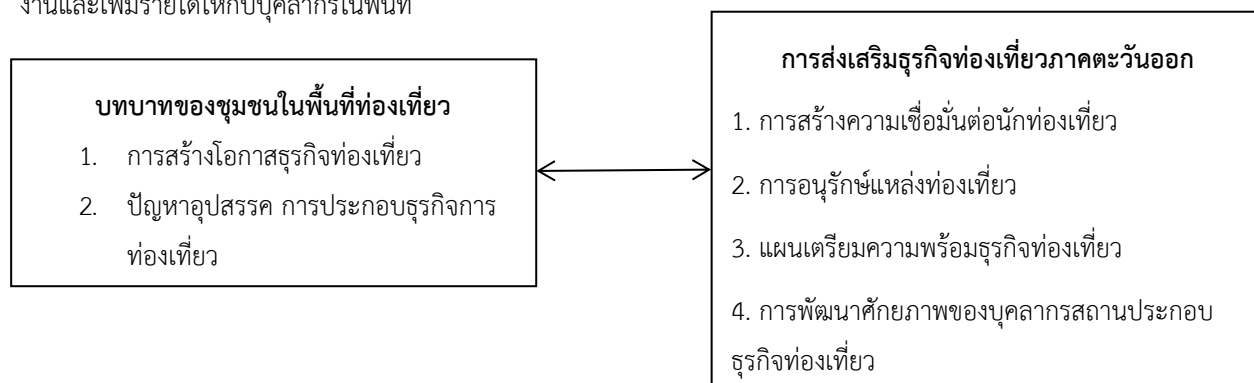
ประโยชน์ที่ได้รับ

1 ด้านความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว สามารถนำไปช่วยสร้างความเข้าใจความต้องการและลดความกังวลของนักท่องเที่ยวได้ดีขึ้น นำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการบริการและความปลอดภัยที่สอดคล้องกับความคาดหวัง และการเสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับแหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

2 ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว สามารถนำไปสนับสนุนการจัดทำนโยบายการอนุรักษ์ที่ตอบสนองต่อการใช้งานจริง ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ลดผลกระทบต่องานอดิเรก และกระตุ้นให้ชุมชนและผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

3 ด้านแผนเตรียมความพร้อม สามารถนำไปช่วยให้ภาครัฐและเอกชนสามารถวางแผนรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การระบาดของโรค หรือภัยธรรมชาติ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

4 ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร สามารถนำไปยกระดับคุณภาพของพนักงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวผ่านการฝึกอบรมและการศึกษา ส่งเสริมทักษะด้านการบริการและการใช้ภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ และสร้างโอกาสในการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับบุคลากรในพื้นที่

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดระยอง โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเผยแพร่แบบสอบถาม ส่งหนังสือพร้อม QR Code และลิงก์ของแบบสอบถาม Google Form ไปยัง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระยอง ช่วยกระจายแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายในชุมชน ผ่าน Line กลุ่มหมู่บ้าน Facebook กลุ่มชุมชน การประชาสัมพันธ์ผ่านเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้าน และผู้ใหญ่บ้าน การส่งแบบสอบถามกลับคืน เมื่อประชาชนกรอกแบบสอบถามผ่าน Google Form แล้ว ข้อมูลจะถูกจัดเก็บอัตโนมัติในระบบของ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาข้อมูลการปกครองภาคตะวันออก ปี 2567 ประชาชนที่อาศัยอยู่ จังหวัดระยอง 771,189 คนประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยใน จังหวัดระยอง 771,189 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยใน จังหวัด ระยอง การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้ กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดระยองจำนวน 400 คน คุณลักษณะผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ 1 เพศชาย เพศหญิง 2 อายุ 20 ปี ขึ้นไป 3 พักอาศัยใน จังหวัดระยอง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยสร้างเครื่องมือจากการศึกษาจากวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เครื่องมือการวิจัยมีจำนวน 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนปีพักอาศัยจังหวัดในจังหวัดระยอง เป็นแบบสอบถามเป็นการสำรวจรายการ (Checklist) ส่วนที่ 2 การสร้างโอกาสธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ได้แก่ การส่งเสริมคุณภาพการบริการ การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ การร่วมมือกันในทุกภาคส่วน และการใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์ของภูมิภาคนี้ เพื่อให้เกิดผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระยองได้แก่ ความท้าทายในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม บุคลากร การบริหารจัดการ การตลาด และผลกระทบจากปัจจัยภายนอก จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและปรับปรุงเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเติบโตในอนาคตเพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำเป็นต้องร่วมมือกันหาทางออกที่สร้างสรรค์และใช้กลยุทธ์ที่สามารถรองรับทั้งผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และชุมชนท้องถิ่นในระยะยาว นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างแคมเปญการตลาดและการบริหารจัดการที่ทันสมัย พร้อมทั้งการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อให้บริการที่ตรงกับมาตรฐานสากลในยุคปัจจุบันและอนาคต ส่วนที่ 4 การส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมและนโยบายเชิงรุกที่มุ่งเน้นการพัฒนาและขับเคลื่อนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดระยองอย่างครอบคลุมและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว มาตรฐานการบริการ และการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งในและต่างประเทศ 4.1 ความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยวธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจและความรู้สึกปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาที่เข้ามาสัมผัสประสบการณ์ในภูมิภาคนี้ กระบวนการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมันเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการและการกลับมาใช้บริการซ้ำในอนาคต 4.2 การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ได้แก่ กระบวนการและมาตรการที่มุ่งเน้นการรักษาและปกป้องคุณค่าธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดระยองในขณะเดียวกันกับการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจแบบยั่งยืน 4.3 แผนเตรียมความพร้อมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ได้แก่ การวางรากฐานและกำหนดแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อให้ธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดระยอง พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน 4.4 การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ได้แก่ การเสริมสร้างและยกระดับความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคลากรที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดระยอง เพื่อให้พวกเขาสามารถให้บริการที่มีคุณภาพ ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยว และสร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำได้อย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นมืออาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัย ดังนี้ 1 สถิติเชิงพรรณนา เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ สถิติเบื้องต้นในการอธิบายผล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2 สถิติเชิงอนุมาน เป็นสถิติในการหาความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation) ตัวแปร การสร้างโอกาส ปัญหาอุปสรรค กับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง และการวิเคราะห์ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ การวิเคราะห์ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหลายกลุ่มตามลักษณะส่วนบุคคล

ผลการวิจัย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัย อยู่ในจังหวัดระยองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง ร้อยละ 53.58 อายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 33.57 ประกอบอาชีพ ส่วนตัว ร้อยละ 41.42 สถานภาพสมรส ร้อยละ 74.04 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5001 – 20,000 บาท ร้อยละ 52.61 และจำนวนปีพักอาศัยจังหวัดในจังหวัดระยอง 4 - 6 ปี ร้อยละ 49.62 ภาพรวมการสร้างโอกาสธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระยอง $\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.11 ภาพรวมปัญหาอุปสรรคธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระยองมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้ $\bar{X} = 4.72$ S.D. = 0.27n ภาพรวมการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.66$ S.D. = 0.37 (1) ภาพรวมด้านความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยวธุรกิจท่องเที่ยว ระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.63$ S.D. = 0.72 (2) ภาพรวมด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวธุรกิจท่องเที่ยว ระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.72$ S.D. = 0.44 (3) ภาพรวมด้านแผนเตรียมความพร้อมธุรกิจท่องเที่ยว ระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.78$ S.D. = 0.41 (4) ภาพรวมด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรธุรกิจท่องเที่ยว ระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.68$ S.D. = 0.26 และ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า (1) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองประเทศไทยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติ p-value < .05 (2) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนปีพักอาศัยจังหวัดในจังหวัดระยองที่แตกต่างกันการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองประเทศไทยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีความเห็นการสร้างโอกาสธุรกิจการท่องเที่ยว ปัญหาอุปสรรคธุรกิจการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (3) เพศของมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (4) อาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (5) สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (7) ความคิดเห็นผลกระทบที่มีต่อธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระยองของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับโอกาสส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (8) จำนวนปีพักอาศัยในจังหวัดระยองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (9) การสร้างโอกาสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (10) ปัญหาอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

อภิปรายผล

การศึกษาระดับการสร้างโอกาสธุรกิจการท่องเที่ยว ผลวิจัย ภาพรวมการสร้างโอกาสธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิโรสา ริวัฒนา, ภัทรธิดา ผลงาม, และ กำพล ศรีวัฒนกุล.(2566). ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประกอบด้วยปัญหาเชิงนโยบายของภาครัฐที่ส่งผลต่อธุรกิจ

ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ปัญหาเชิง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และปัญหาด้านความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้ประกอบการ ความต้องการในการจัด กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการกิจกรรมรูปแบบ ใหม่ เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีการผสมผสานกันระหว่างการท่องเที่ยว แบบส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพ และการท่องเที่ยวแบบบำบัดหรือรักษาสุขภาพ ส่งผลให้ผู้ประกอบการแต่ละรายยังคง จัดรายการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเฉพาะแบบใดแบบหนึ่ง ส่งผลให้ขาดกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่ 2) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ถูกพัฒนาขึ้นเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบบูรณาการ ประกอบด้วย 2.1 กิจกรรมฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพ อาทิ กิจกรรมปรุงอาหารเพื่อสุขภาพ กิจกรรมออกกำลังกาย 2.2 กิจกรรมบำบัดรักษาโรค อาทิ กิจกรรมนวดกดจุดฝ่าเท้ารักษาอาการ 3) การนำกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพไปให้นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 5 คน มีความพึงพอใจในทุกกิจกรรม ภาพรวมปัญหาอุปสรรคธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรลดา ปิ่นทอง.(2565). ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชน ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการเมือง และเมื่อท าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง ยืนยัน ปรากฏว่าโมเดลกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยองค์ประกอบทุกตัวมีความสอดคล้องกลมกลืนในระดับดี โดยมีค่าดัชนี $\chi^2/df = 2.08$, TLI = 0.90, CFI = 0.92, NNFI = 0.90 และ RMSEA = 0.07 นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมืองเกิดผลกระทบเชิงบวก ส่วนผลกระทบด้านสังคม และ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่ามีผลกระทบเชิงลบกับคนในชุมชนของ และสอดคล้องกับ ทิพย์รุ่ง เพิ่มพูนศรีศิลป์ และ สโรชนี ศิริวัฒนา.(2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนเกาะเสม็ด และ 2) เปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนเกาะเสม็ด ผลการวิจัยแสดงว่า 1) นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนเกาะเสม็ด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านที่พัก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการคมนาคม อยู่ในระดับมาก และ 2) นักท่องเที่ยว ที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนเกาะเสม็ด แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านเพศ และด้านอาชีพ ไม่แตกต่างกัน และภาพรวมการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิโรภา วัฒนา, ภัทรธิดา ผลงาม, และ กำพล ศรีวัฒนกุล.(2566). ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการกิจกรรมรูปแบบ ใหม่ เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีการผสมผสานกันระหว่างการท่องเที่ยว แบบส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพ และการท่องเที่ยวแบบบำบัดหรือรักษาสุขภาพ ส่งผลให้ผู้ประกอบการแต่ละรายยังคง จัดรายการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเฉพาะแบบใดแบบหนึ่ง ส่งผลให้ขาดกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่ 2) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ถูกพัฒนาขึ้นเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบบูรณาการ ประกอบด้วย 2.1 กิจกรรมฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพ อาทิ กิจกรรมปรุงอาหารเพื่อสุขภาพ กิจกรรมออกกำลังกาย 2.2 กิจกรรมบำบัดรักษาโรค อาทิ กิจกรรมนวดกดจุดฝ่าเท้ารักษาอาการ 3) การนำกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพไปให้นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 5 คน มีความพึงพอใจในทุกกิจกรรม ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยองตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติ $p\text{-value} < .05$ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐรินทร์ ปริวงศ์กุลธร, วิลาสินี เขมะปัญญา, และพชรฐ วันเรืองโชค (2566) พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ ด้านอายุ และด้านการศึกษา ส่งผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ใช้ในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความหลากหลายทางเพศชาวไทย(LGBT) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนปีพักอาศัยจังหวัดในจังหวัดระยอง ที่แตกต่างกันการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีความเห็นการสร้างโอกาสธุรกิจการท่องเที่ยว ปัญหาอุปสรรคธุรกิจการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรลัดดา เพ็ชรภักดี (2563) ผลการวิจัยพบว่า กรุงเทพมหานครประกอบหลักและองค์ประกอบรองที่ดีเป็นจุดแข็งดึงดูดนักท่องเที่ยวเนื่องจากมี

ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ธรรมชาติ ร้านอาหาร การช้อปปิ้ง ความหลากหลายมีชีวิตชีวา อย่างไรก็ตาม แม้กรุงเทพและสิงคโปร์จะเป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำในภูมิภาค แต่ทั้งสองเมืองก็มีความแตกต่างในบริบท กล่าวคือ สิงคโปร์กำลังพยายามสร้างความหลากหลายบนพื้นที่ที่จำกัด กรุงเทพยังต้องการการส่งเสริมในด้านการอำนวยความสะดวกในด้านองค์ประกอบส่วนเพิ่มคือ สิ่งอำนวยความสะดวกด้วยแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางซึ่งยังคงเป็นจุดอ่อนสำคัญของการท่องเที่ยวในเขตเมืองของกรุงเทพเนื่องจากแนวโน้มการท่องเที่ยวจะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวโซโลโม (So Lo Mo) และนักท่องเที่ยวที่เที่ยวด้วยตนเองแบบอิสระ (FIT-Foreign Independent Tourism) มากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพร ลักษณะวิลาส (2564) พบว่า จำนวนครั้งในการเดินทางไปท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่เลือกในการเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศที่ต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแพ็คเกจท่องเที่ยวต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยด้านส่วนระสมทางการตลาด (7P's) กระบวนการตัดสินใจซื้อแพ็คเกจท่องเที่ยวต่างประเทศ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคคลและพนักงาน และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน (H1) และ ปฏิเสธสมมติฐาน (H0) หมายความว่า ปัจจัยด้านส่วนระสมทางการตลาดที่ต่างกันมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อแพ็คเกจท่องเที่ยวต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ การสร้างโอกาส ปัญหาอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิชัย สุนทรสมัย และ วรณพร จะสุวรรณ .(2564). ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นด้านทัศนคติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับความคืดเห็นด้านศักยภาพการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด 3) ปัจจัยด้านทัศนคติ พบว่า ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมส่งผล ต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ของนักท่องเที่ยวเจนเอเรชั่นวาย และ 4) ปัจจัย ด้านศักยภาพการท่องเที่ยว พบว่า สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง ความปลอดภัย และการบริการ การรองรับ ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ของนักท่องเที่ยวเจนเอเรชั่นวาย โดย ผู้ประกอบการ องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเกาะเสม็ด สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปบริหาร จัดการ กาทนดกลยุทธ เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาด เป็น แนวทางในการปรับปรุง พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว และกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว เพื่อให้ เหมาะสมและตอบสนองกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเจนเอเรชั่นวาย

ข้อเสนอแนะ

- 1พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว โดยปรับปรุงระบบขนส่ง เช่น รถไฟความเร็วสูง หรือระบบขนส่งสาธารณะที่เชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยว และ สนับสนุนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โรงแรม รีสอร์ท และร้านอาหารที่มีมาตรฐานสูง
- 2 เพิ่มประสิทธิภาพการตลาดและการประชาสัมพันธ์ โดยใช้การตลาดเชิงรุกบนแพลตฟอร์มออนไลน์และโซเชียลมีเดีย ส่งเสริมภาพลักษณ์ของจังหวัดระยอง ในฐานะศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ และสร้างแคมเปญร่วมกับผู้มีอิทธิพลทางการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
- 3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมและเทศกาลที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมสินค้าชุมชนและผลิตภัณฑ์พื้นเมืองเพื่อสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น และพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรม
- 4 เน้นความยั่งยืนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้และแหล่งน้ำ และ ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและการลดขยะพลาสติกในแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

- 1 การวิเคราะห์ตลาดและแนวโน้มอุตสาหกรรม โดยศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ วิเคราะห์แนวโน้มของการท่องเที่ยว เช่น การเติบโตของตลาด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค และเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นเพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อน

2 ผลกระทบของนโยบายและมาตรการภาครัฐ โดยวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีผลต่อจังหวัดระยอง ประเมินผลกระทบของมาตรการสนับสนุน เช่น สิทธิประโยชน์ทางภาษี งบประมาณสนับสนุน และศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

3 การพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน โดยประเมินคุณภาพของระบบขนส่งและอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ศึกษาผลกระทบของการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สนามบิน โรงแรม วิเคราะห์เทคโนโลยีที่ช่วยปรับปรุงประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว

4 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความยั่งยืน โดยศึกษาความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นในการดึงดูดนักท่องเที่ยว วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และประเมินความสำเร็จของแหล่งท่องเที่ยวที่มีแนวคิดด้านความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐรินทร์ ปริวงศ์กุลธร, วิลาสินี เขมะปัญญา, และ พชรรัฐ วันเรืองโชค. (2566). ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQ+ ในการใช้บริการที่พักแรม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *วารสารการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 8(2)
- ธราพร ลักษณะวิลาศ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อแพ็คเกจท่องเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์. (2562). ผลกระทบทางท่องเที่ยวต่อชุมชนรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ*, 20(2), 139-150.
- เพชรลัดดา เพ็ชรภักดี. (2563). การท่องเที่ยวในเขตเมืองและการพัฒนา: กรุงเทพมหานคร. *วารสารสถาปัตยกรรม การออกแบบและการก่อสร้าง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 2(2)
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัย, และ วรณพร วะสุวรรณ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ของนักท่องเที่ยวเจนเอเรชั่นวาย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ศิโสภา วัฒนา, ภัทรธิดา ผลงาม, และ กำพล ศรีวัฒนกุล. (2566). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดชลบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(10), [เพิ่มเลขหน้า].
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2566). *รายงานแผนพัฒนาพื้นที่ EEC*.

การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
The promotion and development of public services for the quality of life of the
people by the Nong Kathing Subdistrict Administrative Organization,
Nong Kathing Subdistrict, Lam Plai Mat District, Buriram Province

พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต^{1,*} ธนพันธ์ ตู่เดชาเศรษฐกุล² ปันพร ชมภูผี³

Jessada Arphorn¹ Thanaphan Dudechasetthakun² Pannaporn Chompoopiew³

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ¹

Program Department of Public and Private Management Faculty of Political Science North Bangkok University¹

สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ²

Program Department of Politics and Administration Faculty of Political Science North Bangkok University²

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ³

Faculty of Political Science North Bangkok University³

*Corresponding Author E-mail: pongsak.ph@northbkk.ac.th

Received: 30 Jul 2025

Revised: 16 Dec 2025

Accepted: 24 Dec 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ และเพื่อศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้วิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และศึกษาจากเอกสาร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพทั่วไปของการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า อบต. หนองกระเทียมได้ดำเนินการจัดบริการสาธารณะโดยมุ่งเน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามความต้องการของประชาชน ส่งเสริมบริการสาธารณะต่อยอดจากหน่วยงานอื่น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และผลักดันโครงการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น และ 2) การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียมมุ่งเน้นการพัฒนาใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ (1) โครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวก

สะดวกด้านคมนาคมและระบบสาธารณูปโภค (2) คุณภาพชีวิต โดยส่งเสริมสุขภาพ การศึกษา อาชีพ และเศรษฐกิจชุมชน (3) ความสงบเรียบร้อย ผ่านการบริหารจัดการที่ดีและการมีส่วนร่วมของประชาชน และ (4) สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ด้วยการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนและรักษาประเพณีท้องถิ่น

การดำเนินงานทั้งหมดสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) และยุทธศาสตร์จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การส่งเสริมและพัฒนา, บริการสาธารณะ, คุณภาพชีวิตของประชาชน

Abstract

The study of the Promotion and Development of Public Services on the Quality of Life of the People in Nong Krating Subdistrict Administrative Organization, Nong Krating Subdistrict, Lam Plai Mat District, Buriram Province. This study is qualitative research aimed at examining the current state of public service provision by the Nong Krating Subdistrict Administrative Organization (SAO) in Nong Krating Subdistrict, Lam Plai Mat District, Buriram Province, and exploring the promotion and development of public services concerning the quality of life of the people in the same area. The research employed in-depth interviews, non-participant observation, and documentary study as the main research methods. The research instrument used was a semi-structured interview form. Data were collected from documents, textbooks, and related research studies, as well as through informal interviews. The data were analyzed using descriptive analysis.

The results of the study revealed that

1) The general condition of public service provision by Nong Krating SAO shows that the organization focuses on developing infrastructure according to the needs of the people, enhancing public services in collaboration with other agencies to improve quality of life, and promoting tourism projects to generate income and stimulate the local economy. 2) The promotion and development of public services concerning the quality of life of the people indicate that Nong Krating SAO emphasizes development in four key areas: (1) Infrastructure – facilitating transportation and public utilities. (2) Quality of Life – promoting health, education, careers, and community economy. (3) Public Order – through good governance and public participation. (4) Environment and Culture – sustainable resource management and preservation of local traditions.

All initiatives align with the Local Development Plan (2023–2027) and Buriram Province's strategies, aiming to sustainably enhance the quality of life and economic well-being of the people.

Keywords: Promotion and development, public services, quality of life of citizens

บทนำ

การจัดบริการสาธารณะ (Public Services Management) เป็นกิจกรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของภาครัฐ และถือเป็นภาระหน้าที่ของภาครัฐที่จะต้องจัดทำเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม (Public interest) โดยจัดระเบียบสังคม รักษาความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยให้ประชาชนและสังคม การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตเพื่อให้ประชาชนมีมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดี หรือการให้บริการประชาชนโดยรัฐที่ดำเนินการในลักษณะของรัฐสวัสดิการ มีกฎหมายรองรับ มีความต่อเนื่องไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานะของรัฐบาล (Campbell, H., 1979)

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ระบุอำนาจหน้าที่และขยายขอบเขตประเภทและรูปแบบบริการสาธารณะที่ท้องถิ่นสามารถจัดทำ ได้ ขณะเดียวกันแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการระบุถึงการถ่ายโอนภารกิจบริการสาธารณะของส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการและรูปแบบการจัดบริการ สาธารณะที่สามารถจัดทำได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นไทยยังใช้รูปแบบบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง ในทุกขั้นตอน และยังมี ข้อจำกัดในการใช้รูปแบบบริการสาธารณะอื่นๆ เช่น กิจกรรมพาณิชย์ สหกรณ์ การร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPPs) ขณะเดียวกันประเภทบริการสาธารณะที่ท้องถิ่นดำเนินการยังขาดความคิดสร้างสรรค์ในการ สร้างและจัดหาบริการสาธารณะใหม่ ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งที่มีสาเหตุจากข้อจำกัดทาง กฎหมายและจากศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ดังนั้น การยกระดับบริการสาธารณะของไทย ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องทำให้ท้องถิ่นสามารถ จัดบริการสาธารณะในประเภทและรูปแบบที่หลากหลายยิ่งขึ้น (วุฒิสภา ต้นไชย, 2559)

การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยต้องทำให้ท้องถิ่นสามารถจัดบริการ “ได้” และ “ดี” โดยมองว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้อง “จัดบริการสาธารณะได้อย่างกว้างขวางและมีอิสระใน การเลือกประเภทและรูปแบบตามหลักความสามารถทั่วไปของท้องถิ่น (General Competence) และปฏิบัติ ตามหลักการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่ดี” จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาบริการสาธารณะของ ท้องถิ่นในอนาคตได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงเป็นการจัดบริการสาธารณะที่มีรูปแบบและวิธีการที่ท้องถิ่นควรสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายในปัจจุบัน ที่มีเป้าหมายและทิศทางที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการของ ประชาชน และบริบททางสังคมเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นด้วย เพื่อตอบสนองความเท่าเทียม (Equity) และ มุ่งสร้างการหลอมรวมคนทุกคนและทุกกลุ่มในสังคม (Inclusiveness) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งย่อนไปกว่ากันสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศในภาพรวม (ปาริชาติ ละดาไส และคณะ, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัย สนใจศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการสาธารณะในหลายๆ ด้าน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เช่น ด้านการสัญจร สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และ รายได้ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวคาดว่าจะ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ อันนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ โดยผู้วิจัยต้องการศึกษา ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม มีกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะอย่างไร เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน นำไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็ง และมีความยั่งยืนด้านการบริการสาธารณะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ หรือ หน่วยงานในสังกัดส่วนภูมิภาค ใช้ผลการวิจัยไปขยายผลในการวางแผนเพื่อการจัดบริการสาธารณะที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

2. ผู้บริหารท้องถิ่น ทราบแนวทางการการส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน แล้วนำไปต่อยอด ประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทิง 2 คน ผู้นำชุมชน 4 คน ชาวบ้าน 10 คน บุคลากรภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทิง 4 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักดังกล่าว ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และใช้วิธีการลูกโซ่ (Snowballing) สัมภาษณ์แบบเจาะลึกในบางประเด็นและพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ โดยผู้ศึกษาไม่ได้สัมภาษณ์เพียงประเด็นที่ระบุไว้ แต่จะสัมภาษณ์ข้อมูลในด้านอื่น ๆ ด้วย

การสร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure) มีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. สำรวจพื้นที่สร้างความคุ้นเคยและพูดคุยสอบถามรายละเอียดเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับเนื้อหาที่

ต้องการสัมภาษณ์

3. นำแบบสัมภาษณ์ไปตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา
4. นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง
5. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยการเก็บข้อมูลจะแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพพื้นที่ทางสังคม จากนั้นจะเข้าไปพูดคุยทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากการได้เข้าไปศึกษาในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้มีความคุ้นเคยกับบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทิง ในระดับหนึ่ง และทุกคนได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวม ข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกตปรากฏการณ์และการ สัมภาษณ์แบบเจาะจงกับกลุ่มเป้าหมาย การเก็บข้อมูล ในขั้นนี้ถ้าหากข้อมูลที่ได้มายังไม่เพียงพอ หรือยังไม่ สามารถตอบคำถามได้ครอบคลุม ผู้วิจัยจะศึกษาเพิ่มเติมจนเพียงพอต่อความต้องการ และผู้วิจัยทำการ วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้งผู้วิจัยจะทำการจัดบันทึกและ ตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และสมบูรณ์ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้วิธีการ ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ที่ได้รับการยอมรับถึงความน่าเชื่อถือ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาจัดกระทำกับข้อมูล (Data Processing) เริ่มด้วยการจัดระบบข้อมูล แยกประเภทข้อมูล ตามประเด็นที่ศึกษา และทำความเข้าใจกับความหลากหลาย ตลอดจนความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมา

จากนั้น วิเคราะห์จากเนื้อหาที่ได้ โดยผู้วิจัยได้จัดกระทำกับข้อมูลพร้อมๆ กันไป ตลอดระยะการดำเนินการวิจัย คือ ในแต่ละครั้ง หลังจากที่ได้เก็บข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะบันทึกอย่างละเอียดจากข้อมูลที่ได้ในประเด็นต่าง ๆ ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยนำมา จัดระบบข้อมูล แยกเป็นหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการจัดบริการสาธารณะและ การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา วิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันของการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและศึกษาจากเอกสาร พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประเภทสาธารณูปโภค สาธารณูปการเพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายกับชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน จึงดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐาน เน้นตามความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่น ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการจัดบริการสาธารณะ ได้แก่ ด้านการคมนาคมภายในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน ในหน้าแล้ง การสัญจรสะดวก ส่วนในฤดูฝนการสัญจรจะลำบาก และมีถนนลาดยางสายหลักผ่านเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หนองกระเทียม คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226 ผ่านหมู่ 1,4,7,9,11 และทางหลวงแผ่นดินสาย 2166 ผ่านหมู่ 4 นอกจากนั้น มีถนนลูกรังและถนนหินคลุกเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ส่วนการโทรคมนาคม ที่ทำการไปรษณีย์เอกชน 1 แห่ง มีจำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ จำนวน 4 หมู่บ้านสถานีโทรคมนาคมอื่น การไฟฟ้า มีการขยายบริการด้านไฟฟ้าเข้าถึงหมู่บ้านทำให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น แต่ยังมีบางแห่งที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้เนื่องจากอยู่นอกเขตและอยู่ระหว่างการขอขยายเขต แหล่งน้ำธรรมชาติ ลำน้ำ ลำห้วย 5 สาย บึง หนองและอื่น ๆ 12 แห่ง แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นและสามารถใช้งานได้ ฝ่าย 1 แห่งบ่อน้ำตื้น 3 แห่ง ประปาหมู่บ้าน 6 แห่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ได้ดำเนินการจัดให้มีบริการสาธารณะในด้านต่างๆ ซึ่งต่อยอดจากที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการสาธารณะอันนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน อันได้แก่ จัดตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชน (ทอผ้าไหม) 1 กลุ่ม จัดตั้งกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพริก 1 กลุ่ม จัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ 1 กลุ่ม โรงสีข้าว 21 แห่งร้านอาหาร 1 แห่ง ร้านค้า 59 แห่ง ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ 26 แห่ง

ในปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ภายใต้การนำของนายสุพัฒน์ ชารัมย์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้ข้อมูลว่า ได้ดำเนินการ สร้างหาดทรายเทียมขึ้น เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและสันทนาการ โดยหาดทรายเทียมภูกระเทียม จะเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยมีการสร้างหาดทรายเทียมริมอ่างเก็บน้ำภูกระเทียม ให้บรรยากาศคล้ายชายทะเล โดยจุดเด่นของหาดทรายเทียมภูกระเทียม คือ 1) ภูมิทัศน์สวยงาม ด้วยหาดทรายเทียมและอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 2) กิจกรรมน่าสนใจ เช่น พักผ่อนริมน้ำ ปิกนิก ถ่ายรูป ชมพระอาทิตย์ตก และ 3) เหมาะสำหรับครอบครัว มีพื้นที่เล่นน้ำและนั่งเล่นออกกำลังกาย ไตรกีฬา สันทนาการ นันทนาการ ที่พักรถ มีร้านส้มตำ มีตลาดนัดท่องเที่ยวตามเทศกาล และจัดเก็บน้ำไว้ใช้

การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ตำบลหนองกระเทียม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ได้มีการส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและศึกษาจากเอกสาร พบว่า เพื่อให้ประชาชนมีความสะดวกสบายในการสัญจร ลำเลียงผลผลิตทางการเกษตร ทำให้มีรายได้ อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม

ได้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงถนน ทั้ง 11 หมู่บ้าน จำนวน 21 โครงการ เนื่องจากประชาชนในเขตตำบลหนองกระเทียม ประสบปัญหาการสัญจรไม่ได้รับความสะดวก ระบบการระบายน้ำเสียหรือน้ำขังภายในหมู่บ้านไม่ดี และวัชพืชตามแหล่งน้ำในหมู่บ้านมีจำนวนมาก อาจส่งผลทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนน น้ำท่วมขังภายในหมู่บ้าน และแหล่งน้ำในหมู่บ้านเกิดความเสียหาย (แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) เพิ่มเติมครั้งที่ 1/2568) โดยโครงการทั้งหมดมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการขนส่งและการสัญจร การคมนาคมและได้กำหนดผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ ประชาชนเดินทางสะดวกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีเป้าหมาย คือ เพื่อก่อสร้างและซ่อมบำรุงโครงสร้างพื้นฐานในเขต อบต.หนองกระเทียม ให้มีความสะดวกและมาตรฐาน เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านอื่นๆ ให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคมนาคมขนส่ง ด้านความสงบเรียบร้อย และความสงบสุขของประชาชนด้านเศรษฐกิจโดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะให้ความสะดวกและรวดเร็วขึ้น โดยเน้นการมีมาตรฐานและเกิดความยุติธรรมดังนี้ 1.ก่อสร้างและปรับปรุงบำรุงถนน สะพาน ทางเท้า ระบบระบายน้ำให้เป็นไปด้วยความสะดวก 2.ขยายเขตจำหน่ายไฟฟ้าแรงต่ำและติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะ 3.ก่อสร้างและขยายเขตจำหน่ายน้ำประปา 4.บริการสาธารณะที่ประชาชนพึงได้รับอย่างถ้วนหน้า 5.พัฒนาการใช้ที่ดิน และ 6.พัฒนาแหล่งเก็บน้ำ

การดำเนินการดังกล่าวข้างต้น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่ประสบปัญหาการสัญจรไม่ได้รับความสะดวก น้ำท่วมขังภายในหมู่บ้าน และวัชพืชตามแหล่งน้ำในหมู่บ้าน เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนสามารถแก้ปัญหา ความจำเป็นเร่งด่วนทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน

ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า คุณภาพชีวิตในภาพรวมของประชาชนในพื้นที่ ยังต้องส่งเสริมในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านจิตใจ เป็นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ได้ดำเนินการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้วยการกำหนดแนวทาง ดังนี้ เสริมสร้างทักษะของคนภายในชุมชนทั้งทางด้านจิตใจ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านกีฬา ให้มีคุณภาพและพึ่งพาตนเองได้ และได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต ด้านจิตใจ ประกอบด้วย การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมด้านสุขภาพและอนามัย การพัฒนาและส่งเสริมด้านสวัสดิการชุมชน การพัฒนาและส่งเสริมด้านกีฬาและการนันทนาการ และ การบริการสาธารณะ

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีเป้าหมาย คือ เพื่อสนับสนุนเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทางเศรษฐกิจระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ท้องถิ่น โดยเฉพาะผลิตผลทางการเกษตรอินทรีย์และการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ให้มีความสามารถ และทักษะในการพัฒนาฝีมือในการผลิตเพิ่มมูลค่าของสินค้าและสามารถขยายการตลาดไปสู่ตลาดกลาง ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และการแปรรูปสินค้าเกษตร และยุทธศาสตร์สร้างความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจนของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี แนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์และการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เสริมสร้างและเพิ่มทักษะอาชีพของครัวเรือนและกลุ่มอาชีพ สร้างความตระหนักแก่ผู้ประกอบการและผู้บริโภค ส่งเสริมและพัฒนากองทุนท่องเที่ยว และ ส่งเสริมการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน

ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ได้ดำเนินการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้วยการมุ่งเน้นไปที่การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสนับสนุนประชาชนทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐและให้บรรจุนโยบายการดำเนินงานของจังหวัดบุรีรัมย์ ตามยุทธศาสตร์บ้านเมืองน่าอยู่ของจังหวัดให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยมีแนวทางในการส่งเสริม คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรทุกภาคส่วนในการพัฒนาทางการเมือง และสังคม ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรและองค์กรให้มีขีดความสามารถในการพัฒนา ส่งเสริมการพัฒนาระบบการบริการ

ประชาชนตามมาตรฐานสากล (PSO) การพัฒนาและจัดระเบียบของชุมชนและสังคม ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการของเทศบาล และ ปรับปรุงและพัฒนารายได้

ด้านการลงทุน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาด้วยการจัดบริการสาธารณะเพื่อพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอันพึงปรารถนาร่วมกันไม่ให้มีปัญหภายในชุมชน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ได้ดำเนินการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนา ดังนี้ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกและความตระหนักของผู้ประกอบการและผู้บริโภค และ การบริหารจัดการและธรรมาภิบาลจัดขยะมูลฝอย นอกจากนี้ ได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐ เอกชน ประชาชน และประชาสังคม เพื่อพัฒนาพื้นที่ด้วยการ จัดให้มีแผนงานศาสนาและนันทนาการ เพื่อสืบสานประเพณี ด้วยการการจัดให้มีโครงการสืบสานประเพณีวันสงกรานต์เป็นประจำทุกปี

สรุปผล

สภาพปัจจุบันของการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ปัจจุบันมีการจัดบริการสาธารณะ สรุปได้ ดังนี้ 1. โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม การโทรคมนาคม การไฟฟ้า และ แหล่งน้ำ 2. การส่งเสริมเศรษฐกิจและอาชีพ และ 3. การท่องเที่ยวและนันทนาการภายใต้การนำของนายสุวัฒน์ ชารัมย์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยเฉพาะ หาดทรายเทียมภูกระทุ่ม ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนริมอ่างเก็บน้ำภูกระทุ่ม การดำเนินดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่มมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานควบคู่กับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและการท่องเที่ยว แม้ยังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น ปัญหาการคมนาคมในฤดูฝนและการขยายเขตไฟฟ้า แต่การดำเนินงานต่างๆ สะท้อนถึงความพยายามในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ดังนี้ 1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบคมนาคมและสาธารณูปโภคเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยดำเนินการโครงการต่าง ๆ ได้แก่ การก่อสร้างและปรับปรุงถนน ระบบระบายน้ำ การขยายเขตไฟฟ้าและน้ำประปา การพัฒนาแหล่งน้ำ 2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริมด้าน 1) สุขภาพและการศึกษา อันได้แก่ ส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา และสวัสดิการสังคม และ พัฒนาทักษะอาชีพ เช่น เกษตรอินทรีย์และแปรรูปสินค้าเกษตร 2) การท่องเที่ยวและนันทนาการ อันได้แก่ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น หาดทรายเทียมภูกระทุ่ม และ จัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี เช่น งานสงกรานต์ 3. ด้านการจัดระเบียบชุมชนและความสงบเรียบร้อย อันได้แก่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ปรับปรุงระบบบริการประชาชนตามมาตรฐานสากล และ เสริมสร้างความปลอดภัยและความสงบสุขในชุมชน 4. ด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม อันได้แก่ จัดการขยะมูลฝอยและธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม และ สืบสานประเพณีท้องถิ่น เช่น งานสงกรานต์ การดำเนินการดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า อบต.หนองกระทุ่มมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยแก้ไขปัญหาคมนาคม ขยายสาธารณูปโภค ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน และรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบันของการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทีง ตำบลหนองกระทีง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

จากผลการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทีง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประเภทสาธารณูปโภค สาธารณูปการเพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายกับชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน จึงดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐาน เน้นตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยิสรา จันทะโร (2559) เรื่อง การจัดบริการสาธารณะกับความต้องการของประชาชนของเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดบริการสาธารณะ และความต้องการของประชาชนที่มีต่อการจัดบริการสาธารณะด้านต่างๆ การจัดบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลท่าศาลามีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทั้ง 6 ด้าน อย่างมากโดยเทศบาลตำบลท่าศาลา สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในภาพรวมได้โดยยึดการทำงานตาม ภารกิจ แผนงานโครงการ และกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ประชาชนเข้าใจสภาพการจัดบริการสาธารณะในปัจจุบันเป็นอย่างดี แต่ก็ยังคงมีความต้องการบริการสาธารณะทุกๆด้านเช่นเดียวกัน

การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทีง ตำบลหนองกระทีง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาถนนและระบบระบายน้ำ โครงการก่อสร้างและปรับปรุงถนนทั้ง 11 หมู่บ้าน จำนวน 21 โครงการ การดำเนินงานของ อบต.หนองกระทีง สะท้อนถึงความสอดคล้องกับงานวิชาการไทยที่ชี้ว่าโครงสร้างพื้นฐานเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่ต้องเผชิญปัญหาการคมนาคมและสาธารณูปโภค การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนได้อย่างครบวงจร ดังบทความวิชาการของ ปาริชาติ ละตะไส และคณะ (2566) เรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่ชี้ว่า กระบวนการและวิธีการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อให้ตอบสนองต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนมากที่สุดนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประเภทสาธารณูปโภค สาธารณูปการเพราะเป็นปัจจัยหลักพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายกับชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐาน เน้นตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การรับฟังปัญหาความต้องการของประชาชนผ่านกระบวนการประชาคม และการประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคเอกชนและส่วนราชการ โดยมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินการได้แก่ (1) ก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมถนนที่เชื่อมโยงระหว่างตำบล ระหว่างอำเภอ ให้ได้มาตรฐานตามหลักวิศวกรรมโยธา การติดตั้งเครื่องหมายจราจรสัญญาณไฟตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการสัญจรและการขนส่งสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ (2) การติดตั้งระบบไฟฟ้าสาธารณะและแสงสว่างถนนในเขตชุมชนหนาแน่น และจุดอันตรายเพื่อการลดอุบัติเหตุ และเพิ่มความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (3) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่เป็นของ อบจ. การขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อการเกษตร เป็นต้น

ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

จากผลการศึกษา พบว่า อบต.หนองกระทีงมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม ทั้งด้านสุขภาพ จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ โดยเชื่อมโยงเกษตรอินทรีย์ การแปรรูปสินค้า และการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับรายได้และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมคุณภาพชีวิตในระดับท้องถิ่นควรมีแนวทางที่ครอบคลุมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ จิตใจ วัฒนธรรม และนันทนาการ โดยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดและประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลในทุกมิติ และต้องมีเป้าหมายที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน คำนึงความเท่าเทียมกันในทุกมิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชัย นันทาภิรัตน์ (2565) เรื่อง องค์การปกครอง

ส่วนท้องถิ่นกับการจัดบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษา พบว่า การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องอาศัยการวางแผนเป้าหมายเพื่อช่วยกำหนดทิศทางการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นให้มีคุณภาพที่ดีและตอบโจทย์ความต้องการของทุกภาคส่วนมากยิ่งขึ้น โดยใช้แนวคิดการจัดบริการสาธารณะเพื่อตอบโจทย์ความเท่าเทียมในทุกมิติ ทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ รวมถึงสร้างการหลอมรวมคนทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชน สังคม ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้กลายเป็นเป้าหมายและความคาดหวังที่สำคัญของการจัดบริการสาธารณะในประเทศและท้องถิ่น การบริการสาธารณะที่ดีจะช่วยให้เกิดการเจริญเติบโตและสร้างความสุขสมบูรณ์ในชีวิตของประชาชนและเกิดการจ้างงานของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการสร้างการหลอมรวมคนทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชน สังคม ท้องถิ่น ได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาเพื่อสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยการจัดบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักคิดการจัดบริการสาธารณะในมิติต่างๆ คือ ความเหมาะสมของประเภทของบริการสาธารณะ ระดับการหาผลประโยชน์และการแสวงหากำไร บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายของบริการสาธารณะ และความสอดคล้องระหว่างประเภทของบริการสาธารณะและรูปแบบบริการสาธารณะ

ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

จากผลการศึกษา พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียม ได้กำหนดแนวทางส่งเสริมและพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยมุ่งเน้น การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ "บ้านเมืองน่าอยู่" ของจังหวัดบุรีรัมย์ และต้องสอดคล้องกับนโยบายในระดับชาติ การดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับบทความวิชาการของ ญัตติ ศิริรัตน์ และคณะ (2565) เรื่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : การบริการสาธารณะ ใจความตอนหนึ่งว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการบริหารท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระ ภายใต้กรอบนโยบาย และการกำกับดูแลของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการบริหารงานในระดับรองจากระดับชาติ หรือระดับรัฐ การบริหารงานท้องถิ่นเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง ในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่น (Local Government) การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในปัจจุบัน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความตระหนักในความมีมาตรฐาน โดยเฉพาะการบริหารงานที่มีลักษณะเป็นการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน โดยคำนึงถึงการให้บริการที่ดี ความสะดวกในการเข้าถึงบริการที่ทำให้ประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการได้รับความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีอัธยาศัยต่อประชาชนด้วยดีภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนด ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือกับองค์กรที่ให้บริการอย่างเต็มที่ ดังนั้นการจัดบริการสาธารณะที่ดีต้องมีการจัดบริการสาธารณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม มีการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการให้บริการ

ด้านการลงทุน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม

จากผลการศึกษา พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองกระเทียมมีการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและการรักษาวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด หากมีการติดตามผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โครงการเหล่านี้จะไม่เพียงแต่แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในระยะสั้น แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาวด้วย และจะส่งผลถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว สอดคล้องกับบทความวิชาการของ ปาริชาติ ละดาไส และคณะ (2566) เรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ใจความตอนหนึ่งว่า การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ เช่น โครงการตลาดสินค้าเกษตร ตลาดนัดสินค้าชุมชน การรวมกลุ่มอาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร พุ่มไส และพิเศษ ชัยดีเรก (2567) เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการให้บริการสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภายใต้ระบบราชการ 4.0 ผลการศึกษา พบว่า การบริการสาธารณะ ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของ

ประชาชน การเพิ่มรายได้และลดต้นทุนของประชาชน ช่วยให้ประชาชนมีความสามารถในการใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจในครัวเรือน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม ควรเดินทางตามแนวทางเดิม แต่เสริมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาเน้นการส่งเสริมและพัฒนา โดยระบุประเด็นในการส่งเสริมและพัฒนาให้ชัดเจนเป็นด้านๆ ไป เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม ควรขับเคลื่อนนโยบายแบบบูรณาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้เทคโนโลยีเหมาะสม และการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้บริการสาธารณะตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง และควรเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การประเมินผลกระทบอย่างเป็นระบบ และการเสนอแนวทางที่วัดผลได้ เพื่อให้การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่มตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ณัทกวี ศิริรัตน์, พงศ์ศักดิ์ ศรีสังวาลย์, และสุรัชย์ โฆษิตานนท์. (2565). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: การบริการสาธารณะ.

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 12(1), 131–142.

ณัฐฐาพร พุ่มไสว และพิเศษ ชัยดิเรก. (2567). แนวทางการส่งเสริมการให้บริการสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภายใต้ระบบราชการ 4.0. วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร, 7(1), 173–183.

ปาริชาติ ละดาไส, วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, และสุรัชย์ โฆษิตานนท์. (2566). การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน. วารสารการพัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่, 8(4), 348–361.

วุฒิสาร ตันไชย. (2559). รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.

สมชัย นันทาภิรัตน์. (2565). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ. วารสารมจร บาลีศึกษายุทธโสภาปริทรรศน์, 8(1), 114–127.

สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม. (2568). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566–2570) เพิ่มเติมครั้งที่ 1/2568.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม.

ชัยสรา จันทสาโร. (2559). การจัดบริการสาธารณะกับความต้องการของประชาชนของเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

Campbell, H. (1979). *Black's law dictionary* (5th ed.). West.

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย

Guidance for Developing Service Quality at Mae Fah Luang Airport

Chiang Rai Province

ปองพล สุขะตุงคะ^{1,*} อัญยานี เกตุพันธ์² สุทธดา ขัตติยะ³

Pongpol Sukhatunga¹ Aunyanee Ketepan² Sutthada Khattiya³

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย¹

Faculty of Management Sciences Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding Author E-mail: 668806005@cr.ru.ac.th

Received: 24 Sep 2025

Revised: 9 Dec 2025

Accepted: 24 Dec 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และ (2) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานดังกล่าว โดยเก็บข้อมูลจากผู้โดยสารชาวไทยที่ใช้บริการในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2567 จำนวน 400 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณภาพการบริการในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านการให้ความมั่นใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่ระดับความพึงพอใจของผู้โดยสารอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจสูงสุดในด้านทัศนคติของเจ้าหน้าที่บริการ การวิเคราะห์การถดถอยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยการให้ความมั่นใจ ความน่าเชื่อถือ และการตอบสนองความต้องการ มีผลต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (2) ส่วนแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ 1) การเพิ่มมาตรฐานความปลอดภัยและพัฒนาอุปกรณ์ดิจิทัล 2) การให้บริการอย่างรวดเร็วและลดขั้นตอนที่ซับซ้อน และ 3) การรักษาความแม่นยำของข้อมูลและระบบคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพบริการและสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้โดยสารอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การให้บริการ, ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง, ความน่าเชื่อถือ, การตอบสนอง

Abstract

This study aimed to (1) examine service quality factors affecting passenger satisfaction at Mae Fah Luang Airport, Chiang Rai, and (2) propose service quality improvement guidelines. A total of 400 Thai domestic passengers were surveyed from October to December 2024. The data were analyzed using descriptive statistics, multiple regression analysis, and SWOT and TOWS matrix frameworks. The findings revealed that overall service quality was rated very high, with "assurance" scoring the highest. However, passenger satisfaction was at a moderate level, with the highest satisfaction attributed to the attitude of

service personnel. Regression analysis showed that assurance, reliability, and responsiveness significantly influenced satisfaction. Based on the analysis, the guidelines for improving service quality obtained from the research include: 1) Increasing security standards and developing digital devices; 2) Providing fast and simplified services; and 3) Maintaining data accuracy and quality systems. These strategies aim to elevate the airport's service quality and provide a sustainable positive experience for passengers.

Keywords: Service, Mae Fah Luang Airport, Reliability, Responsiveness

บทนำ

ธุรกิจการบินในประเทศไทยนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก สะท้อนได้จากจำนวนปริมาณผู้โดยสารที่เดินทางมายังท่าอากาศยานในการกำกับดูแลของ ทอท. และกรมท่าอากาศยานรวม 31 ท่าอากาศยานทั่วประเทศไทยในช่วงปี 2555-2558 ที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 15.2 ต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการและสายการบินในไทยที่มีการเพิ่มจำนวนอากาศยานและขยายเส้นทางการบิน ซึ่งการเติบโตดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับการเติบโตของธุรกิจการบินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความคึกคักเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ บริษัทชั้นนำที่เป็นผู้ผลิตอากาศยานรายใหญ่ได้พยากรณ์ว่าในอีก 20 ปี (2578) จะมีผู้โดยสารที่มีจุดหมายปลายทางยังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากกว่า 2,360 ล้านคน ซึ่งจะทำให้มีการเจริญเติบโตของนักท่องเที่ยวเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี ซึ่งสูงมากกว่าการเดินทางไปยังจุดหมายอื่นทั่วโลกที่เติบโตเพียง ร้อยละ 4.8 (ศูนย์กสิกรไทย, 2559) คุณภาพการบริการเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมการบินซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความแตกต่างของท่าอากาศยาน ซึ่งท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เป็นอีกหนึ่งในท่าอากาศยานในประเทศไทยที่มีการเดินทางของนักท่องเที่ยวหรือนักธุรกิจอย่างต่อเนื่อง พนักงานการบริการเป็นจุดบริการแรกของท่าอากาศยานและทำหน้าที่เป็นตัวแทนท่าอากาศยานในการให้บริการหลากหลายอันจะอำนวยความสะดวกในขั้นตอนการส่งผู้โดยสารขึ้นเครื่อง พนักงานการบริการของบริษัท บริการภาคพื้น ท่าอากาศยานไทย จำกัด จึงคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อลูกค้าอย่างสูงสุด เพื่อให้บริการอย่างเป็นมืออาชีพ และสามารถบริหารจัดการในทุกสถานการณ์ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้น แต่ยังคงคำนึงถึงการบริการให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการบิน และการศึกษาระบบการบริหารจัดการด้านการบริการของท่าอากาศยานจะสามารถช่วยให้การบริหารจัดการมีคุณภาพด้านการบริการดียิ่งขึ้นได้ หากมีการศึกษาความต้องการของผู้โดยสารหรือผู้บริโภคร (Farooq, Salam, Fayolle, Jaafar & Ayupp, 2018, pp.169-180) ซึ่งปัญหาที่เกิดจากการบริการที่พบได้ทั่ว ๆ ไป เช่น การรอต่อแถวเช็คอินเป็นเวลานานของผู้โดยสารขาออกทั้งในและระหว่างประเทศ เนื่องจากการเปิดเคาน์เตอร์เช็คอินของสายการบินมีจำนวนน้อย ผู้โดยสารทั่วไปยังไม่นิยมการเช็คอินในระบบออนไลน์ทำให้เกิดการรอนาน ปัญหาจำนวนเที่ยวบินที่มีมาก ปัญหาการขนถ่ายสัมภาระที่ลำเลียงจากเครื่องบินมายังสายพานเป็นเวลานานและกระเป๋าสัมภาระเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระแทกระหว่างขนส่ง การจอดเครื่องบินเทียบอาคารผู้โดยสารไม่เพียงพอ ทำให้เครื่องบินต้องไปจอดหลุมจอดท่าอากาศยานระยะไกล (Remote bay) ผู้โดยสารจำเป็นต้องขึ้นรถโดยสารของท่าอากาศยานซึ่งอาจทำให้ผู้โดยสารไม่พอใจเกิดการร้องเรียนการบริการ ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อการบริการได้ (ฐิติรัตน์ จันทวย, 2564) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาคุณภาพการบริการที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้โดยสารหรือผู้บริโภค และความสามารถในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งการบริการเป็นภารกิจหลักของท่าอากาศยานหรือเป็นผลผลิตของท่าอากาศยานที่ท่าอากาศยานจะแข่งขันกันเพื่อสร้างสรรค์ พัฒนา และปรับปรุงให้นำไปสู่การแข่งขันทางธุรกิจหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านคุณภาพการบริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจคุณภาพการบริการ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้โดยสารภายในประเทศชาวไทยที่ใช้บริการท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ณ บริเวณอาคารผู้โดยสารภายในประเทศและระหว่างประเทศ จำนวน 1,919,565 คน (สถิติข้อมูลผู้โดยสาร ทอท., 2566) โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากผู้โดยสารภายในประเทศชาวไทยที่ใช้บริการท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ณ บริเวณอาคารผู้โดยสารภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยผู้วิจัยใช้สูตรเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp.607-610) โดยเปิดตารางสำเร็จรูป ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน ซึ่งผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลรวม 400 ชุด โดยสำรองความผิดพลาดจากการเก็บข้อมูล 16 ตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยผู้วิจัยดำเนินการเลือกตัวอย่างเฉพาะผู้ที่มาใช้บริการ ณ ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ.2567 การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

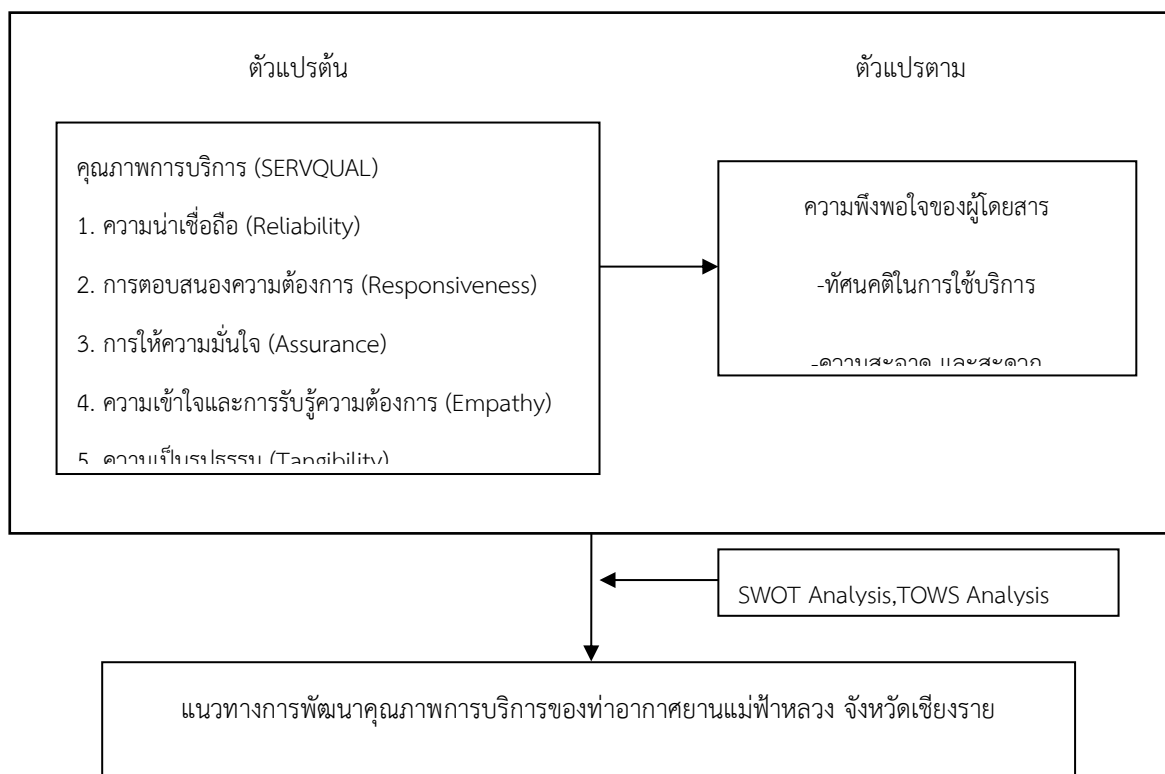
1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อใช้อธิบาย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมานของแบบสอบถาม โดยใช้ ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเป็นลักษณะบรรยายในส่วนที่ 4 ของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นตัวแปรต้นด้านคุณภาพการบริการจำนวน 5 ด้าน
4. ทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis และสกัด TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
5. เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยตามแบบของ Likert Scale เป็นมาตรวัดที่เลือกคำตอบ 5 ระดับ คือประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้านการตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) ด้านการให้ความมั่นใจ (Assurance) ด้านความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการ (Empathy) และด้านความเป็นรูปธรรม (Tangibility)

แปลค่าเฉลี่ยคะแนน โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้บริการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พิจารณาจาก 5 องค์ประกอบ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ

ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1) ด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability - REL)	3.97	0.590	มาก
2) ด้านการตอบสนองความต้องการ (Responsiveness - RES)	3.90	0.589	มาก
3) ด้านการให้ความมั่นใจ (Assurance - ASS)	4.08	0.575	มาก
4) ด้านความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการ (Empathy - EMP)	3.98	0.663	มาก
5) ด้านความเป็นรูปธรรม (Tangibility - TAN)	4.07	0.589	มาก
รวม	4.00	0.601	มาก

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00 และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้ความมั่นใจ ที่มีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมาคือ ด้านความเป็นรูปธรรม ที่มีค่าเฉลี่ย 4.07 ด้านความเข้าใจและการ

รับรู้ความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.98 ด้านความน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ย 3.97 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตอบสนองความต้องการ ที่มีค่าเฉลี่ย 3.90

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ทัศนคติที่ดีของเจ้าหน้าที่ให้บริการ (SAT1) ความสะอาด และสะดวก (SAT2) และความต้องการหรือความคาดหวังในการบริการ (SAT3) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

ปัจจัยด้านความพึงพอใจ	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1) ทัศนคติที่ดีของเจ้าหน้าที่ให้บริการ (SAT1)	4.10	0.685	มาก
2) ความสะอาด และสะดวก (SAT2)	2.96	0.630	ปานกลาง
3) ความต้องการหรือความคาดหวังในการบริการ (SAT3)	3.07	0.621	ปานกลาง
รวม	3.38	0.611	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.611 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้โดยสารมีระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทัศนคติที่ดีของเจ้าหน้าที่ให้บริการ (SAT1) ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.10 รองลงมาคือ ความต้องการหรือความคาดหวังในการบริการ (SAT3) มีค่าเฉลี่ย 3.07 ระดับปานกลาง ส่วนปัจจัย ความสะอาด และสะดวก (SAT2) มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายที่ 2.96 อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของคุณภาพการบริการ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร

คุณภาพการบริการ	B	S.E.	Beta	T	p-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	2.087	.542		3.850	.000**		
ด้านความน่าเชื่อถือ (REL)	.211	.094	.133	2.245	.025*	.658	1.519
ด้านการตอบสนองความต้องการ (RES)	.192	.089	.137	2.157	.032*	.632	1.582
ด้านการให้ความมั่นใจ (ASS)	.237	.072	.174	3.292	.001**	.725	1.379
ด้านความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการ (EMP)	.078	.114	.059	1.158	.248	.775	1.291
ด้านความเป็นรูปธรรม (TAN)	.105	.099	.078	1.061	.289	.754	1.327

$R = 0.612$, $R^2 = 0.470$, $\text{Adj } R^2 = 0.449$, $SE = 0.285$, $D.W. = 1.924$, $F = 63.379$, $p\text{-value} = 0.005$

หมายเหตุ : ค่า VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 5.00; ค่า Tolerance ไม่ควรน้อยกว่า .20

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01; * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย (SAT) ได้แก่ เพศ (SEX), อายุ (AGE), สถานภาพ (STA), ระดับการศึกษา (EDU), อาชีพ (OCC), รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (AVE), จุดประสงค์ในการเดินทาง (OBJ), ด้านความน่าเชื่อถือ (REL), ด้านการตอบสนองความต้องการ (RES), ด้านการให้ความมั่นใจ (ASS), ด้านความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการ (EMP), และด้านความเป็นรูปธรรม (TAN) โดยตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย (SAT)

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโมเดลการถดถอยพหุคูณในการศึกษานี้เริ่มจากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.612 ค่านี้แสดงถึงความสัมพันธ์ระดับปานกลางระหว่างตัวแปรอิสระ ปัจจัยส่วนบุคคล คุณภาพการบริการ และตัวแปรตาม (ความพึงพอใจของผู้โดยสาร) บ่งชี้ว่าตัวแปรอิสระในโมเดลมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับที่ไม่สูงมากนัก

ต่อมา เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.470 พบว่าตัวแปรอิสระในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจของผู้โดยสารได้เพียง 47.0% เท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่อาจส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในโมเดลนี้ โดยประมาณ 53.0% ของความแปรปรวนยังไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรในโมเดลปัจจุบัน

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) มีค่าเท่ากับ 0.449 ซึ่งใกล้เคียงกับค่า R^2 มาก การที่ค่า Adjusted R^2 ไม่แตกต่างจาก R^2 มากนักแสดงว่าโมเดลไม่ได้มีปัญหา overfitting จากการมีตัวแปรอิสระมากเกินไป

ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ด้านการให้ความมั่นใจ (ASS) ด้านความน่าเชื่อถือ (REL) และด้านการตอบสนองความต้องการ (RES)

จากการพิจารณาสมการถดถอยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสมการที่ได้คือ

$$SAT = 2.087 + 0.237ASS + 0.211REL + 0.192RES$$

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยการ SWOT Analysis แล้วมา TOWS Analysis ดังนี้

SO (ใช้จุดแข็งเพื่อคว้าโอกาส)

- ใช้ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยและบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่ดี เพื่อโปรโมตบริการ Medical Tourism และ Study Tour

- ลงทุนเพิ่มอุปกรณ์ดิจิทัล เช่น Kiosk, Mobile App เพื่อลดการพึ่งพาแรงงานคน

WO (ใช้โอกาสแก้จุดอ่อน)

- พัฒนา cleanliness standard ใหม่สำหรับผู้โดยสารกลุ่มเฉพาะ (สูงวัย, ผู้ป่วย) ตามมาตรฐาน
- พัฒนาแพลตฟอร์มตอบสนองแบบ Real-Time เช่น Chatbot, Live Feedback, ตารางบิน

ST (ใช้จุดแข็งต้านอุปสรรค)

- สร้างความมั่นใจด้วยมาตรการความรวดเร็วที่โปร่งใส พร้อมสื่อสารออกสู่สาธารณะ
- นำเสนอเรื่องราวทีมงานที่ "สร้างความเชื่อมั่น" เพื่อให้ผู้โดยสารไว้วางใจแม้ในช่วงวิกฤต

WT (ลดจุดอ่อน/หลีกเลี่ยงอุปสรรค)

- สร้างระบบคัดกรองและบริหารทรัพยากรบุคคลตามช่วงพีค
- พัฒนาแผนสื่อสารความคาดหวังผู้โดยสารเพื่อลดการรับรู้ผิด

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์จึงได้ผลสร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการ ดังนี้

1) แนวทางการพัฒนาด้านการให้ความมั่นใจ โดยเน้นการเพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัย ความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่ และการพัฒนาอุปกรณ์ดิจิทัลที่ทันสมัย

2) แนวทางการพัฒนาด้านการตอบสนองความต้องการ โดยเน้นการให้บริการที่รวดเร็วอย่างเท่าเทียมกัน และลดความซับซ้อนของกระบวนการให้บริการ

3) แนวทางการพัฒนาด้านความน่าเชื่อถือ โดยมุ่งเน้นที่การรักษามาตรฐานของตารางบิน การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และการปรับปรุงระบบรักษาคุณภาพ

อภิปรายผล

จากการศึกษา “แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย” สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. เพื่อสำรวจคุณภาพการบริการ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย คุณภาพการบริการ ได้แก่ ปัจจัยความน่าเชื่อถือ (Reliability) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) การให้ความมั่นใจ (Assurance) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยดังกล่าว มีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการบริการที่ผู้โดยสารหรือผู้ใช้บริการในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับ: Parasuraman, Zeithaml & Berry (1988) ที่ระบุว่า “Assurance” มีผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการของลูกค้า โดยเฉพาะในบริการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย เช่น สนามบิน งานวิจัยของ ภูริวัจน์ ศรีวงศ์ชัย(2564) ที่พบว่า ความซื่อสัตย์และการดูแลทรัพย์สินในสนามบินมีผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นแก่ ผู้ใช้บริการการตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) สำคัญเป็นลำดับรอง แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการให้บริการที่รวดเร็ว สอดคล้องกับ: นันทน์ภัส (2562) ซึ่งศึกษาสนามบินภูมิภาค พบว่าการให้ข้อมูลและแก้ไขปัญหาได้เร็วมีผลต่อความพึงพอใจ Parasuraman, A.1, Berry, L. L.2. and Zeithaml, V. A.3. (1990) กล่าวว่าความเร็วในการตอบสนองเป็นตัวสะท้อนคุณค่าของบริการต่อผู้บริโภคโดยตรง ความน่าเชื่อถือ (Reliability) แม้มีผลน้อยกว่า แต่ก็มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ: ศิริพร ลิ้มสุวรรณ (2560) ที่พบว่าผู้ใช้บริการมักเชื่อมั่นในความตรงต่อเวลา และมาตรฐานความปลอดภัยมากกว่าด้านอื่น และที่ท่าอากาศยานควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้โดยสาร เช่น การดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ และการรับฟังข้อเสนอแนะจากลูกค้า และสอดคล้องกับงานวิจัยกุลนิดา กุลระวัง (2565) ได้ทำการศึกษาคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารสายการบินไทยไลอ้อนแอร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กรณีศึกษาเส้นทางการบินน่านจากการสำรวจได้ผลการศึกษาซึ่งพบว่า (1) ผู้โดยสารที่มีอายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในบริการต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) คุณภาพการบริการด้านความน่าเชื่อถือและ ไว้วางใจในบริการ ด้านการตอบสนองในการให้บริการ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการสร้างความเชื่อมั่น และด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับฐิติรัตน์ จันทวย (2564) ทำการศึกษาคุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ได้ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพบริษัท ห้างร้านหรือเอกชน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยคุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยภาพรวมมีระดับ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = 0.75) และระดับความคิดเห็นด้านความพึงพอใจของ ผู้ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 0.88) ขณะเดียวกัน ควรพัฒนาคุณภาพการตอบสนองและการสร้างความน่าเชื่อถือเพื่อให้บริการที่มีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการในด้านส่วนบุคคลของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายจากผลการวิเคราะห์ สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ได้ 3 แนวทางหลัก ได้แก่

1) แนวทางการพัฒนาด้านการให้ความมั่นใจ โดยเน้นการเพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัย ความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่ และการพัฒนาอุปกรณ์ดิจิทัลที่ทันสมัย

2) แนวทางการพัฒนาด้านการตอบสนองความต้องการ โดยเน้นที่การให้บริการที่รวดเร็วอย่างเท่าเทียมกัน และลดความซับซ้อนของกระบวนการให้บริการ

3) แนวทางการพัฒนาด้านความน่าเชื่อถือ โดยมุ่งเน้นที่การรักษามาตรฐานของตารางบิน การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และการปรับปรุงระบบรักษาคุณภาพ โดยแนวทางการพัฒนาเหล่านี้หากได้รับการดำเนินการอย่างเป็นระบบ จะสามารถช่วยให้ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ยกระดับมาตรฐานการให้บริการ และสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้โดยสารอย่างยั่งยืน ซึ่งแนวทางจาก

ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับฐิติรัตน์ จันทวย (2564) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยพบว่าคุณภาพการให้บริการมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ลูกค้า (Beta = 0.442) และด้านความน่าเชื่อถือ (Beta = 0.132) ได้ผลที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาด้านการให้ความมั่นใจและความน่าเชื่อถือของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยเน้นการเพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัย ความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่ และการพัฒนาอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการรักษามาตรฐานของตารางบินและการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และยังสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกของเดห์ฟาน (Dehghan, 2006) ได้มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการบริการและความพึงพอใจ ของลูกค้า ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรู้ความเข้าใจที่ดีของคุณภาพการบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของลูกค้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ลูกค้าของบริษัทเซ็นทริกกรุ๊ป (Centric Group Company) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ตามโครงสร้างของเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ลูกค้ามีความพึงพอใจกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมของผู้ให้บริการ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการ ดังนั้น ผู้ให้บริการควรพยายามเพิ่มสิ่งที่เป็นรูปธรรมให้มากยิ่งขึ้น เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องมือที่สามารถใช้งานสะดวก และประหยัดเวลา จึงสามารถนำมาพัฒนาสร้างเป็นแนวทางการให้บริการอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นได้ร่วมกับฮัสซัยน์ และคณะ (Hussain et al. 2015) ศึกษาเรื่องคุณภาพการบริการและความพึงพอใจของผู้โดยสารสายการบิน ที่ดำเนินงานในดูไบ ซึ่งพบว่า คุณภาพการบริการการ รับรู้ คุณค่าและภาพลักษณ์ตราสินค้าส่งผลในเชิงบวกต่อความพึงพอใจของลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญซึ่งจะนำไปสู่ การพัฒนาเป็นแนวทางการสร้างความภักดีในตราสินค้าและการไปใช้ประโยชน์ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สามารถนำผลจากการค้นคว้าอิสระไปพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายให้ดีขึ้นไปได้ ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายได้ในอนาคตต่อไป ทั้งนี้ สามารถนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการพิจารณาเพื่อปรับปรุงแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายได้ดังต่อไปนี้

1. ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ควรให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการ ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนเพียงพอสามารถให้บริการ เนื่องจากค่าเฉลี่ยมีค่าต่ำที่สุดคือ 3.84 ซึ่งแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่ควรมีการเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้มีจำนวนเพียงพอสามารถให้บริการลูกค้าได้ทั่วถึง พร้อมให้บริการและแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลในเชิงบวกต่อการพัฒนาคุณภาพการบริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ต่อไป

2. ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ควรให้ความสำคัญปัจจัยด้านความพึงพอใจ เนื่องจากผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีองค์ประกอบ 3 ด้าน โดยทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.10 แสดงให้เห็นว่าผู้โดยสารมีความพึงพอใจในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่มากที่สุด รองลงมาคือความต้องการหรือความคาดหวังในการบริการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.07 ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยความสะอาดและความสะดวก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2.96 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้โดยสารมีระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง ดังนั้น ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย สามารถพัฒนาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการได้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เป็นการใช้แบบสอบถามในระบบออนไลน์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลต้องใช้ระยะเวลา และการเก็บข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้โดยสารที่ใช้บริการในท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง

จังหวัดเชียงราย อาจจะไม่ได้รับข้อมูลที่กระจายจากบุคคลภายนอกเท่าที่ควร ผลการวิเคราะห์นั้นอาจจะมีผลคลาดเคลื่อนในการนำไปอ้างอิงกับกลุ่มประชากรทั้งหมดได้

2. ข้อมูลที่เก็บได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลที่เก็บได้ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม 2567 ดังนั้นผู้ที่นำข้อมูลการค้นคว้าอิสระนี้ไปใช้ควรระมัดระวังการนำข้อมูลด้านประชากรศาสตร์และข้อมูลด้านสถิติต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ เนื่องจากข้อมูลอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ได้

3. แบบสอบถามออนไลน์ที่ผู้วิจัยใช้เป็นภาษาไทย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างถูกจำกัดเพียงแค่ผู้ที่ใช้บริการท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ที่เป็นคนไทย หรือบุคคลที่สามารถอ่านภาษาไทยได้เท่านั้น

4. ควรขยายขอบเขตการค้นคว้าอิสระให้กว้างขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมไปถึงผู้ใช้บริการชาวต่างชาติเพื่อจะได้ศึกษาว่ามีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานค้นคว้าอิสระครั้งนี้หรือไม่ อย่างไร อีกทั้ง ศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่จะสามารถส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการที่แตกต่างจากงานค้นคว้าอิสระข้างต้นเพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้ไปศึกษาเพิ่มเติมและพัฒนารูปแบบการให้บริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการใช้บริการของท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กุลนิดา กุหลาบวงษ์. (2565). คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารสายการบินไทยไลอ้อนแอร์โดยจำแนกตาม

ปัจจัยส่วนบุคคล กรณีศึกษา เส้นทางการบินน่าน. *วารสารวิชาการการบินการเดินทางและการบริการ*, 1(2), 41–60.

จิตตินันท์ เคชะคุปต์. (2543). *จิตวิทยาการบริหารอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูชัย สมบัติไกร. (2561). *พฤติกรรมผู้บริโภค* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฐิติรัตน์ จันทวย. (2564). *คุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นันทน์ภัส สิริภูษิต. (2562). *การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพการให้บริการของท่าอากาศยาน*

นครศรีธรรมราช [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน). (2566). *สถิติข้อมูลผู้โดยสาร ปีงบประมาณ 2566*.

<https://datagov.mot.go.th/organization/aot>

ภูริวัฒน์ ศรีวงศ์ชัย. (2564). คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารในท่าอากาศยานภูมิภาค. *วารสาร*

บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 14(1), 112–127.

วีรพงษ์ เฉลิมจิรรัตน์. (2543). *คุณภาพในงานบริการ 1* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.

ศิริพร ลิ้มสุวรรณ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการของผู้โดยสารท่าอากาศยานดอนเมือง. *วารสาร*

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 25(2), 85–99.

ศุภชัยวิชัยสิทธิ์ไทย. (2559). *การเติบโตของธุรกิจการบินในไทยโอกาสบนความท้าทายในการเป็นศูนย์กลางทางการบินครบวงจรของภูมิภาคอาเซียน*.

โสธยา พูลเกษ. (2550). *ความคาดหวังของผู้ป่วยนอก ต่อคุณภาพบริการของโรงพยาบาลลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร*

[วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สมวงศ์ พงศ์สถาพร. (2550). *เคล็ดลับไม่ลับการตลาดบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ยูนิซีแอล บุ๊คส์.

Dehghan, M., & Tatari, M. (2006). The use of Adomian decomposition method for solving problems in calculus of variations. *MATHEMATICAL PROBLEMS IN ENGINEERING*, 2006, Article 65379.

<https://doi.org/10.1155/MPE/2006/65379>

- Farooq, M. S., Salam, M., Fayolle, A., Jaafar, N., & Ayupp, K. (2018). Impact of service quality on customer satisfaction in Malaysia airlines: A PLS-SEM approach. *Journal of Air Transport Management*, 67, 169–180. <https://doi.org/10.1016/j.jairtraman.2017.12.008>
- Hussain, R., Al Nasser, A., & Hussain, Y. K. (2015). Service quality and customer satisfaction of a UAE-based airline: An empirical investigation. *JOURNAL OF AIR TRANSPORT MANAGEMENT*, 42, 167–175. <https://doi.org/10.1016/j.jairtraman.2014.10.001>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Parasuraman, A., Berry, L. L., & Zeithaml, V. A. (1990). *DELIVERING QUALITY SERVICE: BALANCING CUSTOMER PERCEPTIONS AND EXPECTATIONS*. Free Press.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1988). SERVQUAL: A multiple-item scale for measuring consumer perceptions of service quality. *JOURNAL OF RETAILING*, 64(1), 14–40.

ความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1
วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567
Students' and Parents' Satisfaction with the Measures for Preventing and
Addressing Drug Problems in Educational Institutions: A Case Study of
First-Year Vocational Certificate Students at Phetkasem College of
Management Technology in the Academic Year 2024

กมลภัทร ยูพาสวัสดิ์

Kamolpat Yupasawat

วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม

Phetkasem Management Technological College

Corresponding Author E-mail: ajkaisri@petkasem.ac.th

Received: 10 Dec 2025

Revised: 24 Dec 2025

Accepted: 26 Dec 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม จำแนกตามเพศ และการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t-Test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง พบว่า ระบบการเฝ้าระวังระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และด้านระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่าย ตามลำดับ ส่วนระบบการให้คำปรึกษามีความพึงพอใจน้อยสุด 2) เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้ปกครองนักเรียน ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ประกอบด้วย ระบบข้อมูล ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระบบเฝ้าระวัง ระบบการสนับสนุน

จากชุมชนและเครือข่าย และระบบบริหารจัดการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยระบบการให้คำปรึกษาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจการบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของฝ่ายกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย ระบบข้อมูล ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระบบเฝ้าระวังระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่าย และระบบบริหารจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยระบบการให้คำปรึกษาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) เมื่อพิจารณาตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ประกอบด้วย ระบบข้อมูล ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระบบการให้คำปรึกษา ระบบเฝ้าระวัง และระบบบริหารจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่ายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: มาตรการป้องกัน, ปัญหายาเสพติด, สถานศึกษา, นักศึกษาและผู้ปกครอง

Abstract

This research aimed to 1) study the satisfaction of students with measures to prevent and solve drug problems in educational institutions,

and 2) compare the level of satisfaction between students and parents regarding drug prevention and problem solving among first-year

vocational certificate students at Phetkasem Management Technology College, categorized by gender and education level. The sample consisted of 330 parents of students. The research instrument was a questionnaire on student and parent satisfaction with drug prevention and problem solving among first-year vocational certificate students at Phetkasem Management Technology College, using a 5-level Likert scale. The statistical methods used for data analysis were mean, standard deviation, and independent sample t-test.

The research results showed that 1) regarding the satisfaction of students with measures to prevent and solve drug problems in educational institutions, first-year vocational certificate students at Phetkasem Management Technology College, the aspects with the highest mean scores were the surveillance system, the drug prevention and problem solving system, and the community and network support system, respectively. The counseling system had the lowest satisfaction level. 2) When considering the gender of the students' parents, Factors affecting student and parent satisfaction with drug prevention and rehabilitation among first-year vocational certificate students at Phetkasem Management Technology College include the information system, drug prevention and rehabilitation system, surveillance system, community and network support system, and management system. These factors are statistically significant at the .05 level. The counseling system factor was not statistically significant. 3) When considering the educational level of the students' parents, the factors affecting satisfaction with the student affairs department's drug prevention and rehabilitation management include the information system, drug prevention and rehabilitation system, surveillance system, community and network support system, and management system. These factors were

statistically significant at the .05 level. The counseling system factor was not statistically significant. 4) When considering the occupation of the students' parents, the factors affecting student and parent satisfaction with drug prevention and rehabilitation among first-year vocational certificate students at Phetkasem Management Technology College include the information system, drug prevention and rehabilitation system, counseling system, surveillance system, and management system. These factors were statistically significant at the .05 level. The community and network support system factor was not statistically significant.

Keyword: Drug prevention, rehabilitation measures, educational institutions, Student and parent satisfaction

บทนำ

ปัญหาเสพติดถือเป็นปัญหาที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในทุกภาคส่วนของสังคม การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงมีอยู่ต่อเนื่อง แม้จะมีกฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรงก็ตาม จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดโลกปี 2017 พบว่า จำนวนผู้ขายยาเสพติดทั่วโลกที่ได้ทำการสำรวจมาตั้งแต่ปี 2006 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสถิติที่สำรวจล่าสุดในปี 2015 พบว่า จำนวนประชากรโลกที่มีอายุระหว่าง 15-64 ปี มีอาร์ขายยาเสพติดจำนวนมากถึง 255 ล้านคน ซึ่งเพิ่มจากปี 2014 ถึง 8 ล้านคน และอาจกล่าวได้ว่าประชากรในช่วงอายุระหว่าง 15-64 ปี ทุกๆ 20 คน จะมีการใช้สารเสพติด 1 คน ผลจากการสำรวจจึงพบว่าแนวโน้มการใช้ยาเสพติดยังอยู่ในระดับคงที่หรืออาจเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต ตามอัตราการเพิ่มขึ้นของประชาโลก (United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). 2017, p.13) จากรายงานผลสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในระดับโลกยังอยู่ในระดับที่รุนแรงและเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนของสังคมโลกต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่อไป

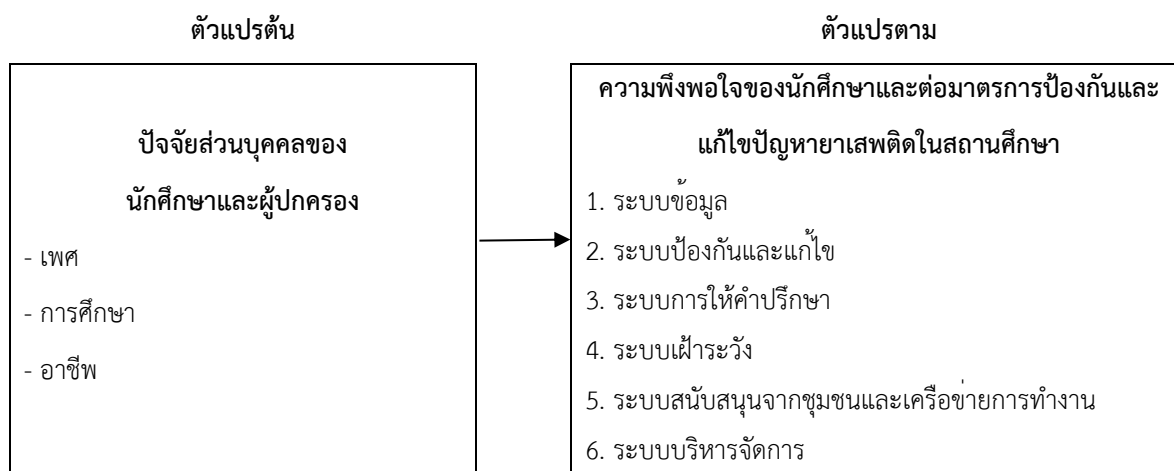
สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้วยการจัดกิจกรรมให้ความรู้ การรณรงค์สร้าง ความตระหนัก การเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง และการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานดังกล่าว อาจมีประสิทธิภาพแตกต่างกันตามความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครอง การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครอง ต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากสามารถสะท้อนความคิดเห็นจริงของ ผู้เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ที่ถือเป็น นโยบายหลักในการดูแลนักเรียนนักศึกษา ตามนโยบาย “ทักษะวิชาชีพดี มีคุณธรรม” และส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ของทาง วิทยาลัย “มีวินัย ใจสุจริต จิตอาสา” ซึ่งทางวิทยาลัยให้ความสำคัญนอกเหนือจากการพัฒนาด้านความรู้และทักษะด้านวิชาการ แล้วยังจะต้องมีการดูแลนักเรียนนักศึกษาเพื่อให้สามารถเป็นคนที่มีความประพฤติดีมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ และ เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับส่วนงานที่เกี่ยวข้องได้มีการวางแผนและพัฒนาระบบการบริหารงานฝ่ายกิจการนักศึกษา ให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทันทั่วทั้งที่สามารถดูแลนักเรียนนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาแตกต่างจากความพึงพอใจของผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักศึกษาและผู้ปกครองที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ต่อสถานศึกษา ได้ข้อมูลความพึงพอใจและความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรม มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลสนับสนุนในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติด้านการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา และเป็นแนวทางหรือต้นแบบให้สถานศึกษาอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่เหมาะสม

แนวคิด/ทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานเพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553, น. 59-63) ได้สรุปผล การศึกษาแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาจัดเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดลงสู่แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ท่ามกลาง สถานการณ์ปัญหาในรูปแบบที่หลากหลายซับซ้อนและแปรเปลี่ยนอย่างรวดเร็วภายใต้สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยปัจจัยเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสังคมปัจจุบัน สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดระบบงานป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติด โดยจะต้องประสานการทำงานแบบบูรณาการการทำงานทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล โดยแบ่งออกเป็น 6 แนวทาง ดังนี้

1. ระบบข้อมูลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการและเป็นปัจจุบันเพื่อนำไปประกอบ การวางแผนและแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยข้อมูลมีจัดเก็บ ได้แก่ 1) ข้อมูลสภาพปัญหาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการติดตามเฝ้าระวังปัญหา และจัดทำแผนงาน โครงการและ กิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม 2) ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการจัดเก็บในระเบียบวินัย แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทุกด้านทั้งดีและเปียงเบน เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลและภาพรวมระดับสถานศึกษา

3) ข้อมูลการดำเนินงาน จัดเก็บในรูปแบบเอกสารหรือสื่อมัลติมีเดีย เป็นองค์ความรู้สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

2. ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด การสำรวจสภาพปัญหาจะทราบถึงสถานการณ์ปัญหา และกำหนดกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานได้ชัดเจน โดยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด แต่ละกลุ่มเป้าหมาย มีดังนี้ 1) นักเรียนกลุ่มทั่วไปที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด เป็นการดำเนินงานการป้องกัน ภาพกว้างที่ครอบคลุมนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน 2) นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด เป็นการดำเนินงานโดยใช้มาตรการแทรกแซงเพื่อให้ความช่วยเหลือและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น 3) นักเรียนกลุ่มที่ติดยาเสพติด เป็นการดำเนินการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดไปสู่กลุ่มอื่น และส่งนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบำบัดรักษา และติดตามดูแลช่วยเหลือระหว่างที่กลับมาศึกษา 4) นักเรียนที่มีพฤติกรรมขายยาเสพติด เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจในการดำเนินการป้องกันด้วยมาตรการทางการศึกษาและมาตรการทางกฎหมาย

3. ระบบการให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทั้งปัญหาส่วนตัว การเรียน พฤติกรรม เบี่ยงเบนต่าง ๆ และยาเสพติด การให้คำปรึกษาจะช่วยให้เด็กเรียนหาทางแก้ปัญหาได้ ถูกต้องและเหมาะสม ในกระบวนการให้คำปรึกษามีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว รวมทั้งนักจิตวิทยา กรณีที่เป็นปัญหาเชิงลึกต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ต้องปฏิบัติงานสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน พร้อมส่งต่อปัญหาตามสภาพปัญหาและ ศักยภาพของบุคคลที่เข้ามามีส่วนช่วยเหลือ

4. ระบบเฝ้าระวัง เป็นระบบแจ้งเตือนในเรื่องยาเสพติดให้กับผู้เกี่ยวข้องเพื่อเตือนภัย สร้าง สภาวะป้องกันที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการหวนกลับของยาเสพติด โดยการดำเนินการสำรวจสภาพปัญหา และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ รับแจ้งข่าวสารและเบาะแสจากบุคคลภายใน สถานศึกษาและชุมชน แจ้งเตือนปัญหาให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน และจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องและ ปฏิบัติการแก้ไขด้วยการสร้างสภาวะป้องกันปัญหาที่เหมาะสม

5. ระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่ายการทำงาน การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้ตามลำพังจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือสนับสนุนจาก ชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ โดยสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยพัฒนาความร่วมมือภาคีในภาคส่วนต่าง ๆ ให้เป็นเครือข่ายการทำงาน ซึ่งจะให้มีพลังและมีความต่อเนื่องในการทำงาน

6. ระบบบริหารจัดการสถานศึกษาควรจัดโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการด้านยาเสพติด เพื่ออำนวยความสะดวกในระบต่าง ๆ ทั้งกลไกระดับห้องเรียน ชั้นเรียน กลุ่ม/ชมรม และโรงเรียน โดยกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบงานที่ชัดเจน ซึ่งควรประกอบด้วยผู้แทนผู้บริหาร ครู อาจารย์ทุกฝ่าย ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ในรูปแบบคณะกรรมการนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาหรือ คณะกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน การอำนวยความสะดวกกิจกรรมด้านยาเสพติด การพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานด้านยาเสพติด การกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน การรวบรวมและรายงานผลการดำเนินงาน และการวิจัยและพัฒนาวิชาการด้านยาเสพติดในสถานศึกษา

ความหมายของยาเสพติด จากการศึกษาและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมาย ของยาเสพติดได้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (world Health Organization: WHO) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่ไม่ใช่ยาเสพติดแล้ว จะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไป โดยไม่สามารถหยุดเสกได้และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดจะทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่อร่างกาย และจิตใจ

องค์การสหประชาชาติให้ความหมายว่ายาเสพติด หมายถึง สารใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือได้จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ที่มีผลต่อจิตใจและระบบประสาท พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 100) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสกหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกาย

และจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ผื่น ภัยไข้เจ็บ ยานอนหลับ สุรา พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2528 มาตรา 4 ให้ความหมายยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพยาเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพยาเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพยาทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลาและสุขภาพ โดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็น หรือให้ผลผลิตเป็น ยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายความหมาย ดังนี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า พึงพอใจ หมายถึง รัก ชอบใจ และพึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

สภาพร ส่องแสง (2554, หน้า 52) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นทัศนคติอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ เป็นความรู้สึกส่วนตัว เมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนในสิ่งที่ขาดหายไป และเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมในการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กวีมาศ ศรีเมือง (2563) ศึกษาการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษาสาขาวิชาการ บริหารงานตำรวจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดและเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับ พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในนักศึกษาสาขาวิชาการ บริหารงานตำรวจ จำนวน 250 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการป้องกันตนเองจากยาเสพติดโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.39$) ผลการเปรียบเทียบพบว่า นักศึกษาที่มีเพศและลักษณะที่พึงอาศัยแตกต่างกันมีการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ นักศึกษาที่มีอายุค่าใช้จ่ายต่อเดือน ภูมิฐานะ แตกต่างกันมีการป้องกันตนเองจากยาเสพติดไม่แตกต่างกัน

ฤกษ์ พานทอง และไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2560, น. 179-188) ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนอง ผลการศึกษาในส่วนของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่ามีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก และจากการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียนด้านงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่าผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ได้เสนอแนะว่าควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานโดยครูและนักเรียน ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

วรรณวิมล จงจรวายสกุล (2562) พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษา สาขาวิชา บริหารธุรกิจและบัญชี สถาบันอาชีวศึกษา เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษา ระดับและเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด จำแนกตามสถานภาพบุคคลและสถานภาพ ครอบครัว ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีการศึกษา 2562 จ านวน 345 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรม ป้องกันยาเสพติดโดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบพฤติกรรมภาพรวมจำแนกตามสถานภาพบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา สาขาวิชา และเกรดเฉลี่ย มีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 ด้านสภาพครอบครัว ได้แก่ อาชีพบิดามารดา และรายได้บิดามารดา มีพฤติกรรมป้องกัน ตนเองจากยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน

พุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ (2561) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 108 คน ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, $SD = 8.5$) ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ได้แก่ ความแข็งแรงในชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ด้วยปัญญา และทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด ($\beta = 0.81$, $p < 0.001$; $\beta = 0.23$, $p < 0.05$; $\beta = -0.29$, $p < 0.05$ ตามลำดับ) ซึ่งตัวแปรทั้งสามสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดได้ร้อยละ 61.5 ($R^2 = .615$, Adjust $R^2 = .604$, $F = 4.840$, $p < .001$) ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นและพยาบาลโดยเฉพาะพยาบาลด้านสุขภาพจิตและจิตเวช ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมความแข็งแรงในชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา และทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดเพื่อป้องกันการใช้ ยาเสพติดในนักเรียนต่อไป

สรวิชัย เหล่าตรุณ (2561) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดใน นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 130 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนของพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด เท่ากับ 3.77 ($SD = 0.85$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว อัตมโนทัศน์ สัมพันธภาพกับเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\beta = 0.249$, 0.240 , 0.196 , 0.185 , $p < 0.01$ ตามลำดับ) ตัวแปรทำนายทั้ง 4 สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการใช้ สารเสพติดได้ร้อยละ 40.9 (Adjust $R^2 = 0.390$, $F = 4.942$, $p < 0.05$) ผลการวิจัยครั้งนี้ให้ข้อเสนอแนะว่า พยาบาลโดยเฉพาะที่รับผิดชอบงานด้านสุขภาพจิตและจิตเวช ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมสัมพันธภาพใน ครอบครัว อัตมโนทัศน์ สัมพันธภาพกับเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดใน นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส และในวัยรุ่น

สุวพันธุ์ คะโยธา และวรุฬพงศ์ ภักดีกุล (2561) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตเทศบาลนครสกลนคร การวิจัยเชิงสำรวจนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเสพติด ปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อการ ปฏิบัติตนป้องกันการใช้สารเสพติดของเยาวชนจำนวน 393 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีการใช้สารเสพติด ร้อยละ 43.5 ดื่มสุราร้อยละ 77.8 สูบบุหรี่ ร้อยละ 39.8 ยาวัง ร้อยละ 29.2 และกัญชา ร้อยละ 8.2 มีความรู้เรื่องสารเสพติดและกฎหมายด้านสารเสพติดในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.0 ($\bar{x} = 14.21 \pm 3.2$) มีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติด ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.7 ($\bar{x} = 100.95 \pm 14.6$) ปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดในระดับมาก ร้อยละ 49.7 ($\bar{x} = 73.78 \pm 12.1$) ปัจจัยด้านเพศ อายุชั้นปีการศึกษา ค่าใช้จ่ายต่อวัน การเล่นเกมพนัน การเที่ยวกลางคืน การ ปรึกษาคนรัก การหนีเรียน เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน ($p < 0.05$) ส่วนปัจจัยด้านความรู้ เรื่องสารเสพติดและกฎหมาย การอ่านหนังสือ การออกกำลังกาย ทัศนคติ การช่วยเหลือ งานบ้าน อายุ และการ สนับสนุนของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายการป้องกันการใช้สารเสพติดได้ร้อยละ 27.5 ($R^2 = 0.275$; $p < 0.05$)

ระเบียบวิธีวิจัย

ด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาจำนวน 1,200 คน และผู้ปกครอง จำนวน 1,200 คน ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของวิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม รวมทั้งสิ้น 2,400 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาและผู้ปกครอง จำนวน 330 คน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากตารางเลขสุ่มของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan.1970)

ตัวแปรต้น/ตัวแปรตาม

ตัวแปรต้น คือปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

เพศ	1) ชาย	2) หญิง	
การศึกษา	1) ประถมศึกษา	2) มัธยมศึกษาตอนต้น	3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
	4) อนุปริญญา/ปวส	5) ปริญญาตรี	6) ปริญญาโท
อาชีพ	1) ราชการ	2) เอกชน	

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับ เพศ การศึกษา และอาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ประกอบด้วย 6 ด้านดังนี้ 1) ระบบข้อมูล 2) ระบบป้องกันและแก้ไข 3) ระบบการให้คำปรึกษา 4) ระบบเฝ้าระวัง 5) ระบบสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่ายการทำงาน 6) ระบบบริหารจัดการ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ และความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ขึ้นไป จากนั้นนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจริง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .856

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือบันทึกข้อความเพื่อขอความอนุญาตจากผู้รับใบอนุญาต/ผู้อำนวยการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม และแจ้งวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทราบ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด

3. กำหนดวันส่งข้อมูล และเมื่อได้รับข้อมูลไม่ครบจำนวน ผู้วิจัยดำเนินการติดตามการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 330 ฉบับ เก็บแบบสอบถามคืนมาได้ 330 ฉบับคิดเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

- สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ความถี่และร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกันใช้ (Independent Sample t-Test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ การศึกษา และอาชีพ

N = 330

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	150	45.45
2. หญิง	180	54.55
รวม	330	100
การศึกษา		
1. ประถมศึกษา	5	1.51
2. มัธยมศึกษาปีที่ 3	80	24.24
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	115	34.84
4. อนุปริญญา หรือ ปวส	65	19.69
5.ปริญญาตรี	59	17.87
6.ปริญญาโท	6	1.85
รวม	330	100
อาชีพ		
ทำงานราชการ	74	22.42
ทำงานเอกชนและประกอบอาชีพส่วนตัว	256	77.58
รวม	330	100

จากตาราง 1 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 330 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55 และเป็นเพศชาย จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 จำแนกตามการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 34.84 รองลงมา สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 24.24 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ทำงานเอกชนและประกอบอาชีพส่วนตัว 256 คน คิดเป็นร้อยละ 77.58 และทำงานราชการ 74 คน คิดเป็นร้อยละ 22.42

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567

N = 330

ที่	การบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของฝ่ายกิจการนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการปฏิบัติ อันดับที่	ระดับ
1	ระบบข้อมูล	4.30	0.49	5	มาก
2	ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	4.43	0.52	2	มาก
3	ระบบการให้คำปรึกษา	4.27	0.48	6	มาก
4	ระบบเฝ้าระวัง	4.48	0.53	1	มาก
5	ระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่าย	4.37	0.51	3	มาก
6	ระบบบริหารจัดการ	4.31	0.50	4	มาก
รวม		4.36	0.51		มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567 ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง พบว่า ระบบการเฝ้าระวัง ($\bar{x} = 4.48$) ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ($\bar{x} = 4.43$) และด้านระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่าย ($\bar{x} = 4.37$) ตามลำดับ ส่วนระบบการให้คำปรึกษามีความพึงพอใจต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.27$)

ตาราง 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567 จำแนกตามเพศผู้ปกครองนักเรียน

ปัจจัย	เพศ	$\bar{x}$	SD	T-test	Sig.
ระบบข้อมูล	ชาย	4.57	.708	6.024	.000
	หญิง	4.02	.915	6.164	.000
ระบบป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด	ชาย	4.80	.543	10.429	.000
	หญิง	3.90	.925	10.903	.000
ระบบการให้คำปรึกษา	ชาย	4.42	.616	-.162	.872
	หญิง	4.43	.733	-.164	.870
ระบบเฝ้าระวัง	ชาย	4.58	.495	2.416	.016
	หญิง	4.40	.796	2.506	.013
ระบบการสนับสนุนจาก ชุมชนและเครือข่าย	ชาย	4.48	.599	2.612	.009
	หญิง	4.27	.812	2.684	.008
ระบบบริหารจัดการ	ชาย	4.70	.459	9.188	.000
	หญิง	3.97	.874	9.626	.000

จากตาราง 3 เมื่อแยกตามเพศของผู้ปกครองและนักศึกษา พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ระบบข้อมูล ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระบบเฝ้าระวัง ระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่าย และระบบบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านระบบการให้คำปรึกษาไม่มีแตกต่างกัน

ตาราง 4 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ปัจจัย	อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	SD	T-test	Sig.
ระบบข้อมูล	ราชการ	4.50	.831	2.571	.011
	เอกชน	4.20	.872	2.639	.009
ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ราชการ	4.59	.719	3.127	.002
	เอกชน	4.23	.923	3.582	.000
ระบบการให้คำปรึกษา	ราชการ	4.63	.512	2.923	.004
	เอกชน	4.37	.714	3.491	.001
ระบบเฝ้าระวัง	ราชการ	4.79	.404	4.790	.000
	เอกชน	4.39	.689	6.313	.000
ระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่าย	ราชการ	4.45	.686	1.162	.246
	เอกชน	4.34	.741	1.212	.228
ระบบบริหารจัดการ	ราชการ	4.79	.404	6.370	.000
	เอกชน	4.16	.831	9.080	.000

จากตาราง 4 เมื่อแยกตามระดับอาชีพของผู้ปกครองนักศึกษา พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567 พบว่า ด้านระบบข้อมูล ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระบบการให้คำปรึกษา ระบบเฝ้าระวัง และระบบบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่ายไม่แตกต่างกัน

สรุป

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567 รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง พบว่า ระบบการเฝ้าระวัง ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และด้านระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่าย ตามลำดับ ส่วนระบบการให้คำปรึกษามีความพึงพอใจน้อยสุด

2. เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้ปกครองนักเรียน ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ระบบข้อมูล ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระบบเฝ้าระวัง ระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่าย และระบบบริหารจัดการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยระบบการให้คำปรึกษาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เมื่อพิจารณาตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ปัจจัยที่มีผลต่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ระบบข้อมูล ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระบบการให้คำปรึกษา ระบบเฝ้าระวัง และระบบบริหารจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่ายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายได้ดังนี้

1. สรุปความพึงพอใจของนักศึกษาต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2566 ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากทางวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการดูแลนักเรียน นักศึกษา อย่างจริงจัง โดยให้ปฏิบัติตามนโยบาย “ระบบดูแลเด่น เน้นวิชาการ” เพราะนอกจากการดูแลนักเรียนในเรื่องของวิชาการและทักษะทางวิชาชีพแล้ว ทางวิทยาลัยยังให้ความสำคัญกับการดูแล นักเรียน นักศึกษา โดยมีระบบการดูแล ตั้งแต่มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา มีการคัดกรอง รู้จักประวัติ เป็นรายบุคคล การป้องกันและแก้ไข การส่งเสริม และการส่งต่อ อย่างมีระบบ ทั้งนี้อาจสืบเนื่อง มาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาดังมาตรา 6 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 5)

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ปีการศึกษา 2566 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง มีประเด็นปัจจัยระบบการสนับสนุนจากชุมชนและเครือข่าย ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ยังสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานชุมชนและเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดจากภายนอกสถานศึกษาไม่มากพอ จึงทำให้ผู้ปกครองนักเรียนยังไม่เชื่อมั่นในระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ มีสิ่งที่วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม จะต้องพัฒนาระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการสรรหาบุคลากรนักจิตวิทยาวัยรุ่น ผู้ที่มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานที่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานระบบป้องกันและแก้ไขยาเสพติดของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว

1.2 ควรมีการสร้างความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่ายเฝ้าระวังให้กว้างขวางและครอบคลุมพื้นที่บริเวณที่มีจุดเสี่ยงมากขึ้น เพื่อให้มีฐานข้อมูลเพิ่มขึ้นในระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด นอกเหนือจากการเยี่ยมบ้านนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของวิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลของปัญหาและแนวทางในการแก้ไข้ปัญหา ทั้งนี้เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2.2 ควรศึกษาการพัฒนา รูปแบบการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของวิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ พานทอง และไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2560). การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนอง. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 (น. 179-188). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- พุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วรรณวิมล จงจรวัย. (2562). พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจและบัญชี สถาบันอาชีวศึกษา [รายงานการวิจัย]. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 154/2554 เรื่องยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สรวิชัย เหล่าตรุณ. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวพันธุ์ ศรีสโยธา และวรุฬพงษ์ ภักดีกุล. (2561). ปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตเทศบาลนครสกลนคร. *วารสารโรงพยาบาลสกลนคร*, 21(3), 84–95.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *EDUCATIONAL AND PSYCHOLOGICAL MEASUREMENT*, 30(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2017). *WORLD DRUG REPORT 2017* (United Nations Publication). https://www.unodc.org/wdr2017/field/Booklet_1_EXSUM.pdf

การพัฒนาระบบเสริมพลังการสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL)
บนฐานกรอบการเรียนรู้ MIAP เพื่อยกระดับสมรรถนะการสอนของครูอาชีวศึกษา
Development of a Teaching Empowerment System for English-Integrated Instruction
Using CLIL and the MIAP Framework to Enhance Vocational Teachers' Competency

พรชชล สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา¹ อิศริยา วรพิพัฒน์²

Paschol Supradith Na Ayudhya¹ Issariya Woraphiphat²

วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ (SBAC) สะพานใหม่

Siam Business Administration Technological College (SBAC) Saphanmai

Corresponding Author, E-mail: Paschol.su@sbac.ac.th

Received: 10 Dec 2025

Revised: 25 Dec 2025

Accepted: 27 Dec 2025

บทคัดย่อ

การขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการในบริบทอาชีวศึกษาไทยนั้น มีความท้าทาย และยังขาดโครงสร้างกลางที่ช่วยเชื่อมโยงนโยบายด้านการสอนสองภาษากับการปฏิบัติจริงในห้องเรียน งานวิจัยสถาบันฉบับนี้จึงมุ่งพัฒนา ระบบเสริมพลังการสอน (SBAC Teaching Empowerment System หรือ STES) เพื่ออุดช่องว่างดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม งานวิจัยสถาบันนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาระบบเสริมพลังการสอน STES ที่บูรณาการแนวคิด Content and Language Integrated Learning หรือ CLIL เข้ากับโมเดล MIAP (Motivation, Information, Application และ Progress) เพื่อเป็นโครงสร้างกลางช่วยครูอาชีวศึกษาออกแบบการสอน และ (2) ศึกษาประสิทธิผลของระบบต่อสมรรถนะการสอนกลุ่มตัวอย่างคือครูอาชีวศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ (SBAC) จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย (1) STES ที่พัฒนามบนแพลตฟอร์ม Google Workspace และเชื่อมต่อกับ GPT-based prompts เพื่อสนับสนุนการแปลงข้อมูลนำเข้าของครูให้เป็นแผนการสอน สื่อ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับกรอบ CLIL-MIAP (2) แบบสังเกตและประเมินสมรรถนะการสอนสำหรับการนิเทศการสอนจริง ครอบคลุม 4 ด้าน และ (3) แบบสอบถามความพึงพอใจของครู ระดับมาตราส่วน 5 ระดับ ครอบคลุม 3 ด้าน (Appropriateness, Convenience, Perceived Value) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างก่อนและหลังด้วยสถิติ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยพบว่า STES ที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถทำหน้าที่เป็นโครงสร้างกลางในการสนับสนุนครูอาชีวศึกษาในการแปลงข้อมูลนำเข้าด้านการสอนให้เป็นแผนการสอน สื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL และ MIAP ได้อย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทย โดยพบว่าสมรรถนะการสอนของครูอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้ระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคะแนนนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 69.64 เป็น 88.48 ($p < .001$) ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิผลของระบบในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และสนับสนุนว่าระบบสามารถทำ

หน้าที่เป็นโครงสร้างกลางในการสนับสนุนการทำงานของครูอาชีวศึกษา รวมทั้งเอื้อต่อการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนสองภาษาในบริบทอาชีวศึกษาได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ผลลัพธ์ยังชี้ให้เห็นว่า STES ช่วยยกระดับสมรรถนะการสอน

ได้รับการยอมรับเชิงบวกจากผู้ใช้ระบบ และสามารถทำหน้าที่เป็นกรอบปฏิบัติที่ครอบคลุมตั้งแต่การออกแบบการสอน การจัดการเรียนการสอน ไปจนถึงการประเมินผล เติมเต็มช่องว่างเชิงระบบที่งานก่อนหน้านี้อาจไม่ครอบคลุม และมีศักยภาพในการขยายผลเพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางของอาชีวศึกษาไทยต่อไป

คำสำคัญ: ระบบเสริมพลังการสอน, สมรรถนะการสอน, การเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา, การสอนภาษาอังกฤษในอาชีวศึกษา, โมเดล MIAP

Abstract

Implementing integrated English instruction in Thai vocational education remained challenging due to the lack of a central structure that effectively connected bilingual education policies with actual classroom practices. This research therefore aimed to develop the SBAC Teaching Empowerment System (STES) to address this gap in a practical manner. The objectives of the study were: (1) to develop STES by integrating the principles of Content and Language Integrated Learning (CLIL) with the MIAP model (Motivation, Information, Application, and Progress) as a central framework to support vocational teachers in instructional design, and (2) to examine the effectiveness of the system on teaching competency.

The participants consisted of 36 vocational teachers from Siam Business Administration Technological College (SBAC), selected through purposive sampling. Research instruments included: (1) the STES developed on the Google Workspace platform and integrated with GPT-based prompts to support the transformation of teachers' instructional inputs into lesson plans, learning materials, and activities aligned with the CLIL-MIAP framework, (2) a teaching competency observation and evaluation form used in instructional supervision, covering four dimensions, and (3) a teacher satisfaction questionnaire using a five-point Likert scale across three dimensions of appropriateness, convenience, and perceived value. Data were analyzed using mean, standard deviation, and paired-samples t-test.

The findings indicated that STES functioned effectively as a central support structure enabling vocational teachers to systematically translate instructional inputs into lesson plans, materials, and learning activities aligned with CLIL and MIAP frameworks and suited to the Thai vocational education context. Teaching competency after implementing STES was significantly higher than before implementation, with mean scores increasing from 69.64 to 88.48 ($p < .001$). These results reflected the effectiveness of the system in enhancing instructional quality and supported its role as a practical framework for facilitating bilingual instruction in vocational education. In addition, the findings suggested that STES enhanced teaching competency, was positively accepted by users, and provided a comprehensive operational framework covering instructional design, classroom implementation, and evaluation. The system addressed existing structural gaps in prior practices and demonstrated potential for broader adoption as a shared instructional framework in Thai vocational education.

Keyword: Teaching Empowerment System, Teaching Competency, Content and Language Integrated Learning (CLIL), English Instruction in Vocational Education, MIAP Model

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในระดับอาชีวศึกษาไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายจากนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งผลิกำลังคนทักษะสูงซึ่งสามารถใช้ภาษาอังกฤษในบริบทวิชาชีพได้จริง (Office of the Vocational Education Commission, 2023) อย่างไรก็ตาม รายงานและงานวิจัยสะท้อนว่านักเรียนอาชีวศึกษาจำนวนมากยังขาดความมั่นใจและไม่สามารถนำความรู้ภาษาอังกฤษไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Chalapati & Chalapati, 2020; Vibulphol et al., 2021) สถานการณ์ดังกล่าวไม่เพียงสะท้อนข้อจำกัดด้านความสามารถของผู้เรียนเท่านั้น หากยังชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านสมรรถนะการสอนของครูอาชีวศึกษา โดยเฉพาะในด้านการออกแบบแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบูรณาการภาษาอังกฤษเข้ากับเนื้อหาวิชาชีพอย่างเป็นระบบ เนื่องจากโครงสร้างการเรียนการสอนยังคงแยกวิชาภาษาอังกฤษออกจากวิชาชีพ ทำให้ผู้เรียนไม่เห็นความเชื่อมโยงและไม่เกิดแรงจูงใจเชิงความหมาย (Yildirim & Gedik Bal, 2023)

ในปี พ.ศ. 2563 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (OVEC) หรือ สอศ. ได้เริ่มจัดอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL อย่างเป็นทางการ โดยครูจากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ (SBAC) ได้เข้าร่วมและนำแนวคิดดังกล่าวกลับมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม การขาดกรอบหรือโครงสร้างกลางที่ชัดเจนในการแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติ ทำให้ครูอาชีวศึกษาตีความและออกแบบการสอนแตกต่างกันตามประสบการณ์และความเข้าใจของตน ส่งผลให้รูปแบบการจัดกิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน และระดับความเข้มข้นของ CLIL มีความหลากหลาย ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ไม่สม่ำเสมอ ทั้งในด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาในบริบทวิชาชีพ และระดับความพร้อมในการสื่อสารเชิงงานอาชีพ

ในทำนองเดียวกัน แม้จะมีการนำกรอบการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน หรือ MIAP มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ แต่ด้วยลักษณะที่เป็นกรอบเชิงแนวคิดและยังไม่มีเครื่องมือหรือระบบที่ช่วยกำกับการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ครูอาชีวศึกษาที่ผ่านการอบรมจึงยังคงออกแบบและนำเสนอการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนขาดความต่อเนื่อง ลำดับขั้นการเรียนรู้ไม่ชัดเจน และไม่สามารถสร้างพัฒนาการด้านทักษะภาษาและทักษะวิชาชีพได้อย่างเป็นระบบ

สมรรถนะการสอนของครูอาชีวศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการภาษาและเนื้อหา สมรรถนะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถในการออกแบบแผนการสอนที่มีเป้าหมายชัดเจน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์วิชาชีพจริง และการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชั้นเรียนอย่างเหมาะสม หากครูขาดกรอบหรือระบบสนับสนุนที่ชัดเจน สมรรถนะการสอนจะขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะบุคคล ซึ่งนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำของผลลัพธ์การเรียนรู้ระหว่างห้องเรียนและระหว่างผู้เรียน

งานวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้ CLIL และแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการในบริบทการศึกษาหลากหลายระดับ โดยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน เช่น ความสามารถทางภาษา แรงจูงใจในการเรียนรู้ และทักษะการสื่อสารในบริบทวิชาชีพ (Wildeman et al., 2023; García & Vélez Yanza, 2025) ขณะที่งานบางส่วนมุ่งเน้นการพัฒนาครูผ่านการอบรมหรือการพัฒนาวิชาชีพครู (Budko et al., 2024) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาโดยมากยังขาดการนำเสนอ ระบบหรือโครงสร้างกลางที่ช่วยแปลงแนวคิด CLIL และกรอบการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงอย่างเป็นระบบ และยังมีงานวิจัยจำนวนน้อยที่ศึกษาประสิทธิภาพของระบบดังกล่าวต่อ สมรรถนะการสอนของครูอาชีวศึกษาโดยตรง

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบเสริมพลังการสอน STES ซึ่งบูรณาการแนวคิด CLIL เข้ากับกรอบการเรียนรู้ MIAP เพื่อทำหน้าที่เป็นโครงสร้างกลางในการสนับสนุนครูอาชีวศึกษาในการออกแบบการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ระบบดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของครู ลดความแตกต่างเชิงการปฏิบัติระหว่างผู้สอน และส่งผลต่อการยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านทักษะภาษาอังกฤษและทักษะวิชาชีพอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การพัฒนา ระบบเสริมพลังการสอน STES จึงไม่ใช่เพียงการออกแบบเครื่องมือใหม่ แต่เป็นการสร้างกรอบแนวคิดหรือโครงสร้างกลางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงนโยบาย แนวคิดเชิงทฤษฎี และการปฏิบัติในชั้นเรียนเข้าด้วยกัน โดยอาศัยหลักการ 3 ประการสำคัญ คือ

1. การบูรณาการ CLIL เพื่อทำให้ภาษาอังกฤษกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิชาชีพ ไม่ใช่วิชาที่แยกออกมา
2. การใช้ MIAP Framework เพื่อจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเน้นการปฏิบัติจริง
3. การออกแบบเป็น ระบบกลางด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่สามารถปรับเปลี่ยนตามสาขาและบริบทของครูแต่ละคน พร้อมทั้งมุ่งเน้นการลดภาระงานซ้ำซ้อนและช่วยสร้างความมั่นใจในการสอนสองภาษา

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง CLIL ที่สอดคล้องกับนโยบายของ สอศ. (Office of the Vocational Education Commission, 2023) พร้อมทั้งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติจริงของครูในห้องเรียน จึงได้ดำเนินการพัฒนา ระบบเสริมพลังการสอน STES ขึ้นมา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาครูผู้สอน เอื้อต่อการลดภาระงานซ้ำซ้อน และสร้างแนวทาง (guideline) กลางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ระบบนี้ เป็นการบูรณาการ AI และ Google Workspace เข้ากับหลักการ CLIL และ MIAP Framework เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจบทบาทการสอนแบบบูรณาการภาษาและเนื้อหาไปพร้อมกับกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอน ส่งเสริมความรู้และความเข้าใจให้กับผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพบัณฑิตในสายอาชีวศึกษาอย่างยั่งยืน

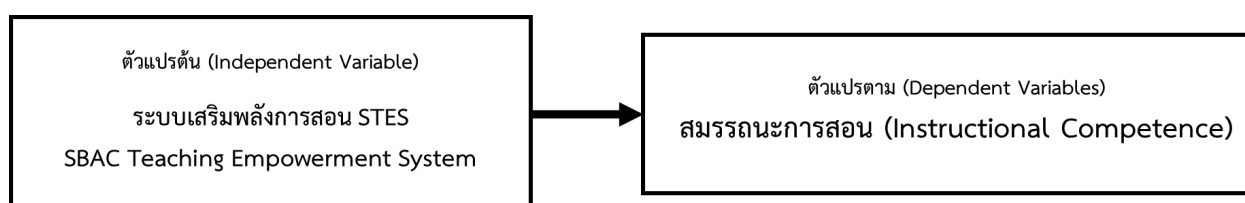
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุดและมีหลักยึดที่ชัดเจนในการออกแบบการสอน งานวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาระบบเสริมพลังการสอน (STES) สำหรับครูอาชีวศึกษา SBAC ให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา บนฐานโมเดล 4 ชั้น
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของระบบ STES ในการส่งเสริมความสามารถในการสอนของครูอาชีวศึกษา ผ่านการประเมินนิเทศการสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา โดยมี ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ ระบบเสริมพลังการสอน STES ซึ่งผสนแนวทางจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) เข้ากับโมเดล MIAP framework (สนใจ-ข้อมูล-ปฏิบัติ-ก้าวหน้า) ส่วนตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ สมรรถนะการสอน (Instructional Competence) ซึ่งวัดผ่านการประเมินนิเทศการสอน โดยพิจารณาความสามารถในการออกแบบแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน โดยกรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ สามารถจัดแสดงได้ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทั้งนี้ กระบวนการวิจัยและพัฒนาแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ขั้นวิเคราะห์ (Analysis): ศึกษานโยบาย เอกสาร และความต้องการของครู เพื่อนำมากำหนดคุณลักษณะของระบบ STES
- 2) ขั้นตอนออกแบบและพัฒนา (Design & Development): สร้างระบบ STES โดยผสาน CLIL เข้ากับโมเดล MIAP และจัดทำเครื่องมือสนับสนุนการสอน
- 3) ขั้นทดลองใช้ (Implementation): นำระบบ STES ไปใช้จริงกับครูอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ ใน ปีการศึกษา 2568
- 4) ขั้นประเมินผล (Evaluation): ประเมิน ความสามารถในการสอนของครู ผ่านการนิเทศการสอน และสำรวจ ความพึงพอใจของครู ต่อการใช้ระบบ STES

โดยกรอบแนวคิดการวิจัยนี้สะท้อนว่า การใช้ระบบ STES (ตัวแปรต้น) จะส่งผลโดยตรงต่อ ความสามารถในการสอนของครู และ ระดับความพึงพอใจของครูต่อการใช้ระบบ (ตัวแปรตาม) ผ่านกระบวนการพัฒนาเชิงระบบที่มีขั้นตอนชัดเจน

สมมติฐานการวิจัย

งานวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ในบริบทอาชีวศึกษาชี้ให้เห็นว่า สมรรถนะการสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดคุณภาพการจัดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาครูผ่านการอบรมเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากขาดระบบหรือโครงสร้างสนับสนุนที่ช่วยแปลงแนวคิดไปสู่การปฏิบัติจริง (BOOST for CLIL in VET, 2021; Budko et al., 2023) ขณะเดียวกัน งานวิจัยที่ใช้กรอบกระบวนการเรียนรู้แบบมีลำดับขั้น เช่น MIAP พบว่าสามารถส่งเสริมสมรรถนะการสอนของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ (Klinbumrung & Surpare, 2021; Kedtarwon & Sintanakul, 2025) จากเหตุผลดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า การใช้ระบบเสริมพลังการสอน STES ส่งผลต่อสมรรถนะการสอน (Instructional Competence) ของครูอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ระบบ STES ที่บูรณาการแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ร่วมกับกรอบการเรียนรู้ MIAP ซึ่งสามารถใช้เป็นโครงสร้างกลางในการสนับสนุนครูอาชีวศึกษาในการออกแบบการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ
- 2) ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้ระบบ STES ต่อสมรรถนะการสอนของครูอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในบริบทอาชีวศึกษา
- 3) ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือขยายการใช้ระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ภาษาและเนื้อหาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียง

นิยามศัพท์

- 1) ระบบเสริมพลังการสอน STES (SBAC Teaching Empowerment System) หมายถึง นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบเพื่อสนับสนุนครูอาชีวศึกษา โดยผสาน CLIL เข้ากับโมเดล MIAP ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างกลางในการออกแบบแผนการสอน กิจกรรม และการประเมิน เพื่อเพิ่มความมั่นใจและลดภาระงานซ้ำซ้อนของครู
- 2) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning หรือ CLIL) หมายถึง แนวทางการสอนที่ผสานเนื้อหาวิชาเข้ากับการใช้ภาษาอังกฤษ มุ่งพัฒนาความเข้าใจเนื้อหาและทักษะภาษาไปพร้อมกัน
- 3) โมเดล MIAP (Motivation–Information–Application–Progress) หมายถึง กรอบการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ สนใจ (สร้างแรงจูงใจ) ข้อมูล (ศึกษาสาระสำคัญ) ปฏิบัติ (นำไปใช้จริง) และก้าวหน้า (ประเมินและติดตามผล)

- 4) สมรรถนะการสอน (Instructional Competence) หมายถึง ความสามารถของครูในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ วัดจากการนิเทศการสอนที่พิจารณาความครบถ้วนของแผนการสอน กิจกรรม และการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน
- 5) ความพึงพอใจของครู (Teacher Satisfaction) หมายถึง ความคิดเห็นและทัศนคติของครูต่อการใช้ระบบ STES ครอบคลุมด้านความเหมาะสม ความสะดวก และคุณค่าที่ได้รับจากการใช้งาน

แนวคิดและทฤษฎี

ตัวแปรต้นของการวิจัยครั้งนี้คือ การใช้ระบบเสริมพลังการสอน STES ซึ่งออกแบบขึ้นจากการบูรณาการ แนวคิด CLIL กับ โมเดล MIAP โดยมีเป้าหมายเพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกกลางในการสนับสนุนครูอาชีวศึกษาให้สามารถออกแบบ จัดการ และ ประเมินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการบูรณาการภาษาอังกฤษกับเนื้อหาวิชาชีพ และการลดภาระงานเชิง โครงสร้างที่ครูเผชิญ

แนวคิด CLIL มีรากฐานจากกรอบ 4Cs ได้แก่ Content, Communication, Cognition และ Culture ซึ่งถือเป็น หลักการสำคัญในการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาชีพเข้ากับการใช้ภาษาอังกฤษในกระบวนการเรียนรู้จริง งานวิจัยสมัยใหม่ยืนยันว่า CLIL สามารถยกระดับทั้งทักษะภาษาและสมรรถนะเชิงอาชีพในเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะในสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่ผู้เรียน ต้องใช้ภาษาเพื่อการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ (Wildeman, Koopman, & Beijard, 2023; Garcia & Vélez Yanza, 2025) การออกแบบกิจกรรมที่สมจริง เช่น การจำลองสถานการณ์การเช็คอินโรงแรม การอธิบายเมนูอาหาร หรือการนำชมสถานที่ ที่ท่องเที่ยวในภาษาอังกฤษ ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าภาษาอังกฤษไม่ใช่วิชาที่แยกขาด แต่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานจริง

ในเชิงทฤษฎี CLIL มิได้เป็นเพียงแนวทางการสอนภาษาในรายวิชาวิชาชีพ แต่เป็นกรอบการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับบทบาทของครูในฐานะผู้ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ ครูต้องสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ออกแบบ กิจกรรมที่ผู้เรียนใช้ภาษาในการคิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ รวมถึงใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชั้นเรียนอย่างเหมาะสม ดังนั้น สมรรถนะการสอนของครู โดยเฉพาะด้านการออกแบบแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้ภาษาอังกฤษใน ชั้นเรียน จึงเป็นกลไกสำคัญที่กำหนดความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL

ขณะเดียวกัน กรอบกระบวนการเรียนรู้ MIAP เป็นแนวคิดที่ช่วยจัดลำดับขั้นของการเรียนรู้จากการสร้างแรงจูงใจ การ ให้ข้อมูลที่จำเป็น การลงมือปฏิบัติ และการติดตามความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบ (Klinbumrung & Surpare, 2021) ในบริบท ของการพัฒนาครู MIAP ทำหน้าที่เป็นกรอบช่วยกำกับการออกแบบการสอนให้มีโครงสร้างที่ชัดเจน ลดความคลุมเครือในการจัด กิจกรรม และช่วยให้ครูสามารถเชื่อมโยงเป้าหมายการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผลเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ (Kedtarwon & Sintanakul, 2025) ซึ่งเอื้อต่อการยกระดับสมรรถนะการสอนของครู

อย่างไรก็ตาม การนำ CLIL และกรอบการเรียนรู้เชิงกระบวนการไปใช้จริงในบริบทอาชีวศึกษามักประสบข้อจำกัด หาก ขาดระบบสนับสนุนเชิงโครงสร้างที่ชัดเจน ครูอาจขาดความมั่นใจในการออกแบบการสอน ต้องตีความแนวคิดด้วยตนเอง และ นำไปใช้ในลักษณะที่กระจัดกระจายและไม่ต่อเนื่อง (Budko, Maksymovych, & Shulga, 2023) ในบริบทของการอาชีวศึกษา ปัญหาดังกล่าวยิ่งทวีความชัดเจน เนื่องจากครูมีภาระงานด้านการสอนและงานสนับสนุนอื่นจำนวนมาก การจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการภาษาและเนื้อหาจึงอาจกลายเป็นภาระเพิ่มเติม หากไม่มีเครื่องมือหรือระบบที่ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติอย่างเป็น รูปธรรม(BOOST for CLIL in VET, 2021)

แนวคิดตัวแปรต้น

แนวคิด MIAP ถูกนำมาใช้เป็นกลไกกระบวนการเพื่อเสริมความเป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ (Anuyahong & Muankid, 2018) โดยแบ่งเป็น 4 ระยะสำคัญ ได้แก่

- 1) Motivation คือ การสร้างแรงจูงใจและความสนใจของผู้เรียน ด้วยกิจกรรมกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น เช่น คำถามเชิงสถานการณ์หรือสื่อกระตุ้นความคิด

- 2) Information คือ การจัดให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลหรือสาระสำคัญของเนื้อหา ผ่านการบรรยายสั้น การอ่านบทความ หรือการใช้สื่อมัลติมีเดียที่เชื่อมโยงกับอาชีพจริง
- 3) Application คือ การนำความรู้ไปปฏิบัติจริง เช่น การทำกิจกรรมจำลอง การแก้ปัญหาเชิงอาชีพ หรือการฝึกงานใน สถานการณ์สมมติ
- 4) Progress คือ การสะท้อนความก้าวหน้า ทั้งการประเมินตนเองของผู้เรียน การสะท้อนผลโดยเพื่อนร่วมชั้น และการ ให้ข้อเสนอแนะจากครู

งานวิจัยในประเทศไทยระบุว่า MIAP ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและส่งเสริมการประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างชัดเจน ในรายวิชาอาชีวศึกษา (Klinbumrung & Surpare, 2021) เมื่อ CLIL ถูกผสมกับ MIAP จึงทำให้กระบวนการเรียนรู้มีความ ครบถ้วน ไม่เพียงบูรณาการภาษาเข้ากับเนื้อหา แต่ยังจัดเรียงลำดับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้เชิง ปฏิบัติของผู้เรียนในสายอาชีพ

หลักการของ STES จึงทำหน้าที่เป็นระบบสนับสนุนครูในสามมิติหลัก ได้แก่

- 1) การออกแบบการสอน ครูได้รับเทมเพลตแผนการสอน ใบงานสองภาษา และตัวอย่างภาษาในการสื่อสาร ทำให้ สามารถกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาได้อย่างชัดเจน
- 2) การจัดกิจกรรม ครูสามารถเลือกใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับ MIAP และสภาพจริงในห้องเรียนอาชีวฯ เช่น บทบาท สมมติ การจำลองงานบริการ หรือโครงงานเชิงอาชีพ
- 3) การประเมินและสะท้อนผล STES กำหนดรูปแบบและแบบฟอร์มประเมินที่สอดคล้องกับ CLIL-MIAP ทำให้ครูสามารถ เก็บหลักฐานการเรียนรู้และปรับปรุงการสอนได้ต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป ตัวแปรต้นของการวิจัยครั้งนี้ คือ การใช้ STES ด้วยการบูรณาการการสอนแบบ CLIL และ MIAP ใน ฐานระบบสนับสนุนที่ออกแบบมาเพื่อตอบโจทย์ปัญหาการจัดการเรียนรู้สองภาษาของครูอาชีวศึกษา STES ไม่เพียงช่วยให้การ จัดการเรียนรู้เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง แต่ยังช่วยลดภาระงานและเพิ่มความมั่นใจของครูในการจัดการเรียนการสอน ในบริบทจริง ซึ่งถือเป็นฐานสำคัญในการพิจารณาผลลัพธ์ของตัวแปรตามในงานวิจัยนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานของ Wildeman, Koopman และ Beijaard (2023) จากประเทศเนเธอร์แลนด์ ศึกษาผลของการใช้ CLIL ต่อ คุณภาพการสอนในห้องเรียนอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างการใช้ภาษาและการพัฒนาทักษะการ คิดเชิงวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างคือครูและผู้เรียนในสาขาอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า CLIL ที่มีโครงสร้างชัดเจนช่วยเพิ่มทั้งสมรรถนะ ภาษา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน และยกระดับคุณภาพการสอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรตามของการวิจัย นี้

โครงการ BOOST for CLIL in VET (2021) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบสนับสนุนครูอาชีวศึกษาในการใช้ CLIL อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างคือศูนย์อาชีวศึกษาในหลายประเทศยุโรป ผลการดำเนินงานพบว่าหากครูไม่มีเครื่องมือ คู่มือ หรือชุมชนการเรียนรู้ การใช้ CLIL มักไม่ต่อเนื่องและสร้างภาระงานเพิ่มขึ้น ผลวิจัยยืนยันว่าการพัฒนาระบบกลางที่ช่วยลดภาระ และเพิ่มความมั่นใจให้ครูเป็นสิ่งจำเป็น

งานของ Yildirim และ Gedik Bal (2023) จากประเทศตุรกี มุ่งศึกษาทัศนคติและความพร้อมของครูอาชีวฯต่อการ ใช้ CLIL กลุ่มตัวอย่างคือครูในสถาบันอาชีวฯหลายแห่ง ผลการวิจัยพบว่าครูมองว่า CLIL มีคุณค่าในเชิงวิชาการและวิชาชีพ แต่ยังขาด ความมั่นใจและแนวทางกลางในการจัดการเรียนการสอน จึงต้องการระบบสนับสนุนที่ช่วยออกแบบบทเรียนและสร้างมาตรฐานที่ ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับวัตถุประสงค์ของระบบ STES

งานของ Budko, Maksymovych และ Shulga (2023) วิเคราะห์ปัจจัยความยั่งยืนของการใช้ CLIL ในสถาบัน อาชีวศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากกรณีศึกษาในหลายประเทศ ผลการวิจัยเน้นว่าความยั่งยืนขึ้นอยู่กับการสนับสนุนนโยบาย เครื่องมือ

ช่วยสอน และระบบประเมินที่ต่อเนื่อง หากขาดองค์ประกอบเหล่านี้ ผลการสอนจะไม่เสถียรและไม่สามารถพัฒนาได้ถาวร งานนี้สะท้อนความจำเป็นของระบบแบบ STES ที่มีโครงสร้างรองรับชัดเจน

งานทบทวนวรรณกรรมของ García และ Vélez Yanza (2025) จากประเทศสเปน มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ผลของการใช้ CLIL ต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและการจัดการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างคือผลงานวิจัย CLIL ในหลายประเทศ ผลการวิจัยยืนยันประโยชน์ของ CLIL ที่ช่วยพัฒนาทักษะภาษาและการเรียนรู้ แต่สะท้อนปัญหาภาระงานของครู การขาดเวลา และความไม่มั่นใจด้านภาษา จึงชี้ว่าการมีระบบสนับสนุน เช่น เครื่องมือหรือคู่มืออย่าง STES เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การใช้ CLIL เกิดผลจริงและยั่งยืน

งานในประเทศไทยโดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ., 2566) ผ่านรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ชี้ให้เห็นว่าการผลักดันนโยบายภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ แม้ได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาอาชีวศึกษา 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) แต่ยังมีข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ การขาดครูที่มีทักษะภาษาอังกฤษเพียงพอ การขาดสื่อและคู่มือการบูรณาการภาษาเข้ากับรายวิชาอาชีพ และภาระงานที่สูงเกินไป ส่งผลให้การนำ CLIL ไปใช้จริงยังไม่ต่อเนื่อง รายงานดังกล่าวสะท้อนตรงกับเป้าหมายของ STES ที่มุ่งพัฒนากลไกกลางช่วยครูลดภาระและยกระดับคุณภาพการสอนสองภาษา

งานของ Khamngoen, Seehamat และ Punsriket Khongjaroen (2020) เป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการสอนภาษาอังกฤษตามแนวทาง CLIL โดยรวบรวมและวิเคราะห์งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ผลการสังเคราะห์ชี้ว่า CLIL มีองค์ประกอบสำคัญคือกรอบ 4Cs (Content, Communication, Cognition, Culture) และสามารถบูรณาการภาษาอังกฤษเข้ากับวิชาต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และศิลปะได้อย่างเป็นธรรมชาติ งานยังระบุว่าบทบาทของครูต้องเปลี่ยนเป็นผู้ออกแบบกิจกรรม ส่วนผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมเชิงรุก ผลการศึกษาเน้นว่า CLIL ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาภาษาและเนื้อหาวิชาควบคู่กัน และสามารถนำไปปรับใช้ในบริบทการศึกษาของไทยได้ โดยเฉพาะการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพในระดับอาชีวศึกษา

นอกจากนี้งานของ Kedtarwon และ Sintanakul (2025) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-based Learning Model) โดยใช้กระบวนการ MIAP ผสานกับการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-based Learning) ในสภาพแวดล้อมแบบเกมมิฟิเคชัน (Gamification Environment) สำหรับรายวิชาการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการผลิตสื่อมัลติมีเดีย งานวิจัยนี้มีเป้าหมายหลัก 5 ประการ ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ การวัดทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างคือผู้เรียนจำนวน 44 คนที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.95) โดยจากการสังเกตของครูยังพบว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตรงต่อเวลา ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น ปรับตัวเข้าสังคม และมีความสุขในการเรียนมากขึ้น อย่างไรก็ตามงานวิจัยและแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่มีมุมมองที่การนำเสนอนโยบายหรือการฝึกอบรมเชิงหลักการ แต่กลับมองข้ามมิติสำคัญในทางปฏิบัติว่า ครูจะสามารถแปลงนโยบายที่ซับซ้อนเหล่านั้นให้กลายเป็นการลงมือทำในห้องเรียนจริงได้อย่างไร

งานวิจัยนี้จึงมุ่งความสนใจไปที่ช่องว่างเชิงปฏิบัติการ (Implementation Gap) ดังกล่าวโดยตรง ซึ่งเป็นจุดที่ยังไม่เคยมีผู้ใดพัฒนาเครื่องมือเพื่อแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ระบบเสริมพลังการสอน STES จึงถูกสร้างขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมช่องว่างนี้ โดยไม่เพียงลดภาระงานของครู แต่ยังเป็นแนวทางปฏิบัติ (Practical Guideline) และเป็นเครื่องมือเสริมพลังที่ช่วยให้ครูนำแนวคิด CLIL ไปใช้ได้อย่างมั่นใจและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้คือครูอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ (SBAC) ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 54 คน ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษา

กลุ่มตัวอย่างคือครูอาชีวศึกษาจำนวน 36 คน จากประชากรทั้งหมด 54 คน ครอบคลุมครูจาก 8 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาการท่องเที่ยว สาขาการโรงแรม สาขาอาหารและโภชนาการ สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจดิจิทัล สาขาคอมพิวเตอร์กราฟิก สาขาคอมพิวเตอร์สารสนเทศ สาขาการบัญชี สาขาการตลาด โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย (1) เป็นครูอาชีวศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในรายวิชาวิชาชีพในปีการศึกษา 2567 (2) เข้ารับการอบรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการภาษาและเนื้อหาตามแนวทาง CLIL และ MIAP จาก สอศ. (3) เข้าร่วมทดลองใช้ระบบเสริมพลังการสอน STES ตลอดระยะเวลาการวิจัย และ (4) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยอย่างสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการเก็บข้อมูล

ระบบเสริมพลังการสอน STES ได้รับการออกแบบขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นโครงสร้างกลางในการสนับสนุนครูอาชีวศึกษาทุกสาขาให้สามารถออกแบบการสอนและสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบ CLIL และกระบวนการ MIAP โดยพัฒนาบนแพลตฟอร์ม Google Sheet และเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (GPT-based Prompt System) เพื่อช่วยแปลงข้อมูลนำเข้า (Input) เช่น หัวข้อบทเรียน วัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการสอน ให้เป็นผลลัพธ์ที่มีโครงสร้างสอดคล้องกับหลักการ CLIL-MIAP อย่างเป็นระบบ โดยระบบทำหน้าที่เป็นแนวทางกลาง (guideline) สำหรับครู ซึ่งสามารถปรับ input ที่ครูกรอก เช่น หัวข้อเนื้อหา วัตถุประสงค์การสอน หรือกิจกรรมในรายวิชา ให้เป็น output ที่สอดคล้องกับหลักการ CLIL-MIAP โดยระบบ STES มีความยืดหยุ่นตามบริบทของแต่ละสาขาวิชา เช่น การท่องเที่ยว การโรงแรม ดิจิทัลกราฟิก เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือการบัญชี เพื่อให้กิจกรรมและสื่อการเรียนรู้มีความสมจริงและสอดคล้องกับบริบทวิชาชีพของผู้เรียน นอกจากนี้ ระบบยังช่วยลดภาระงานด้านการวางแผนการสอน การจัดทำสื่อ และการออกแบบกิจกรรม ส่งผลให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL มากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1) แบบประเมินการสอนบูรณาการ CLIL และ MIAP (แบบนิเทศการสอน)

แบบประเมินการสอนบูรณาการ CLIL และ MIAP ใช้สำหรับการนิเทศและประเมินการจัดการเรียนการสอนจริงของครูผู้สอน โดยออกแบบเป็นแบบสังเกตเชิงพฤติกรรมแบบหลายส่วน ให้สอดคล้องกับกรอบการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL และกระบวนการ MIAP อย่างเป็นระบบ โครงสร้างของแบบประเมินครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความพร้อมและความเป็นมืออาชีพของครู กระบวนการจัดการเรียนรู้ตาม MIAP กลยุทธ์การสอนแบบ CLIL การบูรณาการกรอบ 4Cs ร่วมกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การใช้ภาษาอังกฤษในกิจวัตรชั้นเรียน และการจัดการชั้นเรียน แบบประเมินประกอบด้วยรายการประเมินทั้งในรูปแบบ checklist และมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 200 คะแนน และกำหนดระดับผลการประเมิน เพื่อแปลผลระดับสมรรถนะการสอนของครูอย่างเป็นระบบ การเก็บข้อมูลดำเนินการโดยมีคณะกรรมการนิเทศจำนวน 2 คนต่อชั้นเรียน ซึ่งคัดเลือกจากผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษาและวิจัย และหัวหน้าแผนกของสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล ทั้งนี้ใช้แนวทางการประเมินตามเกณฑ์เดียวกันและพิจารณาคะแนนจากผู้ประเมินทั้งสองร่วมกันในการวิเคราะห์ผล

2) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการใช้ STES

แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการใช้ระบบ STES เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) ความเหมาะสมของระบบ (Appropriateness) 5 ข้อ (2) ความสะดวกในการใช้งาน (Convenience) 5 ข้อ และ (3) คุณค่าที่ได้รับ (Perceived Value) 5 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด 3.51–4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก 2.51–3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง 1.51–2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย และ 1.00–1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทั้งแบบประเมินการสอนและแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยเริ่มจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดโครงสร้างและตัวชี้วัดของเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นนำเครื่องมือไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ (2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาและวิจัย และ (3) หัวหน้าแผนกเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย ความเหมาะสมของเนื้อหา และความชัดเจนของภาษา ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

สำหรับแบบประเมินการสอนซึ่งเป็นแบบสังเกตเชิงพฤติกรรม ผู้วิจัยดำเนินการควบคุมความคลาดเคลื่อนของการประเมินโดยกำหนดให้ผู้ประเมินทั้งสองคนใช้เกณฑ์การประเมินชุดเดียวกัน มีการชี้แจงโครงสร้างและความหมายของตัวชี้วัดร่วมกันก่อนการนิเทศ และพิจารณาผลการประเมินจากข้อมูลของผู้ประเมินทั้งสองคนร่วมกัน เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและลดอคติในการประเมิน

สำหรับแบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการใช้ระบบ STES หลังจากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เพื่อยืนยันความสม่ำเสมอภายในของข้อคำถาม ซึ่งสะท้อนว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นและสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ได้

การรวบรวมข้อมูล

- 1) ขออนุญาตจากผู้บริหารวิทยาลัยและชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยแก่ครูทุกสาขา
- 2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบ STES โดยให้ครูเรียนรู้การใช้ Google Workspace เพื่อออกแบบสื่อการสอน พร้อมทั้งทดลองสร้าง Lesson Plan ตามกรอบ CLIL–MIAP
- 3) ให้ครูจัดทำสื่อการสอนส่งเพื่อตรวจสอบและประเมินด้วยแบบประเมินสื่อการสอน
- 4) ครูนำสื่อไปใช้จริงในการจัดการเรียนรู้ โดยมีคณะกรรมการเข้าทำการนิเทศและประเมินผลการสอนด้วยแบบสังเกตและประเมินการสอน
- 5) ภายหลังการสอน เก็บข้อมูลความพึงพอใจของครูต่อระบบ STES ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ
- 6) รวบรวมและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลทั้งหมด

การอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบ STES ใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมง จากนั้นครูนำระบบไปใช้ในการออกแบบและจัดการเรียนการสอนจริงตามกรอบ CLIL–MIAP เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา (16 สัปดาห์) โดยมีกรณีนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการสอนตลอดช่วงการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

- 1) วิเคราะห์ผลการประเมินการสอนและการนิเทศการสอนด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการใช้ระบบ STES ด้วยสถิติ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (Dependent

Samples t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสมรรถนะการสอนของครูภายในกลุ่มตัวอย่างเดียวกันก่อนและหลังการใช้ระบบ STES โดยไม่ได้มุ่งอนุมานผลไปยังประชากรทั้งหมด แต่ใช้เพื่อสะท้อนผลของการนำระบบไปใช้ในบริบทจริงของกลุ่มครูที่เข้าร่วมการวิจัย

- 2) วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการใช้ระบบ STES ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามระดับมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 คะแนนผลการนิเทศการสอนของครูในแต่ละแผนก ก่อนและหลังการใช้ระบบ STES (เต็ม 100 คะแนน)

คนที่	แผนก	ผลการนิเทศการสอน (เต็ม 100 คะแนน)		คนที่	แผนก	ผลการนิเทศการสอน
		ก่อนใช้ STES	หลังใช้ STES			ก่อนใช้ STES
1	การท่องเที่ยว	68.83	92.99	19	ดิจิทัลกราฟิก	66.34
2		68.42	88.71	20	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	59.06
3		79.43	96.86	21		61.14
4		72.25	92.16	22		57.64
5		65.80	85.61	23		67.70
6	การโรงแรม	68.14	80.52	24		78.74
7		73.65	87.84	25		74.30
8		66.61	91.39	26	การบัญชี	60.54
9	ดิจิทัลกราฟิก	97.00	97.50	27		63.33
10		74.84	94.16	28		64.60
11		82.91	97.83	29		60.83
12		62.50	87.87	30		59.62
13		64.17	89.70	31	อาหารและโภชนาการ	67.70
14		69.34	92.00	32		75.24
15		76.50	93.94	33	การตลาด	66.42
16		72.93	90.02	34		57.12
17		63.32	85.37	35		80.89
18		79.02	93.72	36		80.05
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)						69.64

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้ระบบอยู่ที่ 69.64 และเพิ่มเป็น 88.48 หลังใช้ระบบคิดเป็นการพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 27.04 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งรายละเอียดค่า S.D. และ t-test แสดงในตารางถัดไป

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการสอนของครู ก่อนและหลังการใช้ระบบ STES จำแนกตามแผนกวิชา

แผนก	ผลการนิเทศการสอน		ผลต่างคะแนนเฉลี่ย (Δ)	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง (% Δ)
	ก่อนใช้ STES	ก่อนใช้ STES		
การท่องเที่ยว	70.95	91.27	+20.32	+28.6
การโรงแรม	69.47	86.58	+17.11	+24.6
ดิจิทัลกราฟิก	73.53	91.81	+18.28	+24.9
เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	66.43	87.83	+21.4	+32.2
การบัญชี	61.78	81.06	+19.28	+31.2
อาหารและโภชนาการ	71.47	88.34	+16.87	+23.6
การตลาด	71.12	87.57	+16.45	+23.1

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินสมรรถนะการสอนของครูจำแนกตามแผนกวิชา ก่อนและหลังการใช้ระบบ STES โดยพบว่า ทุกแผนกมีคะแนนเฉลี่ยหลังใช้ STES สูงกว่าก่อนใช้ และเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันตามบริบทและลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสาขาวิชา อย่างไรก็ตาม แนวโน้มคะแนนที่เพิ่มขึ้นในทุกแผนกสะท้อนให้เห็นว่าระบบ STES สามารถสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแบบ CLIL-MIAP ได้อย่างเหมาะสมในหลากหลายสาขาวิชา

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิเทศการสอนก่อนและหลังการใช้ระบบ STES (n = 36)

ด้านการประเมิน (Evaluation Dimension)	N	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value (Paired Samples)	p
การสอนก่อนใช้ระบบ STES	36	69.64	8.58	–	
การสอนหลังใช้ระบบ STES	36	88.48	5.93	22.16	< .001

*อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนการนิเทศการสอนของครูหลังการใช้ระบบเสริมพลังการสอน STES สูงกว่าก่อนการใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) สะท้อนให้เห็นว่าการนำระบบ STES มาใช้มีผลต่อการยกระดับสมรรถนะการสอนของครูในกลุ่มตัวอย่างอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนหลังการใช้ STES มีค่าลดลง ($S.D. = 5.93$) เมื่อเทียบกับก่อนการใช้ระบบ แสดงให้เห็นว่าคะแนนการสอนของครูมีการกระจุกตัวมากขึ้น และมีความสม่ำเสมอด้านคุณภาพการสอนในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการใช้ระบบอยู่ที่ 88.48 คะแนน

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการใช้ระบบ STES จำแนกตามด้านการประเมิน

รายการ	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	อันดับ
ด้านที่ 1: ความเหมาะสมของระบบ (Appropriateness)							
1. เหมาะสมและยืดหยุ่นกับการสอนในรายวิชา	27	9	-	-	-	4.75	4
2. สอดคล้องกับหลักการ CLIL และ MIAP	30	6	-	-	-	4.83	3
3. เนื้อหาและแนวทางเหมาะกับผู้เรียน	31	5	-	-	-	4.86	2
ด้านที่ 2: ความสะดวกในการใช้งาน (Convenience)							
4. ใช้งานง่ายไม่ซับซ้อน	20	15	1	-	-	4.52	8
5. ลดเวลาและภาระงานซ้ำซ้อน	25	9	2	-	-	4.64	6
6. เข้าถึงและปรับใช้ได้สะดวก	19	14	3	-	-	4.44	9

รายการ	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	อันดับ
ด้านที่ 3: คุณค่าที่ได้รับ (Perceived Value)							
7. เพิ่มประสิทธิภาพการสอน	26	9	1	-	-	4.69	5
8. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและคุณภาพการเรียนรู้	32	4	-	-	-	4.89	1
9. โดยรวมเห็นวาระบบมีคุณค่าต่อการสอน	19	17	-	-	-	4.53	7
รวมเฉลี่ย						4.68	

*หมายเหตุ รายการและคำถามในแบบสอบถามที่นำมาแสดงนี้ ถูกปรับให้สั้นลงเนื่องจากข้อจำกัดด้านเอกสาร

จากตารางที่ 3 พบว่าครูมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบ STES โดยเฉลี่ยรวม 4.68 คะแนน โดยเฉพาะด้านคุณค่าที่ได้รับและความสอดคล้องกับการสอน CLIL และ MIAP ได้คะแนนสูงสุด แสดงให้เห็นว่าระบบ STES สามารถตอบโจทย์การพัฒนาคุณภาพการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อทั้งครูและนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบ STES ที่บูรณาการแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ร่วมกับโมเดล MIAP และศึกษาผลของการใช้ระบบ STES ต่อสมรรถนะการสอนของครูอาชีวศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างคือครูอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ (SBAC) โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการพัฒนาระบบ STES พบว่า ระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถทำหน้าที่เป็นโครงสร้างกลางในการสนับสนุนครูอาชีวศึกษาให้สามารถออกแบบแผนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักการ CLIL และกระบวนการ MIAP ได้อย่างเป็นระบบ และมีความยืดหยุ่นตามบริบทของแต่ละสาขาวิชา

ผลการศึกษาสมรรถนะการสอนของครูภายหลังการใช้ระบบ STES พบว่า สมรรถนะการสอนโดยรวมของครูเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการใช้ระบบ STES และมีความแปรปรวนของระดับสมรรถนะลดลง ($S.D. = 5.93$) โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการสอนอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ยรวม 88.48) สะท้อนให้เห็นว่าครูมีสมรรถนะการสอนที่มีความสม่ำเสมอและใกล้เคียงกันมากขึ้น ทั้งในด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามกรอบ CLIL-MIAP การใช้ภาษาอังกฤษในบริบทชั้นเรียน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

นอกจากนี้ ผลการศึกษาคำพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการใช้ระบบ STES พบว่า ครูมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม 4.68) โดยเฉพาะด้านความสอดคล้องของระบบกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด CLIL-MIAP และด้านคุณค่าที่ได้รับจากการใช้งาน แสดงให้เห็นว่าระบบ STES สามารถช่วยลดภาระงานซ้ำซ้อน เพิ่มความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน และเป็นเครื่องมือที่ครูรับรู้ถึงคุณค่าในการนำไปใช้จริง

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าระบบ STES เป็นกลไกเชิงระบบที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูอาชีวศึกษา ควบคู่กับการสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ CLIL-MIAP อันนำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดเชิงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริงในบริบทอาชีวศึกษาไทยอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยยืนยันว่าการใช้ระบบเสริมพลังการสอน STES ส่งผลให้สมรรถนะการสอนของครูอาชีวศึกษาหลังการใช้ระบบสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าการบูรณาการแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ร่วมกับกระบวนการ MIAP ภายใต้ระบบสนับสนุนที่มีโครงสร้างชัดเจน สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้จริงในบริบทอาชีวศึกษา ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าผลลัพธ์ดังกล่าวมิได้เกิดจากการใช้กรอบแนวคิด หรือการบูรณาการ CLIL หรือ MIAP เพียงอย่างเดียว แต่ทำงาน

ร่วมกับระบบ STES ที่เป็นกลไกเชิงโครงสร้าง (structural mechanism) ช่วยแปลงหลักการเชิงทฤษฎีให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นระบบ และมีความเข้าใจตรงกัน

ผลการวิจัยยืนยันว่าการใช้ระบบ STES ทำให้คะแนนนิเทศการสอนของครูอาชีวศึกษาหลังการใช้ระบบสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนว่าการบูรณาการ CLIL และ MIAP ภายใต้ระบบสนับสนุนที่มีโครงสร้างชัดเจน สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า STES ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างกลางที่ช่วยให้ครูออกแบบสื่อ กิจกรรม และการประเมินได้อย่างสอดคล้องกัน ลดภาระงานซ้ำซ้อน และสร้างความมั่นใจในการสอนสองภาษา

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานของ Wildeman, Koopman และ Beijgaard (2023) และ García & Vélez Yanza (2025) ที่ชี้ว่า CLIL สามารถยกระดับทั้งทักษะภาษาและสมรรถนะเชิงอาชีพได้ หากมีการจัดโครงสร้างการสอนที่ชัดเจน ขณะเดียวกันยังตรงกับข้อค้นพบของ Budko, Maksymovych และ Shulga (2023) รวมทั้ง BOOST for CLIL in VET (2021) ที่เน้นว่าความยั่งยืนของการใช้ CLIL ต้องอาศัยเครื่องมือและระบบสนับสนุน มิฉะนั้นครูจะขาดความมั่นใจและไม่สามารถทำได้ต่อเนื่อง ซึ่ง STES ได้แก้ไขข้อจำกัดดังกล่าวในบริบทอาชีวศึกษาไทย

ในด้านกระบวนการเรียนรู้ ผลที่ได้ยังสอดคล้องกับงานของ Anuyahong & Muankid (2018) และ Phonak & Tipsuwan (2019) ที่ยืนยันว่า MIAP สามารถเพิ่มการมีส่วนร่วมและการนำความรู้ไปใช้จริงได้อย่างชัดเจน เมื่อถูกบูรณาการกับ CLIL ภายใต้ระบบ STES จึงช่วยจัดเรียงขั้นตอนการเรียนรู้ให้มีระบบตั้งแต่ Motivation จนถึง Progress ทำให้ครูและนักเรียนเห็นผลการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ผลความพึงพอใจของครูที่อยู่ในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ยรวม 4.68) ยังสอดคล้องกับงานในประเทศไทย เช่น งานของ Khamngoen, Seehamat และ Punsriket Khongjaroen (2020) ที่สังเคราะห์องค์ความรู้ด้าน CLIL และยืนยันความสำคัญของการมีคู่มือและกรอบแนวทางที่ช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมั่นใจ ตลอดจนงานของ Kedtarwon & Sintanakul (2025) ที่แสดงให้เห็นว่าการใช้ MIAP และเทคโนโลยีเสริมสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับการที่ครูผู้สอนในการวิจัยนี้ตอบสนองเชิงบวกต่อระบบ STES

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัย ควรนำระบบ STES ไปใช้เป็นโครงสร้างกลางในการออกแบบการสอนทุกสาขา โดยเน้นการออกแบบกิจกรรมเชิงปฏิบัติ (Application ใน MIAP) ซึ่งเป็นด้านที่มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นชัดเจนจากผลการวิจัย เพื่อยกระดับคุณภาพการสอนอย่างเป็นมาตรฐานเดียวกัน
- 2) สถานศึกษาและผู้บริหาร ควรจัดอบรมและติดตามการใช้ระบบ STES อย่างต่อเนื่อง และบูรณาการระบบเข้ากับกระบวนการนิเทศภายใน เพื่อเสริมความมั่นใจของครูและรักษาคุณภาพการสอนตามแนวทาง CLIL-MIAP อย่างยั่งยืน
- 3) การพัฒนาผู้เรียน ควรนำผลการพัฒนาสมรรถนะครูไปเชื่อมโยงกับการติดตามผลลัพธ์ของผู้เรียนในอนาคต เช่น การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทวิชาชีพ เพื่อสะท้อนผลกระทบเชิงคุณภาพต่อผู้เรียนโดยตรง
- 4) การขยายผล วิทยาลัยควรใช้จุดแข็งด้านความพึงพอใจของครูต่อระบบ STES เป็นฐานในการเผยแพร่และขยายผลสู่เครือข่ายสถานศึกษาอื่น เพื่อเป็นต้นแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการสอนอาชีวศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาผลกระทบของการใช้ระบบ STES ต่อผู้เรียนโดยตรง เช่น ทักษะภาษาอังกฤษ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาชีพ หรือความมั่นใจในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง
- 2) ทดลองใช้ระบบ STES ในสถาบันอาชีวศึกษาต่างพื้นที่เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านผลลัพธ์ และตรวจสอบความยืดหยุ่นของระบบ
- 3) พัฒนาและวิจัยการผสาน STES เข้ากับระบบ AI ขั้นสูง เพื่อให้ระบบสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและแนะนำกิจกรรมการสอนเฉพาะบุคคลของครูแต่ละสาขาได้อย่างลึกซึ้ง

เอกสารอ้างอิง

- Anuyahong, B., & Muankid, P. (2018). Effects of instructional supervision by using MIAP approach of technical education students at King Mongkut's University of Technology North Bangkok. *Journal of Technical Education*, 9(2), 45–56.
- BOOST for CLIL in VET. (2021). *BOOST for CLIL in vocational education and training: Project report*. <https://boostclil.eu>
- Budko, L. V., Maksymovych, G. O., & Shulga, T. V. (2023). Content and language integrated learning model in teaching a foreign language in a non-language university. *Innovative Pedagogy*, 67(1), 127–131. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/67.1.27>
- Chalapati, N., & Chalapati, S. (2020). Building a skilled workforce: Public discourses on vocational education in Thailand. *International Journal for Research in Vocational Education and Training*, 7(1), 67–90. <https://doi.org/10.13152/IJRVET.7.1.4>
- Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and language integrated learning*. Cambridge University Press.
- García, J., & Vélez Yanza, P. A. (2025). The impact of CLIL implementation on elementary EFL learners: A literature review. *Resistances: Journal of the Philosophy of History*, 6(11), Article e250201. <https://doi.org/10.46652/resistances.v6i11.201>
- Kedtarwon, S., & Sintanakul, K. (2025). The development of a competency-based learning model using the MIAP process blended with a project-based gamification environment for digital technology skills development in multimedia production. *Journal of Technical and Engineering Education*, 16(2), 15–27. <https://doi.org/10.14416/j.ft ee.2025.08.02>
- Khamngoen, S., Seehamat, L., & Punsriket Khongjaroen, K. (2020). Knowledge synthesis of English teaching based on the content and language integrated learning approach. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 14(1), 249–260. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/reru/article/view/197717>
- Klinbumrung, K., & Surpare, K. (2021). Engineering teacher training using MIAP-based coaching and mentoring techniques in promoting teacher competencies. In *Proceedings of the 6th International STEM Education Conference (iSTEM-Ed)* (pp. 112–120).

-
- Office of the Vocational Education Commission. (2023). *Policy and focus points for government administration of the Office of the Vocational Education Commission for the fiscal year B.E. 2566*.
- Vibulphol, J., Prabjandee, D., Chantharattana, M., & Bupphachuen, P. (2021). English teachers' understanding of the Thailand basic education core curriculum. *English Language Teaching*, 14(11), 128–138. <https://doi.org/10.5539/elt.v14n11p128>
- Wildeman, E., Koopman, M., & Beijjaard, D. (2023). Content and language integrated learning in technical vocational education: Teachers' practical knowledge and teaching behaviour. *Journal of Vocational Education & Training*, 75(3), 479–500. <https://doi.org/10.1080/13636820.2021.1899269>
- Yildirim, S., & Gedik Bal, M. (2023). VET teachers' attitudes and readiness for CLIL: Needs for structured support. *Journal of Vocational Education Research*, 48(2), 95–110.

การพัฒนาารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา
วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

Development of A Model for Enhancing Teachers' Digital Competencies
To Improve The Quality Of Vocational Learners at Santapol College of
Technogy in The Second Semester of The Academic Year 2024

พิชากร สอนศรี

Pichakon Sonsri

วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี

Santapol Technological College Udonthani

Corresponding Author E-mail: Pichakon.sonsri@gmail.com

Received: 10 Dec 2025

Revised: 24 Dec 2025

Accepted: 26 Dec 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี 2) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล และ 3) ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ประชากรเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนวิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบบันทึก วิเคราะห์ ข้อมูล โดยคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยคำนวณค่าดัชนี $PNI_{modified}$

ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพลในภาพรวมพบว่า มีสภาพ จริงอยู่ในระดับมาก มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 การวางแผนและออกแบบการจัดการ 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน อาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.19$) และ 3) หลังจากทดลองใช้รูปแบบแล้ว ในภาพรวม สมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.32$) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

คำสำคัญ: สมรรถนะดิจิทัล, การจัดการเรียนรู้, ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

Abstract

This research aimed to 1) study the current state and needs of digital technology competence in teaching and learning for teachers to improve the quality of vocational students at Santaphol Technological College, Udonthani 2) develop a model for enhancing teachers' digital competence to improve the quality of vocational students at Santaphol Technological College; and 3) test the developed model for enhancing teachers' digital competence to improve the quality of vocational students at Santaphol Technological College. The target population was 40 teachers at Santaphol Technological College. Data collection tools included questionnaires, evaluation forms, and recording forms. Data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and needs analysis using the modified PNI index.

The research results showed that 1) the digital competence in teaching and learning for teachers to improve the quality of vocational students at Santaphol Technological College, overall, was at a high level of actual status, at the highest level of desired status, and had a modified needs index. From highest to lowest, the results were as follows: 1) Learning activity organization; 2) Measurement and evaluation of learning outcomes; 3) Planning and design of learning management. 2) The overall digital competency development model for teachers in managing learning to improve the quality of vocational students at Santapol College of Technology was at the highest level ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.19$). 3) After testing the model, the overall digital competency of teachers in managing learning was at the highest level ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.32$). Academic achievement and desirable characteristics of students were at an excellent level overall.

Keyword: Competency Digital, Learning management, Academic achievement

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 เป้าหมายที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายการวางรากฐานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบเป็นสิ่งสำคัญ การพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งในด้านทุนมนุษย์และสภาพแวดล้อม มุ่งเน้นการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ การปฏิรูปการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับการเรียนรู้ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ตลอดจนการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา เป็นการยกระดับสถาบันการศึกษาสู่ความเป็นเลิศนำไปสู่การขับเคลื่อนพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการยุทธศาสตร์ชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562, น. 30) โดยประเทศไทยเองก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อันเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง และการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) วิธีการดำเนินชีวิตของผู้คนถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง โลกใบเดิมของเราถูกย่อให้แคบลง การเดินทางติดต่อสื่อสาร กลายเป็นเรื่องที่ย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้คนจากแต่ละฟากฝั่งของโลกสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างอิสระ สามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างไร้พรมแดน เวลาในหนึ่งวันของมนุษย์สามารถใช้ดำเนินกิจกรรมได้อย่างมากมาย และหลากหลายมากกว่าในอดีต (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2558) ดัชนีพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้คนไทยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ได้เองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการคิด

วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2559) การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลเป็นอย่างมากนี้ จึงกลายเป็นความท้าทายใหม่ของครูในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (อดิพร เกิดเรือง, 2560)

ครูในยุคดิจิทัลต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองใหม่ จากผู้บอกความรู้ กลายเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และคอยให้คำแนะนำกับผู้เรียน ครูต้องสร้างสรรค์ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสาขาวิชา คอยช่วยเหลือ ติดตามพัฒนาการของผู้เรียนให้อยู่ในแนวทางที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความหลากหลาย และความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ปัญหาในโลกในยุคดิจิทัลจะไม่ได้มีเฉพาะคำตอบเพียง 4 ตัวเลือกอีกต่อไป ครูจึงต้องสร้างห้องเรียนให้เป็นเสมือนโลกจำลองที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะและความสามารถต่าง ๆ ดังที่ (วิจารณ์ พานิช, 2557) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 หรือครูในยุคดิจิทัลว่า ต้องทำหน้าที่เป็นครูฝึก (Facilitator) หรือ “คุณอำนวย” การเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ครูต้องรู้จักการทำงานเป็นทีม เรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเพื่อนร่วมงาน สร้างเครือข่ายกลุ่มสังคมแห่งการเรียนรู้ หรือที่เรียกว่า Professional Learning Community (PLC) และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ได้แก่ ทักษะทางปัญหา ทักษะทางสังคม และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (ทศนา เขมมณี, 2557) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนี้ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย ที่จำเป็นต้องตระหนักและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ จึงจะสามารถใช้เทคโนโลยีที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียนในยุคดิจิทัล (สุกัญญา เข้มซ้อย, 2560, น. 174)

ครูผู้มีความรู้และทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียนและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูมากกว่าความสามารถในการใช้เทคโนโลยีปัญหาคือครูรู้จักเทคโนโลยีดีแค่ไหนและรู้จักที่จะนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใดเทคโนโลยีเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างมากมายรูปแบบของการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้สอนและผู้เรียนเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ (สุกัญญา เข้มซ้อย, 2562 : 42) จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังมีช่องว่างงานวิจัยที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ การขาดการศึกษาในบริบทของอาชีวศึกษาเอกชนโดยเฉพาะวิทยาลัยเทคโนโลยีที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสถานศึกษาสาธารณะ การขาดการประเมินความต้องการจำเป็นอย่างเป็นระบบด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมก่อนการพัฒนารูปแบบ การขาดการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน การขาดรูปแบบการพัฒนาที่เป็นระบบและมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องแทนการอบรมระยะสั้น การขาดการวัดผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม การขาดการบูรณาการทฤษฎีกับแนวปฏิบัติที่นำไปใช้ได้จริง การขาดการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศมาปฏิบัติในระดับสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และการขาดการศึกษาในสถานการณ์หลังวิกฤตโควิด-19 ที่ครูต้องปรับตัวสู่การเรียนรู้แบบผสมผสาน การวิจัยครั้งนี้จึงมีความจำเป็นในการเติมเต็มช่องว่างเหล่านี้โดยพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูที่เป็นระบบ ครบวงจร สามารถวัดผลได้จริง และเหมาะสมกับบริบทของอาชีวศึกษาเอกชนและสถานการณ์ปัจจุบัน

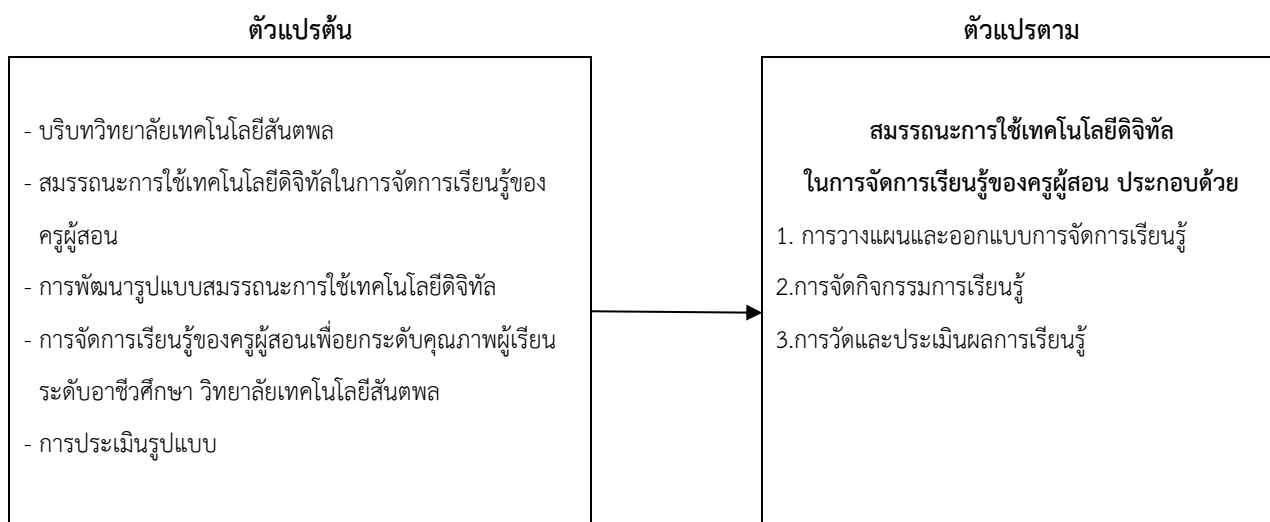
จากเหตุผลที่กล่าวไปข้างต้น การจะส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูได้นั้นจำเป็นที่จะต้องอาศัยรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพเข้ามาช่วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นนอกรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล โดยผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบ จาก ทิศนา ขัมมณี (2557: 8) ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) แนวคิด ทฤษฎี 4) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

แผนผังที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์และคุณค่าของการวิจัย

1. มีรูปแบบการบริหารที่เป็นรูปธรรมและทันสมัย วิทยาลัยฯ จะได้รับ รูปแบบการบริหารจัดการ ที่ชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบทของการศึกษาในยุคดิจิทัล (Digital Era) ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้จริง
2. การเป็นสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างเข้มแข็ง จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจและความสามารถในการแข่งขันของวิทยาลัยฯ ในการดึงดูดทั้งครูและนักเรียนที่มีคุณภาพ

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ของ Heneman, Schwab, Fossum, & Dyer (1983 : 66) การพัฒนาบุคลากร (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารทรัพยากรมนุษย์) ควรถูกมองว่าเป็น ระบบย่อย (Subsystem) ที่เชื่อมโยงและสนับสนุน เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร (Organizational Strategic Goals) สรุปสาระสำคัญของแนวคิด แนวคิดหลักเน้นไปที่การสร้างความสำเร็จเชื่อมโยงระหว่างการตัดสินใจด้านทรัพยากรมนุษย์ (รวมถึงการพัฒนาบุคลากร) กับวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ โดยมีองค์ประกอบหลัก

ที่สำคัญคือ: การวางแผนทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Human Resource Planning) การพัฒนาบุคลากรไม่ใช่กิจกรรมที่ทำโดดเดี่ยว แต่ต้องมาจากความเข้าใจในทิศทางและกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้มั่นใจว่าบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาจะมีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จและความต้องการขององค์กร การพัฒนาบุคลากรควรถูกออกแบบมาเพื่อ ลดช่องว่าง (Gap) ระหว่างทักษะปัจจุบันของพนักงานกับทักษะที่จำเป็นในอนาคตตามกลยุทธ์ของธุรกิจ เช่น หากองค์กรมีกลยุทธ์ที่จะขยายตลาดใหม่ การพัฒนาบุคลากรควรเน้นทักษะด้านภาษาหรือความเข้าใจในวัฒนธรรมตลาดนั้น ๆ การบูรณาการ (Integration) การพัฒนาบุคลากรต้องบูรณาการเข้ากับระบบ HRM อื่น ๆ เช่น การสรรหา การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการจ่ายค่าตอบแทน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยรวม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นุชรีภรณ์ จันทรสิงห์ และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ (2561) พบว่า ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก โดยใช้ในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน ใช้ค้นหาและสืบค้นผ่านระบบเครือข่าย และใช้ในการพัฒนาตนเองผ่านระบบเครือข่าย รวมถึงครูผู้สอนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียนได้รวมถึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการประเมินผลผู้เรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ดังนี้

ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล โดยการสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร / กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 40 คน วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพและความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบตอบสนองคู่ (Dual Response) คำถามทุกรายการมีค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1-15 มีนาคม 2567 จำนวน 40 ฉบับ ได้ตอบกลับมาจำนวน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและภาพรวมแล้ว แปลความหมายเทียบกับเกณฑ์เพื่อวิเคราะห์สภาพของสมรรถนะ และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยคำนวณค่าดัชนี $PNI_{modified}$

ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล โดยการสัมภาษณ์วิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ประกอบด้วย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ระดับอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 3 ประเด็น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้วยตนเอง ในเดือนมีนาคม 2567

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แนวคิดของ Miles โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การทบทวนข้อมูล (Data Reduction) 2) จัดระเบียบข้อมูล (Data Display) และ 3) หาข้อสรุปและการตีความ (Conclusion and Interpretation)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ยกร่างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล มีรายละเอียดดังนี้

1.1. นำผลจากการศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของสมรรถนะดิจิทัลจากขั้นตอนที่ 1 เพื่อยกร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

1.2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

1.3. สรุปลักษณะโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

1.4. ยกร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

2. ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

2.1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ระดับอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่า IOC เท่ากับ 0.60 - 1.00

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิแล้วส่งร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี และแบบประเมินร่างรูปแบบให้ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการประเมิน จากนั้นผู้วิจัยรับผลการประเมินและรับฟังข้อเสนอในการปรับปรุงรูปแบบด้วยตนเอง ในเดือนเมษายน 2567

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเทียบกับเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ปีการศึกษา 2567 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลการประเมินสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน คือ ครูวิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ที่ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คำถามทุกรายการมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 ได้ค่าความเที่ยงของสภาพที่เป็นจริงเท่ากับ 0.87 และได้ค่าความเที่ยงของสภาพที่คาดหวังเท่ากับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยการส่งแบบประเมินไปยังกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 15-19 มีนาคม 2567 จำนวน 40 ฉบับ ได้ตอบกลับมาจำนวน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 2) เก็บข้อมูลคุณภาพผู้เรียน ปีการศึกษา 2567 จากครูผู้รับผิดชอบงานการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าความถี่(Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและคำนวณค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและภาพรวมแล้วเทียบกับเกณฑ์

3.2 ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับวิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนวิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คำถามทุกรายการมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยผู้วิจัยส่งลิงก์แบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา ให้แก่ครูผู้สอนวิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล เพื่อทำแบบสอบถามแบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าความถี่(Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเทียบกับเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	19	47.50
หญิง	21	52.5
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	36	90
ปริญญาโท	4	10
รวมทั้งสิ้น	40	100

จากตารางที่ 1 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 40 คน เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นเพศชายจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 เพศหญิง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

สมรรถนะ	สมรรถนะที่เป็นจริง			สมรรถนะที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.62	0.63	มาก	4.75	0.41	มากที่สุด
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.56	0.68	มาก	4.77	0.43	มากที่สุด
การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	3.72	0.65	มาก	4.83	0.33	มากที่สุด
รวม	3.63	0.65	มาก	4.78	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 สมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี ในภาพรวมพบว่า สมรรถนะที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.63, \sigma = 0.65$) และมีสมรรถนะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78, \sigma = 0.39$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของสมรรถนะที่เป็นจริง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น ของสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

สมรรถนะ	ค่าเฉลี่ยของ สมรรถนะที่ เป็นจริง (D)	ค่าเฉลี่ยของ สมรรถนะที่ คาดหวัง(I)	PNI _{modified}	ลำดับ
การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.62	4.75	0.31	2
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.56	4.77	0.33	1
การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	3.72	4.83	0.30	3

จากตารางที่ 3 พบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.30-0.33 สามารถเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้($PNI_{modified}=0.33$) ลำดับที่ 2 การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified}=0.31$) ลำดับที่ 3 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{modified}=0.30$)

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ ความมีประโยชน์ และความถูกต้อง ครบคลุม และภาพรวมร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

สมรรถนะ	μ	σ	ระดับ
ความเป็นไปได้	4.82	0.20	มากที่สุด
ความมีประโยชน์	4.90	0.16	มากที่สุด
ความถูกต้อง ครบคลุม	4.83	0.22	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	4.85	0.19	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.19$) เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 2 ความเป็นประโยชน์ ($\mu=4.90$, $\sigma = 0.16$) และด้านที่ 3 ความถูกต้อง ครบคลุม ($\mu=4.83$, $\sigma=0.22$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 ความเป็นไปได้ ($\mu=4.82$, $\sigma=0.20$)

3. ผลการประเมินสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล หลังจากทดลองใช้รูปแบบ

ตารางที่ 5 ผลหลังจากทดลองใช้รูปแบบแล้ว ในภาพรวม สมรรถนะดิจิทัลในการ จัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี

สมรรถนะ	μ	σ	ระดับ
การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.69	0.32	มากที่สุด
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.73	0.34	มากที่สุด
การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	4.71	0.31	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	4.71	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า หลังจากทดลองใช้รูปแบบแล้ว ในภาพรวม สมรรถนะดิจิทัลในการ จัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.32$)

ตารางที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ปีการศึกษา 2567

ตัวบ่งชี้	ร้อยละของเป้าหมาย ของสถานศึกษา	ร้อยละของผู้เรียน ที่มี คุณภาพ เป็นไปตาม เป้าหมาย ของสถานศึกษา	ระดับคุณภาพ
1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย เจตคติ)			ดีเยี่ยม
1.1.ความรู้ มีทักษะ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ	80	86.34	ดีเยี่ยม
1.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	80	82.54	ดีเยี่ยม
1.3 ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม	80	80.56	ดีเยี่ยม
1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร	80	84.20	ดีเยี่ยม
1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	80	78.56	ดีมาก
1.6 คุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง	90	90.00	ดีเยี่ยม
1.7 การพัฒนาตนเองและความพร้อมต่อการ เปลี่ยนแปลง	80	86.21	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการสรุป SAR ปีการศึกษา 2567 ในมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้ พบว่า อยู่ในระดับดีเยี่ยมทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นตัวบ่งชี้ที่ 1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับดีมาก และยังพบว่า ในปีการศึกษา 2567 ในด้านของคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (V-NET) ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 สูงกว่าปีการศึกษา 2566

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี

2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอนวิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน โดยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะมีรายละเอียดดังนี้

ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\mu=4.85$, $\sigma= 0.19$)

หลังจากทดลองใช้รูปแบบแล้ว ในภาพรวม สมรรถนะดิจิทัลในการ จัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu=4.71$, $\sigma= 0.32$)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "การพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567" มีประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1. สภาพและความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อุดรธานี จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ในภาพรวมมีสภาพจริงอยู่ในระดับมาก มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และลำดับที่ 3 การวางแผนและออกแบบการจัดการผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้ครูผู้สอนจะมีสมรรถนะดิจิทัลอยู่ในระดับที่ดีแล้ว แต่ยังมีช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ กับสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ครูผู้สอนต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยครูในยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2562) ที่กล่าวว่า ครูผู้มีสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียนและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู การที่ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด แสดงให้เห็นว่าครูต้องการพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นุชริภรณ์ จันทร์สิง และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนิน สวัสดิ์, 2561) ที่พบว่า ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก โดยใช้ในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน ใช้ค้นหาและสืบค้นผ่านระบบเครือข่าย และใช้ในการพัฒนาตนเองผ่านระบบเครือข่าย รวมถึงครูผู้สอนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียนได้

2. การพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.19$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านกระบวนการที่เป็นระบบและรอบด้าน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์และประเมินความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ซึ่งทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพลอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การที่รูปแบบได้สังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของ (Heneman, Schwab, Fossum, & Dyer, 1983) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับในวงการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ทำให้รูปแบบมีพื้นฐานทางทฤษฎีที่มั่นคงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ (McClelland, 1973) เกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency) ที่เน้นการพัฒนาความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การประเมินสมรรถนะครูเพื่อกำหนดสมรรถนะที่ต้องรับการพัฒนา การกำหนดวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมกับพฤติกรรมข้อบ่งชี้และทักษะที่ต้องพัฒนา การกำหนดวิธีการพัฒนาและระยะเวลา การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะตามที่กำหนด และการนิเทศให้คำปรึกษาเมื่อครูนำผลที่ได้รับจากการพัฒนาไปจัดการเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ครอบคลุมและเป็นระบบ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 เป้าหมายที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่เน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งในด้านทุนมนุษย์และสภาพแวดล้อม การที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง แสดงให้เห็นถึงความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Feasibility) ของรูปแบบ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รูปแบบสามารถนำไปประยุกต์ใช้

ในสถานศึกษาอื่นๆ ได้ โดยปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ (2563) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ที่พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริงในโรงเรียน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล

จากผลการวิจัยพบว่า หลังจากทดลองใช้รูปแบบแล้ว ในภาพรวม สมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.32$) และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ความสำเร็จในการทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวอาจเนื่องมาจากหลายปัจจัย ประการแรก การที่รูปแบบได้พัฒนาจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นที่แท้จริงของครู ทำให้กิจกรรมการพัฒนาตรงกับความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ประการที่สอง กระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ เริ่มจากการประเมินสมรรถนะครู กำหนดวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม ดำเนินการพัฒนา และนิเทศติดตามให้คำปรึกษา ทำให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและครบวงจร สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาคณาจารย์ที่เน้นการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ประการที่สาม การที่มีการนิเทศให้คำปรึกษาภายหลังการครุณาความรู้ไปประยุกต์ใช้ ทำให้ครูได้รับข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และสามารถปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของชไมพร ศรีสุราช (2557) ที่กล่าวว่า ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ต้องพัฒนาทักษะด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี AI เพื่อให้สามารถชี้แนะและส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ฉันทนา ปาปัดถา และคณะ, 2564) เรื่อง การสังเคราะห์และพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลครูอาชีวศึกษาเพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่พบว่า การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูอาชีวศึกษาส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บัวสุวรรณ และวรรณวิศา สืบบุญศรีคล้ายจำแลง, 2562) เรื่อง ทักษะครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่พบว่า ครูที่มีทักษะดิจิทัลสามารถจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. วิทยาลัยควรมีการประยุกต์ใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ให้เข้ากับบริบทของวิทยาลัยแต่ละแห่งเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. หากนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสันตพล ไปใช้ควรให้ความสำคัญในการนิเทศ กำกับ ติดตามดูแลเพื่อให้เกิดผลตามที่มีมุ่งหวังอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา
2. ศึกษาการพัฒนารูปแบบการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอนที่เป็น Best Practice ของวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ หรือ วิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุด ที่ผ่านการวิจัย ทดลอง หรือมีประสบการณ์ต่อเนื่องจนสามารถพิสูจน์ได้ว่านำไปสู่ความสำเร็จหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ
3. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้องค์ประกอบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- บัวสุวรรณ และสืบสุรณม์ คล้ายจำแลง, ว. (2562). ทักษะครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2.
- ฉันทนา ปาปัดถา และคณะ. (2564). การสังเคราะห์และพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลครูอาชีวศึกษาเพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย 4.0.
- ทิตนา แชมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 21). สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัทชลิตา บุตรดีวงศ์. (2561). การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน แสนสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 [การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2561). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วนิดา แมนย่า, วิลาวัลย์ สมยาโรน, ศรีณยู หมื่นเดช และชไมพร ศรีสุราช. (2557). เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 5(ฉบับพิเศษ), 195–207.
- ศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อยกระดับ คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการยุทธศาสตร์ชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี 2562. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุกัญญา แชมซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Heneman, H. G., Schwab, D. P., Fossum, J. A., & Dyer, L. D. (1983). PERSONNEL/HUMAN RESOURCE MANAGEMENT. Irwin.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for "intelligence." AMERICAN PSYCHOLOGIST, 28(1), 1–14. <https://doi.org/10.1037/h0034092>

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่
วิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี ปีการศึกษา 2567

A Study of Factors Influencing The Retention of Teachers and Staff at
Nonthaburi College of Technology in The Academic Year 2024

ลักษณชนากาญจน์ อินทร์จ่อหอ

Luckchanakarn Inchorhor

วิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี

Nonthaburi Technology College

Corresponding Author E-mail: rattana.inc@gmail.com

Received: 10 Dec 2025

Revised: 25 Dec 2025

Accepted: 26 Dec 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่ วิทยาลัยเทคโนโลยี นนทบุรี ปีการศึกษา 2567 2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่ วิทยาลัย เทคโนโลยีนนทบุรี ปีการศึกษา 2567 ประชากร คือ ครู จำนวน 51 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 18 คน รวม 69 คน โดยใช้วิธีการสุ่ม แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของครูและบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านลักษณะงาน รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ด้านภาวะผู้นำและการบริหาร ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามลำดับ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการคงอยู่ พบว่า ปัจจัยทั้งหมดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจคงอยู่ใน ระดับสูงมาก ($r = 0.81, p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ มากที่สุดคือ ด้านลักษณะงาน ($\beta = 0.42, p < .01$) รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\beta = 0.35, p < .01$) ด้านภาวะผู้นำ และการบริหารจัดการ ($\beta = 0.30, p < .01$) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ($\beta = 0.25, p < .05$) และด้านการประเมินผลการ ปฏิบัติงาน ($\beta = 0.18, p < .05$) ส่วนด้านความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ($\beta = -0.12$) และด้านสภาพแวดล้อมในการ ทำงาน ($\beta = -0.08$) ไม่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพล, ความคงอยู่, อาจารย์และเจ้าหน้าที่

Abstract

This research aimed 1) to study the factors influencing the retention of teachers and staff at Nonthaburi Technological College in the 2024 academic year, and 2) to analyze the relationship between these influencing factors and the retention of teachers and staff at Nonthaburi Technological College in the 2024 academic year. The population consisted of 51 teachers and 18 staff members. The sample comprised 69 teachers and staff members combined, selected using total population sampling. The research instrument was a questionnaire. Statistical analyses included percentages, means, standard deviations, Pearson correlation coefficients, and multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) In an overall, the factors affecting teacher and staff retention were at the highest level. When considering each dimension, the highest mean score was found in job characteristics followed by organizational culture, work-life balance, leadership and management, performance evaluation, compensation and benefits, and work environment, respectively. 2) Regarding the relationship between factors and retention, all factors showed a very high positive correlation with retention intention ($r = 0.81$, $p < .001$) with statistical significance. Multiple regression analysis revealed that the factors with the greatest influence on retention were: job characteristics ($\beta = 0.42$, $p < .01$), followed by organizational culture ($\beta = 0.35$, $p < .01$), leadership and management ($\beta = 0.30$, $p < .01$), compensation and benefits ($\beta = 0.25$, $p < .05$), and performance evaluation ($\beta = 0.18$, $p < .05$). However, work-life balance ($\beta = -0.12$) and work environment ($\beta = -0.08$) showed no statistically significant influence on teacher and staff retention.

Keyword: Factors Influencing, Retention, Teacher and Staff

บทนำ

ในปัจจุบัน สถานบันการศึกษาในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในระดับอาชีวศึกษา ที่ถือเป็นแหล่งบ่มเพาะนักเรียนนักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและทักษะเฉพาะทาง อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเอกชนคือ การขาดความมั่นคงในอาชีพของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งรวมถึงครูและเจ้าหน้าที่ การลาออกของบุคลากรเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อวิทยาลัยหลายด้าน ทั้งในเรื่องของความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของบุคลากร และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการสรรหาและฝึกอบรมบุคลากรใหม่ อนึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรนั้นมีความซับซ้อนและหลากหลาย เช่น ความพึงพอใจในงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ โอกาสในการพัฒนาตนเอง รวมถึงการได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจคงอยู่หรือลาออกของครูและเจ้าหน้าที่ (สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ, 2554, น. 133) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาเอกชนที่ต้องเผชิญกับสภาพธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง

วิทยาลัยเทคโนโลยีนอร์ทกรุงเทพในการทำงาน นอกจากจะเป็นสถาบันที่ผลิตบุคลากรด้านวิชาชีพแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งพัฒนาทักษะและเทคโนโลยีแก่ชุมชนและภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง วิทยาลัยฯ ได้จัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น สาขาช่างอุตสาหกรรม สาขาพาณิชยกรรม สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสาขาศิลปกรรม โดยมีการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียน

การสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงจากการฝึกงานในสถานประกอบการและการจัดโครงการความร่วมมือกับภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการดำเนินงานของวิทยาลัยฯ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนองค์กร ครูและบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ถือเป็นทรัพยากรที่มีค่าและสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จขององค์กร การมีครูและบุคลากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพต่างๆ จะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การพัฒนานักเรียน นักศึกษา และการสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบัน ปัจจุบัน วิทยาลัยเทคโนโลยีนอร์ทกรุงเทพประสบปัญหาการลาออกและการโยกย้ายของครูและบุคลากรที่มีความสามารถ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ รวมถึงการดำเนินงานตามภารกิจของสถาบัน การสูญเสียบุคลากรที่มีคุณภาพไม่เพียงแต่ทำให้เกิดต้นทุนในการสรรหาและพัฒนาบุคลากรใหม่เท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อขวัญกำลังใจของบุคลากรที่เหลืออยู่ และภาพลักษณ์ขององค์กรในระยะยาว ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของครูและบุคลากรในวิทยาลัยเทคโนโลยีนอร์ทกรุงเทพ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายสามารถเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจคงอยู่หรือลาออกของบุคลากร และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน การปรับปรุงระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการ การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร และการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เพื่อรักษาครูและบุคลากรที่มีคุณภาพให้คงอยู่กับองค์กร อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษานี้ ยังสามารถเป็นแนวทางสำหรับสถาบันการศึกษาวิชาชีพอื่นๆ ในการพัฒนานโยบายและมาตรการเพื่อรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ รวมถึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยและพัฒนาในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถาบันการศึกษาต่อไป

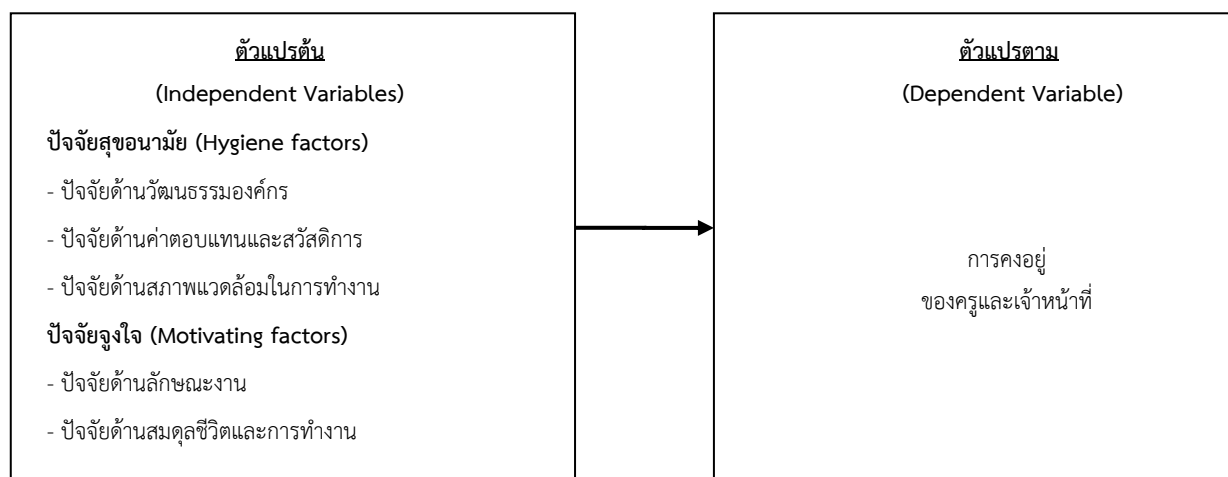
จากความความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในตำแหน่งหัวหน้างานบริหารทรัพยากร ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่วิทยาลัยเทคโนโลยีนอร์ทกรุงเทพ ปีการศึกษา 2567 เพื่อทราบถึงแนวทางการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาการลาออกและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเกิดความต้องการทำงานกับวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ และเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่ วิทยาลัยเทคโนโลยีนอร์ทกรุงเทพ ปีการศึกษา 2567

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งได้ดำเนินการตามกรอบ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยสุขอนามัยและปัจจัยจิตใจไม่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่วิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี ปีการศึกษา 2567
2. ปัจจัยสุขอนามัยและปัจจัยจิตใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่วิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี ปีการศึกษา 2567

แนวคิด / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง**ความหมายของการคงอยู่ของบุคลากร**

ปริดา กงกัญญา (2556) ได้ให้ความหมายของการคงอยู่ คือ การที่บุคลากร หรือ พนักงาน คนนั้นมีความพึงพอใจและต้องการที่จะทำงานต่อไปในองค์กรด้วยความรู้สึกรักที่เต็มใจและสมัครใจ โดยไม่ต้องการลาออกหรือโยกย้ายงานในอนาคต

ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2542) กล่าวว่า การคงอยู่ในองค์กรนั้น หมายถึง การดูแลและธำรงรักษาพนักงานที่ผ่านการสรรหาและการคัดเลือกมาเป็นสมาชิกคนหนึ่งขององค์กร แล้วนั้นให้มีความรู้สึกพึงพอใจและอยากทำงานรวมถึงการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ลาออก

สุธิดา โดพันธานนท์ (2549) การคงอยู่ในองค์กร หมายถึง การที่พนักงานมีความมั่นใจที่จะปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรเป็นระยะเวลาที่นานมากที่สุดเท่าที่พนักงานจะทำได้ และ ณ ขณะปัจจุบันยังไม่มีความตั้งใจที่จะลาออกจากองค์กร

วรารัตน์ บุญณสะ (2550, อ้างถึงใน กรรณิการ์ เกตทอง, 2559) กล่าวว่า การคงอยู่ในงานของพนักงานนั้น คือ ความสามารถขององค์กรในการที่จะธำรงรักษาพนักงานและการที่มีพนักงานคงอยู่กับองค์กรเป็นจำนวนมากนั้นสามารถใช้เป็นข้อมูลที่บ่งชี้ได้ว่าองค์กรนั้นมีประสิทธิภาพด้านการบริหารและจัดการทรัพยากรบุคคล ที่สามารถทำให้พนักงานพึงพอใจและเพิ่มผลผลิตทางด้านการงานให้กับองค์กรอีกด้วย

จากความหมายของการคงอยู่ในองค์กรดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถ กล่าวสรุปได้ว่า การคงอยู่ในองค์กร หมายถึง การที่พนักงานเลือกที่จะอยู่ในองค์กรและปฏิบัติงาน ปัจจุบันที่ทำอยู่ของตนอย่างเต็มใจและสมัครใจ รวมทั้งตัวพนักงานเองยังไม่มีความตั้งใจที่จะลาออก จากงานปัจจุบัน หรือต้องการโยกย้ายงานในอนาคต

ทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮิร์ซเบิร์ก (Two Factor Theory)

สุธรรม รัตนโชติ (2552) ได้ศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของบุคคล เขาได้ศึกษาถึงความต้องการของคนในองค์กรหรือการจูงใจจากการทำงานโดยเฉพาะเจาะจง โดยศึกษาว่าคนเราต้องการอะไรจากงาน คำตอบก็คือ บุคคลต้องการความสุขจากการทำงาน ซึ่งสรุปได้ว่า ความสุขจากการทำงานนั้น เกิดมาจากความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจในงานที่ทำ โดยความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจในงานที่ทำนั้น ไม่ได้มาจากกลุ่มเดียวกัน แต่มีสาเหตุมาจากปัจจัยสองกลุ่ม คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivational Factors) และปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยสุขอนามัย (Maintenance or Hygiene Factors)

ปัจจัยจูงใจ (Motivational Factors)

เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานที่ปฏิบัติ เป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความพึงพอใจให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย

1. ความสำเร็จในงานที่ทำของบุคคล (Achievement) หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้น และประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพอใจและปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น ๆ

2. การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากผู้มาขอรับคำปรึกษา หรือจากบุคคลในหน่วยงาน การยอมรับนี้อาจอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย แสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือการการยอมรับในความสามารถ

3. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The Work Itself) หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ท้าทายให้ลงมือทำ หรืองานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้อิสระตั้งแต่ต้นจนจบ

4. ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่

5. ความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง ได้รับเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของบุคคลในองค์กร การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่ม หรือได้รับการฝึกอบรม

ปัจจัยค่าจูงหรือปัจจัยสุขอนามัย (Maintenance or Hygiene Factors)

ปัจจัยที่ค่าจูงให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์กร บุคคลในองค์กรอาจจะเกิดความไม่ชอบงาน ได้แก่

1. เงินเดือน (Salary) หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือน ในหน่วยงานนั้น ๆ

2. โอกาสได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility of Growth) หมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงาน และได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพ

3. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relation Superior) หมายถึง กิริยาหรือวาจา ที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

4. สถานะทางอาชีพ (Status) หมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับของสังคมมีเกียรติมีศักดิ์ศรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากร คือ ครู จำนวน 51 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 18 คน ของวิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี รวมจำนวนทั้งหมด 69 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่ วิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี ปีการศึกษา 2567 ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามเกณฑ์การของลิเกอร์ท (Likert, 1967) ในการพิจารณาว่าอยู่และเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อบริการที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในระดับใด จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความพึงพอใจของครูและเจ้าหน้าที่

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำความรู้ที่ได้มาออกแบบและสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามที่ได้ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ 1) ดร.โรจนะ ภิรมย์ ตำแหน่งผู้อำนวยการ 2) อาจารย์รัตนวุธ บุญเทียบ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และ 3) อาจารย์สุกรี จำยพอคร ตำแหน่งที่ปรึกษาด้านงานแผนงานและความร่วมมือ มี IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

5. หาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ จำนวน 30 ชุดกับครูและเจ้าหน้าที่ เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการ และมีความเหมาะสมหรือไม่ จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984) ได้ผลลัพธ์ค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดี

6. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม

7. นำแบบสอบถามไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างโดยจัดทำให้อยู่ในรูปของแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ด้วยเครื่องมือ Google Forms

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยในนามหัวหน้างานบริหารทรัพยากรได้ทำการชี้แจงรายละเอียดของตัวงานวิจัยให้ครูและเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยเทคโนโลยีสินทบุรี ได้ทราบถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ พร้อมชี้แจงว่าการตอบแบบสอบถามงานวิจัยครั้งนี้ จะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อการประเมินผลการทำงานของบุคลากร

2. ครูและเจ้าหน้าที่ทุกคนทำแบบสอบถามความพึงพอใจผ่านลิงก์ Google Forms ที่ผู้วิจัยให้สแกน จาก QR Code ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน - 30 มิถุนายน 2567

3. ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้ซึ่งอยู่ในรูปแบบรายงานของโปรแกรม Microsoft Excel ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าร้อยละ (Percentage) - ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป
2. ค่าเฉลี่ย (μ)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)
5. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
6. การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสุขอนามัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในภาพรวมด้านวัฒนธรรมองค์กร

ที่	รายละเอียด	μ	σ	แปลผล
1.	ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.78	0.46	มากที่สุด
2.	ด้านค่าตอบแทนสวัสดิการ	4.79	0.47	มากที่สุด
3.	ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน	4.57	0.79	มากที่สุด
รวม		4.71	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสุขอนามัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.71$, $\sigma=0.57$) ประเด็นสูงสุดคือ ด้านค่าตอบแทนสวัสดิการ ($\mu=4.78$, $\sigma=0.46$) รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\mu=4.80$, $\sigma=0.41$) และน้อยที่สุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ($\mu=4.65$, $\sigma=0.66$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจิตที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในภาพรวม

ที่	รายละเอียด	μ	σ	แปลผล
1.	ด้านลักษณะงาน	4.62	0.63	มากที่สุด
2.	ด้านสมดุลชีวิตและการทำงาน	4.00	0.58	มาก
3.	ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.79	0.47	มากที่สุด
4.	ด้านภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ	4.86	0.34	มากที่สุด
รวม		4.57	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจิตที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.57$, $\sigma=0.50$) ประเด็นสูงสุดคือ ด้านภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ ($\mu=4.86$, $\sigma=0.39$) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\mu=4.79$, $\sigma=0.47$) และน้อยที่สุดคือ ด้านสมดุลชีวิตและการทำงาน ($\mu=4.00$, $\sigma=0.58$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	r	P-Value	Sig
คะแนนรวมของปัจจัยทั้งหมด	ความตั้งใจคงอยู่	0.81	< 0.001	.01

จากตารางที่ 3 วิเคราะห์ได้คือ ค่า r ที่สูงและเป็นบวก (0.81) บ่งชี้ว่า เมื่อคะแนนความพึงพอใจในปัจจัยต่าง ๆ สูงขึ้น ความตั้งใจที่จะคงอยู่ของบุคลากรมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นอย่างมากเช่นกัน ค่า P-Value ที่น้อยกว่า 0.001 แสดงว่าความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4 ค่าการถดถอยพหุคูณในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่า	การแปลผล
	Beta (β)	P-Value (Sig.)	
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	0.35	<0.1	มีอิทธิพลเชิงบวกสูง
ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	0.25	<0.05	มีอิทธิพลเชิงบวก
ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	-0.08	0.45	ไม่มีอิทธิพล
ด้านลักษณะงาน	0.42	<0.01	มีอิทธิพลเชิงบวกสูงมาก
ด้านสมดุลชีวิตและการทำงาน	-0.12	0.32	ไม่มีอิทธิพล
ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	0.18	<0.05	มีอิทธิพลเชิงบวก
ด้านภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ	0.30	<0.01	มีอิทธิพลเชิงบวก

จากตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่มากที่สุดคือด้านลักษณะงาน ($\beta=0.42$) รองลงมาเป็นด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\beta=0.35$) ด้านภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ ($\beta=0.30$) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ($\beta=0.25$) และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\beta=0.18$) ล้วนมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการคงอยู่ของบุคลากรด้วย

เช่นกัน ในทางตรงกันข้ามพบว่า ปัจจัยด้านสมดุลชีวิตและการทำงาน ($\beta=-0.12$) และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\beta=0.08$) ไม่มีอิทธิพลต่อการ คงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่ วิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี ปีการศึกษา 2567 พบว่า ปัจจัยทั้งหมดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคงอยู่ของบุคลากร ($r=0.81$, $p<0.001$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg's Two-Factor Theory) ที่แบ่งปัจจัยในการทำงานออกเป็นปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene Factors) และปัจจัยจูงใจ (Motivating Factors) โดยปัจจัยจูงใจมักจะส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงาน ดังผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยจูงใจหลายด้านมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สลธิพร เขาวนชัย (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (r) เท่ากับ 0.816 ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภณทิลา ธนกิจธวัช (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจอยู่ในงานของครูโรงเรียนเอกชนในระบบที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (r) เท่ากับ 0.837 ต่างชี้ให้เห็นว่าปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคงอยู่ของบุคลากร ซึ่งเป็นการยืนยันความสำคัญของปัจจัยเหล่านี้ในบริบทของโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือด้านลักษณะงาน ($\beta=0.42$) สอดคล้องกับทฤษฎีของเฮิร์ซเบิร์กที่เน้นปัจจัยจูงใจเป็นหลัก นอกจากนี้งานวิจัยของ ภณทิลา ธนกิจธวัช (2565) ยังพบว่า ด้านวัฒนธรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงเป็นอันดับสอง ($\beta=0.35$) เช่นกัน

จากผลการศึกษาอีกด้านหนึ่งพบว่า ปัจจัยด้านสมดุลชีวิตและการทำงาน และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของเฮิร์ซเบิร์ก ที่จัดปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene Factors) ซึ่งหากมีไม่เพียงพอจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ แต่ไม่ได้เป็นปัจจัยหลักที่กระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจในระดับสูงจนตัดสินใจคงอยู่

โดยสรุปแล้ว การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูและเจ้าหน้าที่ วิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี ปีการศึกษา 2567 ยืนยันได้ว่า การคงอยู่ของบุคลากรในองค์กรนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานด้านสภาพแวดล้อม แต่ปัจจัยจูงใจที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงาน และวัฒนธรรมองค์กร เป็นกุญแจสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความผูกพันและความตั้งใจที่จะอยู่ต่อของครูและเจ้าหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในบริบทเดียวกันที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของปัจจัยเหล่านี้ ดังนั้น องค์กรควรให้ความสำคัญกับการออกแบบงานให้มีความหมายและมีความท้าทาย สร้างวัฒนธรรมที่เปิดรับและส่งเสริมการมีส่วนร่วม รวมถึงการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานและรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์กรควรออกแบบงานให้บุคลากรได้ใช้ทักษะความสามารถอย่างเต็มที่ มอบหมายงานที่หลากหลายและเปิดโอกาสให้มีอิสระในการตัดสินใจ เพื่อเพิ่มความพึงพอใจและความผูกพันกับงาน
2. องค์กรควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมการสื่อสารแบบเปิดกว้าง และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้บุคลากรรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร
3. ผู้บริหารควรความสามารถด้านทักษะการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การให้คำแนะนำ และการสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา
4. ทบทวนระบบค่าตอบแทนและการประเมินผล โดยพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างเงินเดือนและสวัสดิการให้มีความเป็นธรรมและสามารถแข่งขันได้ รวมถึงพัฒนาระบบการประเมินผลที่โปร่งใส
5. องค์กรสนับสนุนให้พนักงานสามารถรักษาสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมด้วย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อทำความเข้าใจถึงเหตุผล และความรู้สึกเบื้องหลังของบุคลากรในประเด็นที่งานวิจัยเชิงปริมาณไม่สามารถเข้าถึงได้เช่น ความหมายของ "ลักษณะงานที่ดี" ในมุมมองของบุคลากรแต่ละคน
2. เพิ่มตัวแปรด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากร เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ความพึงพอใจในงาน และโอกาสในการพัฒนาตนเอง
3. ควรมีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) เพื่อดูว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อปัจจัยอื่น ๆ ใน เช่น การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ดีจะส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมองค์กรอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ เกตทอง. (2559). *สาเหตุและแนวโน้มการลาออก/โอนย้ายของข้าราชการในหน่วยงานวิชาการ: กรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)* [วิทยานิพนธ์ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สิริวิทยาสาสน.
- บุญเชิด ภิญโญนนท์พงศ์. (2543). *การวัดและประเมินผลการศึกษาทฤษฎีและประยุกต์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). อักษรเจริญทัศน์.
- ปรีดา กงัญญา. (2556). *การศึกษาความตั้งใจคงอยู่ในงานการสร้างอัตลักษณ์แห่งตน วัฒนธรรมองค์กรลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิตในการทำงานของผู้บริหารกลุ่มบริษัทผู้ผลิตและจัดจำหน่ายยาแผนปัจจุบันและเครื่องสำอางแห่งหนึ่ง* [วิทยานิพนธ์ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัณฑิลา ธนกิจวัช. (2565). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจคงอยู่ในงานของครูโรงเรียนเอกชนในระบบที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รวีวรรณ ชินตระกูล. (2535). *การทำวิจัยทางการศึกษา*. ที.พี. พรินท์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). บุญศิริการพิมพ์.
- สถิพร เขาวนชัย. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดพิษณุโลก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. ประสานการพิมพ์.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2554). *พัฒนาการเติบโตเพื่อองค์กรที่เป็นเลิศด้วย Talent Management By Competency-Based Career Development and Succession Planning*. บริษัท พรินท์ซิติ.
- สุธรรม รัตนโชติ. (2552). *พฤติกรรมองค์กรและการจัดการ*. ท็อป.
- สุธิดา โดพันธานนท์. (2549). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในองค์กรของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มพนักงานมหาวิทยาลัยโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ* [วิทยานิพนธ์ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Likert, R. (1967). The method of constructing an attitude scale. In M. Fishbein (Ed.), *Attitude theory and measurement* (pp. 90–95). Wiley & Sons.

ระบบการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ

A Support and Care System for Enhancing Happy Learning Among
Students of Mary Business Administration Technology College

สมยศ ชินโคตร¹ ณัฐชาทิพย์ พูนน้อย²

Somyot Chinakot¹ Natchayatip Poonnoi²

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Isan

Corresponding Author E-mail: qr.mewsic39@gmail.com

Received: 10 Dec 2025

Revised: 25 Dec 2025

Accepted: 26 Dec 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ 2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบการดูแลช่วยเหลือกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ และ 4) เพื่อศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียน นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ และส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจปีการศึกษา 2568 จำนวน 345 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's product moment correlation coefficient) วิเคราะห์การถดถอย พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน ทางบวกในระดับสูง (0.971) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ระบบการดูแลช่วยเหลือด้านการรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล (x_1) ด้านการคัดกรองนักเรียนนักศึกษา (x_2) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษา (x_3) และด้านการส่งต่อนักเรียน นักศึกษา (x_5) ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขนักเรียน นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ระบบการดูแลช่วยเหลือ, การเรียนรู้อย่างมีความสุข, นักเรียน นักศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the level of opinions regarding the student support system, 2) study the level of opinions regarding happy learning among students, 3) study the relationship between the student support system and happy learning among students, and 4) study the impact of the student support system on happy learning among students at Mary Business Administration Technological College. The data collection instrument was a questionnaire divided into three parts: Part 1 concerned the general characteristics of the student's respondent; Part 2 concerned opinions regarding the student support system at Mary Business Administration Technological College; and Part 3 concerned opinions regarding happy learning among students. The sample consisted of 345 students from Mary Business Administration Technological College, academic year 2025. The statistical analyses included percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and regression analysis, Stepwise multiple regression analysis.

Research revealed the following findings 1) Overall opinions regarding the student support system were at a high level. 2) Overall opinions regarding students' happy learning were also at a high level. 3) The overall relationship between the student support system and students' happy learning at Mary Business Administration College of Technology was positively correlated at a high level (0.971), statistically significant at the .01 level. 4) The student support system, specifically regarding getting to know students individually (x1), student screening (x2), student development promotion (x3), and student referral (x5), significantly impacted students' happy learning at the .01 level.

Keywords: Student support system, Happy learning, Students

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่จัดขึ้น เพื่อการพัฒนานักเรียนให้นักเรียน เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียน นักศึกษาแล้ว ยังเป็นการป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ส่งผลดีต่อนักเรียน นักศึกษาในเชิงบวก (นัฏพันธ์ ดิศจิเรญ, 2565 : 321) ดังนี้ 1) ผู้ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา 2) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน นักศึกษาเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น 3) นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้ 4) นักเรียน นักศึกษาเรียนรู้อย่างมีความสุขและ 5) นักเรียน นักศึกษามีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (กรมสุขภาพจิต, 2551 : 76)

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ สร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต (สมาน อัสวภูมิ, 2560 : 2) การเรียนรู้อย่างมีความสุขเป็นความรู้สึก ความนึกคิดของนักเรียน นักศึกษา ที่แสดงพฤติกรรมในการเรียน มีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ความพึงพอใจ และความกระตือรือร้นความสนุกในขณะที่ดำเนินการเรียนการสอน เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน ต่อเพื่อน ต่อครู ต่อสภาพแวดล้อม ทำให้ความรู้เพิ่มมากขึ้นสามารถเรียบเรียงสิ่งที่เรียนรู้ ให้เป็นระเบียบ เพื่อให้สามารถเรียกกลับมาใช้ได้ตามที่ต้องการ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2559 : 19)

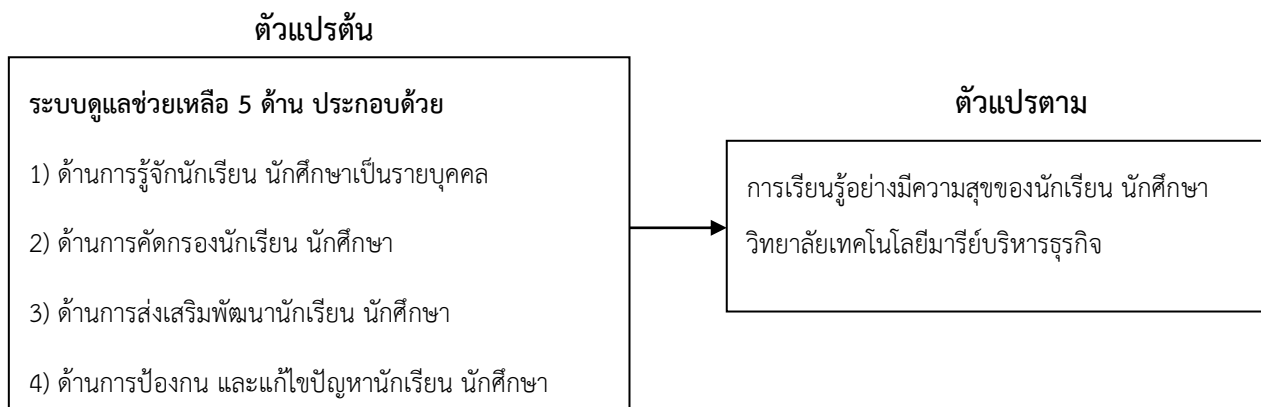
วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ จัดการศึกษาอาชีวศึกษา มีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน นักศึกษา ให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง อารมณ์ดี จิตใจแจ่มใสมีสติปัญญาดีเฉลียวฉลาด และมีบุคลิกภาพดี อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข นักเรียน นักศึกษามีค่านิยมด้านจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเคารพซึ่งกัน และกันมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และที่สำคัญคือการเรียนรู้ อย่างมีความสุข โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือที่ทุกคนมีส่วนร่วม ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ให้ส่งผลดีต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา จึงศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุข ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบการดูแลช่วยเหลือกับการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ
4. เพื่อศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือ และการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ อยู่ในระดับมาก
2. ระบบการดูแลช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ
3. ระบบการดูแลช่วยเหลือ ส่งผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบดูแลช่วยเหลือ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนในการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาผู้เรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. การเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกพอใจ รัก หรือชอบในสิ่งที่เรียน มีความสุขกับการลงมือทำ และเกิดการใฝ่รู้โดยธรรมชาติ โดยเน้นการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร ที่สำคัญคือการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งที่เรียน อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน
3. นักเรียน นักศึกษา หมายถึง นักเรียน นักศึกษาระดับ ปวช. และปวส. ที่ศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ ปีการศึกษา 2568
4. วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ หมายถึง วิทยาลัยอาชีวศึกษาคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลนครราชสีมาที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือ

อานนท์ นนทวัน (2551 : 5) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาหมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากสถานศึกษา

ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ, วราญ์ ราชนิยม และสาริยา ยอดวารี (2561 : 13) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนในด้านการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียน นักศึกษาเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขตลอดจนอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและปลอดภัย

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนในการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาผู้เรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข

Mayer (2006 : 68-70) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง ความสุขในการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นักเรียน นักศึกษาทั้งด้านปริมาณ และด้านคุณภาพ นอกจากผู้เรียนจะมีสิ่งที่เรียนรู้เพิ่มขึ้นแล้วยังมีความสุขรัก และสนุกต่อการเรียน มีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้การสอน สามารถ เรียบเรียงสิ่งที่เรียนรู้ให้เป็นระเบียบเพื่อให้สามารถเรียกกลับมาใช้ได้ตามความต้องการ

ธารณ์ ทองงอก (2550) กล่าวว่า ความสุขในการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกรักเรียน สนุกไม่เกิดความเครียด หรือเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนซึ่งอาจมาจากปัจจัยจากตัวนักเรียน นักศึกษา หรือจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ตัวผู้สอน หรือบรรยากาศภายในโรงเรียน และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกพอใจรัก หรือชอบในสิ่งที่เรียน มีความสุขกับการลงมือทำ และเกิดการใฝ่รู้โดยธรรมชาติ โดยเน้นการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร ที่สำคัญคือการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งที่เรียน อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรุณี สุขะเสวก. (2563). การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา และระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษากับคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหาร และครู จำนวน 234 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 81 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งต่อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) ระดับคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจิตใจและด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านที่อยู่อาศัยและความปลอดภัย และด้านการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3) การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การบริหารระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ทั้งหมด 7 ด้านสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ได้จำนวน 5 ด้านคือด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 30.00 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอื้อพร อ่อนน้อม. (2567). การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี 2) คุณภาพผู้เรียน และ 3) การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการเทียบบัญชีไตรยางศ์ สุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวและเลือกแบบเจาะจงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 70 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 3 คน และครูแนะแนว 1 คน รวม 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และด้านการส่งต่อ ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

3.92 2) คุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ด้านทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ด้านทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 3) การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ได้แก่ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข (x_4) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน (x_3) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (x_1) และสามารถพยากรณ์โดยรวมได้ร้อยละ 51.10

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 691 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 345 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (Percentage) ซึ่งการกำหนดเกณฑ์ร้อยละกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนใกล้เคียงกับประชากรเท่าใดก็เป็นการดี โดยยึดหลักเกณฑ์ที่ว่าประชากรน้อยใช้เกณฑ์เปอร์เซ็นต์มาก ประชากรมากใช้เกณฑ์เปอร์เซ็นต์น้อย (Yamane. 1973 : 1088-1089) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 50%

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.973 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่ง และโรงเรียนที่กำลังปฏิบัติงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 65 ข้อซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือของ วรุฒิ สุขเสวก (2563 : 381) มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบสอบถาม ข้อ 1-15	ด้านการรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล
แบบสอบถาม ข้อ 16-28	ด้านการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา
แบบสอบถาม ข้อ 29-40	ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษา
แบบสอบถาม ข้อ 41-53	ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน นักศึกษา
แบบสอบถาม ข้อ 54-65	ด้านการส่งต่อนักเรียน นักศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขนักเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 47 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของ ฝ่ายการศึกษาอบรมสังฆมณฑล นครราชสีมา (2563 : 14) มีองค์ประกอบ 4 ด้านดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบสอบถาม ข้อ 1-8	ด้านการได้รับการยอมรับ
แบบสอบถาม ข้อ 9-22	ด้านคุณลักษณะของครู

แบบสอบถาม ข้อ 23-28	ด้านคุณลักษณะภายในตนเอง
แบบสอบถาม ข้อ 29-32	ด้านการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ
แบบสอบถาม ข้อ 33-42	ด้านการจัดการเรียนการสอน
แบบสอบถาม ข้อ 43-47	ด้านการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีบริหารธุรกิจ เพื่อขออนุญาตในการทำวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ประชุมผู้บริหาร คณะครูเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ส่งแบบสอบถามระบบ Google form ไปยังนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีบริหารธุรกิจ โดยกำหนดวัน

เก็บแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน มาจัดกระทำข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องสมบูรณ์ในการตอบ
2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ และการเรียนรู้ อย่างมีความสุขนักเรียน นักศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นโดยภาพรวม และรายด้าน นำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์
4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือ กับการเรียนรู้อย่างมีความสุขนักเรียน นักศึกษา โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's product moment correlation coefficient) นำค่าที่ได้ ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์
5. การวิเคราะห์ระบบการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัย เทคโนโลยีมารีบริหารธุรกิจ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรสถานภาพทั่วไปของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีบริหารธุรกิจ
จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรสถานภาพทั่วไปของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีมารีบริหารธุรกิจ พบว่า นักเรียน นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงจำนวน 269 คน (ร้อยละ 78.00) ระดับการศึกษา ปวช.2 จำนวน 107 คน (ร้อยละ 31.00)
2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีบริหารธุรกิจ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ โดยภาพรวม

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การปฏิบัติ
1. ด้านการรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล	4.17	0.79	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา	4.13	0.81	มาก
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษา	4.21	0.79	มาก
4. ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน นักศึกษา	4.16	0.85	มาก
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน นักศึกษา	4.15	0.84	มาก
รวม	4.18	0.80	มาก

จากตาราง 1พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D.=0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณธรรมตามอัตลักษณ์นักเรียน นักศึกษา ครู มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษามีการปฏิบัติในระดับมาก เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.79) รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล มีการปฏิบัติในระดับมาก เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.79)ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน นักศึกษา ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.85)ด้านการส่งต่อนักเรียนนักศึกษา ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.84) และส่วนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษา ที่มีการปฏิบัติค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=0.81)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ โดยภาพรวม

การจัดการศึกษาของวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	สภาพที่ปรากฏ
1. ด้านการได้รับการยอมรับ	4.14	0.93	มาก
2. ด้านคุณลักษณะของครู	4.15	0.92	มาก
3. ด้านคุณลักษณะภายในตนเอง	4.19	0.82	มาก
4. ด้านการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ	4.22	0.79	มาก
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.17	0.88	มาก
6. ด้านการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.16	0.90	มาก
รวม	4.17	0.84	มาก

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนนักศึกษา มีการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านการเรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจ มีค่าเฉลี่ย การเรียนรู้อย่างมีความสุข มีสภาพที่ปรากฏในระดับมากเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.22$, S.D.=0.79) รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะภายในตนเอง ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.82)

ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.88) และส่วนการเรียนรู้มีความสุข ที่มีสภาพที่ปรากฏมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการได้รับการยอมรับ ($\bar{X} = 4.14$, S.D.=0.93)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือกับการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมาเรียบริหารธุรกิจ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในแต่ละองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือกับการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียนนักศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง 5 ด้านคือ ด้านการรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนนักศึกษา ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน นักศึกษา และด้านการส่งต่อนักเรียน นักศึกษา

4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระบบการดูแลช่วยเหลือ ด้านการรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล (x_1) ด้านการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา (x_2) และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนนักศึกษา (x_3) และ ด้านการส่งต่อนักเรียน นักศึกษา (x_5) ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมาเรียบริหารธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถพยากรณ์การเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน นักศึกษาได้ร้อยละ 50 สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $R\text{ Square} = 0.360$ Adjusted $R\text{ Square} = 0.130$ Std.Error of the Estimate = 1.253

สรุปผล

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักเรียน นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 269 คน (ร้อยละ 78.00) ระดับการศึกษา ปวช.2 จำนวน 107 คน (ร้อยละ 31.00)

2. ความคิดเห็นที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมาเรียบริหารธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณธรรมตามอัตลักษณ์นักเรียน นักศึกษา ครู มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล มีการปฏิบัติในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา

3. ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียน นักศึกษา มีการเรียนรู้มีความสุขมีสภาพที่ปรากฏ อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านการเรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจมีค่าเฉลี่ยการเรียนรู้มีความสุข มีสภาพที่ปรากฏ ในระดับมาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะภายในตนเอง ด้านการจัดการเรียนการสอน และส่วนการเรียนรู้มีความสุขที่มีสภาพที่ปรากฏ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการได้รับการยอมรับ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือ กับการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมาเรียบริหารธุรกิจ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน ทางบวกในระดับสูง (0.971) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ระบบการดูแลช่วยเหลือด้านการรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล (x_1) ด้านการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา (x_2) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษา (x_3) และ ด้านการส่งต่อนักเรียน นักศึกษา (x_5) ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขนักเรียน นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมาเรียบริหารธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมาเรียบริหารธุรกิจมีระบบดูแลช่วยเหลือที่ส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษา โดยทางสถานศึกษาเชิญชวนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กนกธร วงษ์จันทร์ (2552 : 12) ที่กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษามีกระบวนการขั้นตอนการทำงาน

อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะป้องกัน แก้ไขปัญหา รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตน ยืนยง (2566) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรวิญญู อีววังโส (2567) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียน นักศึกษา มีการเรียนรู้มีความสุข เพราะได้รับการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ เนื่องจากวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาสามารถเลือกเรียนในชมรมตามความถนัด และความสนใจของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540 : 7-19) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข คือ เด็กแต่ละคนต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ และสมอง มีสิทธิ์ที่จะเป็นตัวของเขาเองที่ไม่เหมือนใคร มีความสามารถเฉพาะตัว มีจุดเด่น ด้อยที่แตกต่างกันออกไปและที่สำคัญที่สุด เขาควรได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจของเขา โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำในการตัดสินใจเลือก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมารีย์บริหารธุรกิจ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุติกานุจน์ แก้วสมสิน (2565) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตชลบุรี 3สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง ผลการวิจัยพบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรวิญญู สุขะเสวก (2563) ศึกษาเรื่องการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษากับคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับสูง มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ระบบการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขนักเรียน นักศึกษา 5 ตัวแปร จาก 10 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล (x_1) ด้านการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา (x_2) และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษา (x_3) และ ด้านการส่งต่อนักเรียน นักศึกษา (x_5) ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขนักเรียน นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอื้อพร อ่อนน้อม (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข (x_4) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน (x_3) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (x_1) และสามารถพยากรณ์โดยรวมได้ร้อยละ 51.10 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรวิญญู สุขะเสวก (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์เท่ากับ ร้อยละ 30.00

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารฝ่ายที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือจึงควรเข้มงวดในการคัดกรองนักเรียน นักศึกษา
2. จากผลการวิจัย พบว่า การเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน นักศึกษาด้านที่มีสภาพที่ปรากฏ มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการได้รับการยอมรับ ดังนั้น ครูที่ปรึกษาควรทำหน้าที่เป็นพ่อเป็นแม่ และแสดงออกถึงการยอมรับนักเรียน นักศึกษาตามความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของแต่ละคน
3. จากผลการวิจัย พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือด้านการส่งเสริมนักเรียน นักศึกษาและด้านการส่งต่อนักเรียน นักศึกษา ไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน นักศึกษา ดังนั้นผู้บริหารวิทยาลัยควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือด้านดังกล่าว เพื่อให้ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน นักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน นักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2551). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6). กรมสุขภาพจิต.
- กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา.
- ชุดิภาญจน์ แก้วสมสิน. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนพล บรรดาศักดิ์, กนกกร ขาวเวียง และณณกุล จันทระเกษม. (2560). ความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 5(1).
- นัฏพันธ์ ดิศเจริญ. (2565). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. JOURNAL OF MODERN LEARNING DEVELOPMENT, 7(3).
- รัตนา ยืนยง. (2566). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารสิทธิมนุษยชน, 24(1).
- วรวิมล สุขะเสวก. (2563). การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์.
- วรณูชลี อีววังโส. (2567). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามการรับรู้ของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา [วิทยานิพนธ์ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เอื้อพร อ่อนน้อม. (2557). การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี [วิทยานิพนธ์ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดินแดน.
- Ingersoll, R. (2024). แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนเพื่อพัฒนา GROWTH MINDSET. <https://li.kmutt.ac.th/growth-mindset-coach/knowledge/>

Jangsawang, T. (2011). *TEACHER SPIRITUALITY EXPERIENCE: A PHENOMENOLOGY STUDY* [Doctoral dissertation]. Srinakharinharawit University.

Kerttongmee, U. (2023). ความต้องการเป็นที่ยอมรับความสำคัญและวิธีการจัดการ.

<https://www.betteryoubypair.com/post/validation>

Tongpetchdach, P. (2013). *TEACHER SPIRITUALITY AND CAREER ADVANCEMENT PREDICTING JOB INVOLVEMENT OF TEACHER* [Master's thesis]. King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

Yamane, T. (1973). *STATISTICS: AN INTRODUCTORY ANALYSIS* (3rd ed.). Harper & Row.

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
NORTH BANGKOK UNIVERSITY

- วิทยาเขตสะพานใหม่ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220
Tel. 0-2972-7200 Fax. 0-2972-7751
- วิทยาเขตรังสิต 59 ถ.รังสิต-นครนายก (คลอง 3) อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130
Tel. 0-2533-1000 Fax. 0-2533-1020
- ศูนย์การศึกษานนทบุรี 49/178 หมู่ 8 ถ.รัตนาธิเบศร์ ต.บางกระสอ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000
Tel. 0-2589-1133 ต่อ 534 Fax. 0-2589-5808

www.northbkk.ac.th